



İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ'NDE
YILIN İLK DERSİ
KÜLTÜR
BAKANİ ERTUĞRUL
GÖKAY'DAN

02



DÜNYAYI İDARENİN
YENİ ANAHTARI:
EKMEK VE URANYUM

ASKERİ ALANDA
ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ

Jürgen Döschner -
Werner Eckert

03



TÜRKİYE'NİN
ENERJİ
DANSI

J. Berkshire Miller

10



AVRUPA'NIN ENERJİSİ,
NEREDEN, KİMİN
KONTROLÜNDE GİDECEK

PUTİN'İN ZİYARETİ VE
İSRAİL - RUSYA
İLİŞKİLERİ

George Friedman -
Stratfor Başkanı

12



NEFRET
YAYMA
SEKTÖRÜ

AMERİKA, ORTA
DOĞU'DAKİ ROLÜNÜ
SORGULUYOR

Kent Klein

14

AYDIN

BİR SAVAŞ SİLAHI: TECAVÜZ

Euronews



Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin Kivu bölgesinde yaşayan kadınlar, bu metaforun ne anlama geldiğini çok iyi biliyor. Bu yazıda, sıradışı bir kadının, Masika'nın hayat hikayesini keşfediyoruz. Masika, başına gelen onca şeyden sonra ayakta kalmasını bildi. Şimdi de kendi gibi tecavüze uğrayan savaş mağduru kadınların ayakta durmasına ve yaşadıkları korkunç şiddetin üstesinden gelmesine yardım ediyor. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki savaşın bitmesinin üzerinden yıllar geçse de Kivu bölgesinde Ruandalı, Kongolu, Burundili ve hatta gandalı askeri güçler bugün hala halkı teröriste etmeye devam ediyor. Tecavüz'e uğradıktan sonra aileleri tarafından reddedilen kadınlar, Masika'nın, güney Kivu'nun Minova şehrinde bulunan Apdud sığınma evine geliyorlar.

Apdud, aileleri tarafından dışlanan tecavüz kurbanlarının barındığı bir sığınma evi. Burada kadınların yanı sıra, Masika'nın evlat edindiği, savaş mağduru 34 çocuk bulunuyor. Masika evlat edindiği çocuk-

lardan birinin hikayesini bu trajik cümlelerle ifade ediyor : "Annesi köydeki cesetlerden biriydi. Kuşlar gözlerini oymuştu. Bu bebeği annesinin memesine yapışmış halde buldum. Sonra da buraya getirdim."

Masika 12 yıldır, umudun bile yasak olduğu insanlara bir gelecek verebilmek için savaşıyor. Bu yola 1998'de milis askerleri gözlerinin önünde kocasını öldürüp kızlarına tecavüz ettikten sonra baş koymuş. Masika'nın hikayesini kendi ağzından dinleyelim...

"Beni şakaklarına iki silah dayalı halde çırılçırak oturtular. Bağırduğım zaman yüzümü ve vücudumu bıçaklıyorlardı. Vücudumun her yerinde bana miras bıraktıkları izler var. İçlerinden biri bana daha önce hiç bazukanın tadına bakıp bakmadığımı sordu. Evet, tadını biliyorum dedim, bazuka şekerinden bahsettiğini sanmıştım. Bunun üzerine ölmüş eşimin cinsel organını kesip küçük parçalar halinde doğradı ve beni onları yemeye zorladı. Odanın her tarafına eşimin kanı yayılmıştı. Bana ondan arta kalan parçaları biraraya toplamamı ve üzerine yatmamı söyledi-

ler. Dedikleri gibi yaptım. Sonra bana eşimin ölü bedeninin üstünde tecavüz etmeye başladılar."

Masika'nın bizimle paylaştıkları buzağının görünen kısmı. Onun tüm isteği Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde kadınların yaşadıklarının herkes tarafından bilinmesi. Masika, sığınma evinde her gün kendi hikayesine benzer hikayeler dinliyor. Sığınma evi yetkilileri, maddi ve manevi desteğin yanı sıra, madurların topluma geri kazandırılması için de çalışıyor. Öte yandan, silahlı gruplarla görüşmelere gidecek, onları konu üzerinde daha hassas hale getirmeye çalışıyorlar. Masika, bugün dimdik ayakta. Kurduğu sığınma evinin 200'ün üzerinde üyesi var. Ancak güçlü görünüşünün arkasında geçirdiği travma ve tıbbi operasyonlarla perişan olmuş bir beden var. Başlarına gelen bu felaketlerden, ülkede baş gösteren "cezasızlık" olgusunu da sorumlu tuttuğunu anlatıyor:

"Hükümet bu saldırganları cezalandırmıyor. İnsan hakları savunucuları olarak, onları adaletin eline teslim etmek ve hapse atılabilmek için elimizden geleni

yapıyoruz. Kanunlara göre 15 yıl, 25 yıl hapis yatmaları gerek. Ama bir bakıyorsun iki gün sonra serbest kalmışlar. Bu durumda tabi, tehdit edilen, tehlike altında olan, biz aktivistler oluyoruz." Masika'nın aktivist hareketleri hayatı için risk unsuru taşımaya devam ediyor. Silahlı gruplar, yaptıklarını ifşa ettiği için her yerde onu arıyorlar. Ancak Masika, hiç kimseden korkusu olmadığını söylüyor: "Artık hiçbir şeyden korkum yok. Kendimi uzun zaman önce ölmüş gibi hissediyorum. Ölmek benim için sorun değil, kimseden korkum yok. Beni öldürmek isteyen eli silahlı adamları gidip görmeye devam edeceğim, beni öldüreceklerini söylediler de... Onları daha duyarlı hale getirmek için gidip onlarla konuşmam gerekiyorsa, gider konuşurum. Eğer bir gün beni öldürürlerse kadınları koruduğum, insan haklarını savunduğum içindir. Ne olursa olsun devam etmeliyim, beni öldüreceklerse öldürsünler, hiçbir şeyden korkum yok."

DEVAMI SAYFA 3'DE

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NDE YILIN İLK DERSİ KÜLTÜR BAKANI GÜNAY'DAN



9 fakülte, 3 meslek yüksekokul, 1 yüksek okul, iki enstitü ve 14 merkezden oluşan İstanbul Aydın Üniversitesi, 19 bin öğrencisi ile 2012-2013 eğitim öğretim yılına merhaba dedi. Türkiye'nin en güçlü akademik ve mesleki bilgi birikimine sahip, donanımlı ve deneyimli öğretim elemanlarını bünyesinde barındıran İstanbul Aydın Üniversitesi, öğrencilerini çağdaş değerlerle donanmış, kendini geliştirme yolunda eleştirel ve

etik düşünme yeteneğini kazanmış lider kişilikli bireyler olarak yetiştirmeyi kendine ilke edinerek çalışmalarını sürdürüyor. Yılın ilk akademik dersini Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın verdiği, İstanbul Aydın Üniversitesi akademik açılış toplantısına İstanbul Vali yardımcısı, birçok milletvekili, kaymakamlar, milli eğitim müdürleri, akademisyenler ve İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileri katıldı.

Kültür ve Sanat Dolu Bir Yıl Olsun

İstanbul Aydın Üniversitesi Akademik açılış toplantısı Mimar Sinan Üniversitesi Yaylı Çalgılar Grubu Sanatçıları tarafından sunulan konserle başladı. Konserin ardından konuşmasını yapan İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yedigâr İzmirli, “Çok genç ve yola yeni çıkan bir üniversite olarak, dünyadaki gelişmeleri ve yenilikleri takip ederek eğitim öğretim hayatımıza devam ediyoruz. Çok güçlü bir akademik kadroyla ve son teknoloji ile tasarlanmış bir üniversite ile öğrencilerimize en iyi eğitim olanaklarını sunuyoruz. Bir üniversite sadece akademik yayınları ve araştırmaları ile üniversite olmaz. Bir üniversite yaptığı çalışmaları topluma ne kadar yansıtır ve sonuçları ürüne dönüştürürse o zaman üniversite olur” dedi. Sözlerine akademik ve idari personele, en önemlisi de öğrencilere başarılı bir yıl geçmesini dileyerek tamamlayan Prof. Dr. Yedigâr İzmirli'nin ardından konuşan İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın ise eğitimin bir gönül işi olduğunu ve hayallerle çıktığı yola bugün 19 bin öğrencisi ile devam ettiğini söyledi. Üniversitenin her geçen gün birçok alanda yeni başarılarla imza atmasının altını çizen Aydın, İstanbul Aydın Üniversitesi olarak 2015 yılına kadar Türkiye'nin ilk 5'ine, 2023 yılında da dünyanın ilk 500'ü içersine girmeyi hedeflediklerini söyledi. Kalitesiyle, yayınlarıyla, akademik çalışmalarlarıyla, teknik alt yapısıyla, eğitim ve öğretimde en çok tercih edilen bir vakıf üniversitesi olmanın gurunu yaşadıkları ve bunu sürdürmek için çalışmalarını dile getirdi ve güzel bir eğitim yılı diledi.

Doğal Kaynakları ve Tarihimizi Tüketmeyelim

2012-2013 Akademik yılının ilk dersini veren Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay'da hazırladığı sunumunda “Doğal kaynakları ve tarihi kaynakları ülke olarak bugüne kadar çok fazla tüketmişiz, artık tüketmeyelim. Türkiye turizm konu-



Programın ardından İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileri, kendi elleriyle yaptıkları plaketleri Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'a takdim etti.

sunda 23 milyon dolarlık bir büyüme gösterdi bu çok önemli bir rakamdır, ulaşım, konaklama, sağlık, eğitim, gıda gibi birçok sektör turizmden besleniyor, dünyadaki yerimiz değişti. Sosyal medya çok kuvvetliyiz ve dünyayı yakından takip ediyoruz. Kongre, gastronomi özellikle eğitim ve sağlık turizmi geleceği olan şeyler. 400 milyon doların üzerinde turizm geliri elde ettik bu ülke ekonomisine büyük bir katkıdır.

Sadece bakanlık olarak turizmde değil kültür alanında da olumlu sonuçlar elde ediyoruz. Anadolu'da 1948 yılında kurulmasına rağmen Devlet Tiyatroları yokken bugün 25 sahnemiz var artık sanatı hayatın içine taşıyıp halklaştırıyoruz. Dünya sahnelerinde yer alan eserler çok uygun ücretlerle halkımıza sunuluyor. Arkeoloji alanında da çok zengin bir ülkeyiz. Yerli yabancı ayrımı yapmaksızın işini iyi yapan tüm araştırma ve çalışmaları teşvik ediyoruz.

Türkiye artık tarihine önem veriyor bu nedenle dünya bizden yasal olmayan sebeplerle geçmiş dönemlerde almış olduğu eserleri geri veriyor. Biz devlet olarak eserlerimize sahip çıkıyoruz ve en iyi şekilde koruyoruz. Müzelerimiz, Türkiye'nin dünyaya açılan yüzüdür, bu nedenle önemli ikonlar, bölgesine göre müze mağazalarında yer alıyor. 254 milyon TL, müze ve ören yerlerinden gelir elde ettik. Dünyada ne olup bittiğini bilen genç arkadaşların projeleri ile bunları yaptık” dedi. Kültür ve Sanat alanında yapılar projelerle ilgili de bilgi veren Bakan Günay “Türkiye bizlere bırakılmış büyük bir miras, bizlerde bu mirası koruyarak gelecekteki nesle bırakmalıyız” diyerek vermiş olduğu dersi tamamladı.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMA GAZETESİ	
AYDIN	
1 Ekim - 1 Kasım 2012, Sayı 15	
İmtiyaz Sahibi :	İAÜ Mütevelli Heyet Bşk. Dr. Mustafa AYDIN
Genel Yayın Yönetmeni :	Özgül YAMAN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü :	Av. Nigar ÇELİK
Yazı İşleri Müdürü :	Nabi SARIBAŞ
Haber Merkezi :	Erhan YÜKSEL
Dünya Haberleri :	Turquie Diplomatique
Tasarım ve Uygulama :	İstanbul Aydın Üniversitesi Görsel Tasarım Birimi Arif İbış
Basım Yeri :	Ceren Matbaa Namık Kemal Mah. 122. Sok. No:8 Esenyurt/İSTANBUL
İletişim :	İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Küçükçekmece/ İSTANBUL 0212 444 1 428 - 1224
Gazetede yayımlanan yazılar kurumun değil, yazarların görüşleridir	

DÜNYAYI İDARENİN YENİ ANAHTARI: EKMEK VE URANYUM ASKERİ ALANDA ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ

Endüstri ülkelerindeki enerji tartışmalarında en ön plana çıkan konulardan biri ithal petrole olan bağımlılık. Bu bağımlılığa karşı en çok teşvik edilen yenilenebilir ve alternatif enerji türleri olan rüzgar ve güneş enerjisi ise çok pahalı ve verimsiz. Ayrıca rüzgar jeneratörlerinde dünyada çok nadir bulunan neodimium gibi elementlere ihtiyaç var ve bu elementlerin rezervlerinin yüzde 95'i sadece Çin'de bulunuyor. Bu durumda küresel petrol pazarına olan bağımlılıktan, bir diğer tür bağımlılığa, yani Çin'in dünyadaki tüm pazarı elinde tuttuğu nadir bulunan elementlere olan bağımlılığa geçeceğiz. Doğalgaz ve nükleer enerji, gelecekte kullanılacak en iyi enerji kaynakları. Bunun nedeni, bu iki kaynağın, ihtiyacımız olan miktarda enerjiyi sağlayabilmesi ve düşük maliyetli olmaları.

Jürgen Döschner - Werner Eckert

Dünyanın pek çok bölgesinde petrol yüzünden savaşıyor. Akaryakıt tedariki bir güç aracı olarak kullanılıyor. ABD de artık petrole bağımlılığı azaltmak için alternatif yakıtlı savaş araçları kullanmayı hedefliyor. 1 Temmuz'da İran'a petrol ambargosu uygulanmaya başlanması akaryakıt tedarikinin artık bir 'güç aracı' olduğunun göstergesi. Buna bir başka misal, Kuzey ve Güney Sudan arasındaki savaş. Amerikalı araştırmacı Michael Klare, 2003 yılında ABD ordusunun Irak'a girmesinin başlıca sebebinin de ülkedeki petrol rezervleri olduğunu belirtiyor. Barış ve anlaşmazlıklar üzerine araştırmalar yapan Klare, petrol savaşlarının süreceği kanaatinde:

"Petrol giderek tükeniyor. Kalan petrol kaynaklarına bağımlılığımız da sürüyor. Bu sebeple tamamen tükenene kadar petrol fiyatları çok artacak. Kalan kaynaklar için de daha fazla mücadele edilecek."

Batılı endüstri ülkelerinin petrole erişimi hayatı bir mesele. Akaryakıt tedarikini güvence altına almak için gerekirse askeri güç kullanmak, çoğu devletin ulusal güvenlik stratejisinin bir parçası. Öte yandan Michael Klare askeri kuvvetlerin de hiç olmadığı kadar petrole bağımlı olduğuna dikkat çekiyor. Klare, İkinci Dünya Savaşı'nda bir ordunun, asker başına günde 15 litre yakıtı ihtiyaç duyduğunu, bugün bu miktarın 60 litreye yükseldiğini belirtiyor.

Örneğin Leopard 2 savaş tankı 100 kilometrede 530 litre dizel yakıt harcıyor. Modern bir savaş uçağı bir saatte 2 bin ila 6 bin litre kerozin yakıyor. Michael Klare yakıtın savaş güçleri için hayatı önemde olduğunu belirtiyor: "Saddam Hüseyin 1990'da Kuveyt'i işgal ettiğinde, bölgedeki Amerikan güçleri için tehlike oluştu. Çünkü birlikler Suudi Arabistan'daki petrol kaynaklarına bağımlıydı. Eminim ki Bush yönetiminin askeri müdahale kararı bu yüzden."

Petrole alternatif yakıt

ABD, petrol kaynaklarının tükenmesinin silahlı kuvvetler için büyük bir tehlike oluşturabileceğinin çoktan bilincine vardı. ABD'li bilim insanı Michael Hornitschek, 2006 yılında "War Without Oil – Petrolsüz Savaş" adlı bir araştırma hazırladı. Araştırma Amerikan güçlerinin petrolden bağımsız hale gelmesini hedefliyor. Yakın bir zamanda da ABD Deniz Kuvvetleri Müsteşarı Ray Mabus, askeri birliklerin 2020 yılına kadar yarı yarıya fosil olmayan kaynaklardan enerji tedarik edeceğini açıkladı:

"Yakıt tedarikine bağımlıyız. Şok fiyatlar da bizi etkiliyor. Örneğin, Libya'da halk hareketi başlayınca petrol fiyatları arttı ve bu Amerikan Deniz Kuvvetleri'ne milyarlarca dolara mal oldu. Petrolden uzak durmalıyız. Bu bizim savaş gücümüzü artırır."

Dünyada en çok yakıt tüketen Pentagon, yeni kay-



nak arayışlarında da başı çekiyor. ABD'li bilim insanları yosundan uçak yakıtı elde etmeyi başardılar. Ancak alternatif yakıtlar bulmak uzun vadeli sonuç getirecek. Çünkü günümüz tank, uçak ve helikopterlerine yüzlerce milyar dolar yatırım yapıldı. Yani petrolsüz savaş projesinin gerçekleşmesi için savaş endüstrisi teknolojisi henüz çok geride. Bu nedenle gelecekte petrol savaşlarının artması bekleniyor.

Petrol ihtiyacı ile petrol üretimi arasındaki mika-

sın giderek açılması önümüzdeki on yılların üstesinden gelinmesi gereken en önemli problemlerinden biri olacak. Uluslararası Enerji Ajansı Baş İktisatçısı Fatih Birol, ucuz petrol devrinin kapandığını söylüyor. Bu kara haber, otomobili olanlarla evini mazotla ısıtanların moralini bozuyor. Fatih Birol kendinden emin. Çünkü petrole talep hızla artıyor. 20 yıl sonra günde 12 milyon varil petrole daha ihtiyaç olacak. Ek ihtiyacın yarısı Çin'den kalani da Hindistan'dan

kaynaklanacak. Peki, petrol arzı artan talebe ayak uydurabilecek mi? Almanya'nın tek petrol jeologu olan Profesör Wolfgang Blendinger uzun yıllar petrolcülük şirketleriyle çalışmış. Arz talep dengesini kurmanın hayal olduğunu ve en verimli petrol kaynaklarında bile verimin düşmeye başladığını söylüyor.

Çıkarması zorlaşıyor

Ham petrolün büyük bölümü öteden beri, Güney Ural bölgesi ile Arabistan yarımadası arasındaki verimli alanlarda çıkarılıyor. Ham petrolün kolay çıkarılabildiği bu alanlar kuyularla kaplı. Ama uzmanlar zengin petrol rezervlerinin bulunduğu bu bölgelerde üretim doruğunun aşıldığını ve miktarın sürekli düştüğünü belirtiyorlar. Suudi Arabistan Petrol Bakanı Ali El Naimi gerekirse günlük petrol üretimini 9'dan 12 milyon varile çıkarabileceğini söylüyor. Profesör Blendinger ise bunun petrol müşterisini yaltıtmak için yapılan bir açıklama olduğu görüşünde.

Blendinger'e göre, kapasite sınırında üretim yapan Suudi Arabistan'ın el sürülmemiş rezervlerinin kalite açısından rafine edilmesi mümkün değil. On yıldır sonunun neye varacağını düşünmeden petrol çıkaran Suudi Arabistan kritik bir döneme giriyor.

Uluslararası Enerji Ajansı da dünyanın en büyük petrol yataklarından çıkarılan miktarın her yıl %3 oranında azalacağını tahmin ediyor. Son yıllarda kutup bölgelerinde ve Brezilya açıklarındaki derin denizlerin altında ham petrol rezervlerinin keşfedilmesi umut kaynağı olmuştu. Profesör Blendinger bu haberlerin gerçekçi gözle değerlendirilmesi gerektiğine işaret ediyor ve "Bunlar muazzam rezervler değil. Dünyanın bir haftalık ihtiyacını belki karşılayabilir. Dikkatli olup rakamları doğru analiz etmek ve oralar-da gerçekten ne bulunduğunu bilmek gerekir" diyor.

Alternatif hidrokarbonlar

Kanada ve ABD'nin kayrak kayalıklarıyla kumlu topraklarındaki ham petrol miktarı çok daha fazla. Ama yüzeye yakın bölgelerdeki petrol, yüksek miktarda enerji ve su tüketerek çıkarılabiliyor ve aynı zamanda çevreye de zarar veriyor. Bu kaynakların tükenmez olmadığı da malum. Azalan petrol geçici bir süre konvansiyonel olmayan hidrokarbonlarla ikame edilebilir. Ama sıvı petrol üretimindeki düşüş hızlandığı zaman Kanada'daki kayrak petrolünün miktarını en kısa zamanda günde 3 milyondan 6,7 ya da 8 milyon varile çıkarmak mümkün olmaz..

Petrol bir günde tükenmeyecek, tabii. Ama fiyatı devamlı artacak. Gelecekte çok daha az enerjiyle yaşamaya kendimizi alıştırmak zorundayız. Uluslararası Enerji Ajansı Baş İktisatçısı Fatih Birol daha açık konuşuyor ve hareketlilik alışkanlığımızı değiştirmeye mecbur olduğumuzu söylüyor.

BİR SAVAŞ SİLAHI: TECAVÜZ

BAŞ TARAFI SAYFA 1'DE

Kadın Hakları Savaşan Kongolu Noella

Şimdi de, savaş kabusundan sonra günlük hayatın şiddetine maruz kalan kadınlara yardım etmek için her türlü riski almaya hazır olan Noella'yla tanışmak üzere Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin kuzey doğusunda bulunan Ituri bölgesindeyiz. Noella'ya göre, barışın sağlanmasında kadınların payı büyük: "Kadınların barış anlaşmalarındaki katkıları büyük. Biliyorsunuz, kadının evdeki annedir ve aile bireylerini kolayca etkileyebilir. Eğer, evimizi, ailemizi değiştirebilirsek, dünyayı da değiştirebiliriz. Kadın, dünyanın çehresini değiştirebilecek bir güçtür."

Noella, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde savaşın en korkunç dönemlerinde Ituri'ye getirilen binlerce kişiden biri. O zamandan bu yana, Fransız sivil toplum örgütü "Sınır Tanımayan Doktorlar" tarafından desteklenen Sofepadi derneğinin kordinatörlüğünü üstleniyor. Farklı etnik grupların bir arada yaşaması üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan dernek, şehirde bir de sağlık merkezi işletiyor. Sağlık merkezinde gün, Aids ve cinsel yolla bulaşan diğer hastalıklara karşı bilinçlendirme seanslarıyla başlıyor. Buradaki kadınların bü-

yük bölümü tecavüz kurbanı. Sofepadi derneği bu kadınlara ücretsiz sağlık hizmeti ve psikolojik destek sağlıyor. Merkezin psikoloğu onlarca tecavüz mağduruyla görüşüyor. Büyük çoğunluğu kadınlar oluştursa da, merkezın kabul ettiği tecavüz kurbanlarının arasında erkekler ve çocuklar da var.

Sofepadi derneği, savaş mağduru kadınların bir meslek edinebilmeleri için bölgedeki birçok köyde çeşitli atölyeler düzenliyor. Noella, cinsel saldırıya maruz kalmış kadınların topluma geri kazandırılması, ekonomik özgürlüklerini kazanmalarının yanı sıra, adalet için de savaşıyor : "Halk da anlamaya başladı ki, tecavüz vakaları sadece iyi niyetle çözülemez. Suçluların adalete teslim edilmesi gerek. Başlangıçta epey zordu. Kadınlar misillemelerden korkuyordu. Çünkü, bir şikayetle bulunduğunuzda, suçlu serbest kalır kalmaz köye geri dönüp, aynı kadına tekrar saldırıyor." Ne yazık ki, başvuru dosyalarının sayısına oranla mahkum edilenlerin sayısı oldukça az. Aileler ise genelde, kanunlara aykırı olsa bile, saldırganla para anlaşması yaparak konuyu kendi aralarında çözmeyi tercih ediyor. Noella, 2008'de yaşadığı silahlı bir saldırı sonrası ailesiyle birlikte taşınmak zorunda kalmış, Noella saldırganların tecavüz kurbanlarının peşinde olduklarından şüpheleniyor: "Silahlı bir grup evime gelip beni tehdit etti. Dizüstü

bir bilgisayarına el koymak istediler. Bilgisayarda, tecavüz kurbanlarıyla ilgili dosyalar vardı bu yüzden onlara karşı koymaya çalıştım. Bunun üzerine bacağıma bir kurşun sıktılar ve alnımı da bıçakla yarıdılar."

Adzuba, Sesi Duyulmayanların Sesi

Radyo, Afrika kıtasında her daim bir savaş silahı olarak kullanıldı. Bu sefer de, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ndeki Okapi Radyosu muhabirlerinden Caddy Adzuba'yı tanıyoruz. 31 yaşındaki Caddy Adzuba, Okapi Radyosu'nun tanınan seslerinden biri. Okapi Radyosu, bundan on yıl önce Birleşmiş Milletler ve İsviçreli Hirondelle Vakfının katkılarıyla kuruldu. Adzuba, gece gündüz savaş mağduru kongo halkının halini gözler önüne sermek için çalışıyor: "Radyo benim için bir araç. Ben onu sesi duyulmayanların sesi olarak kullanıyorum. Yapılan haksızlıkları dile getirmek ve insanları uyarmak için."

Caddy Adzuba , bu yola çok önceleri, küçük bir kızken baş koymuş. 1994'de savaş başladıktan birkaç ay sonra, doğup büyüdüğü Bukavu şehriden ailesi ve diğer binlerce insanla birlikte kaçmak zorunda kaldıktan sonra... Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde savaş resmi olarak bitmiş olsa da, Adzuba'nın savaşı devam edi-

yor. Onun savaşı, silahlı gruplar saldırılarını tamamen kesene kadar devam edecek : "Savaş henüz bitmedi. Her gün yeni bir saldırı var. Her gün. Köyler yağmalanmaya devam ediyor. İnsanlar silahlı gruplar tarafından evlerinden atılıyor ve şehre göç etmek zorunda kalıyorlar." Adzuba, üyesi olduğu çeşitli sivil toplum örgütleri ve radyo aracılığıyla, binlerce Kongolu'yu etkilemeye devam eden salgın hastalıklardan ve bunların sebeplerinden bahsediyor: "Kadınlara tecavüz etmek bir savaş silahı. İsyanclar, silahlı gruplar zevk için tecavüz etmiyorlar, hayır. Onlar sadece bölgenin istikrarını bozmak istiyorlar, insanları buradan göndermek istiyorlar. Böylece madenleri ve doğal kaynakları kimsenin haberi olmadan kullanabilirler. Kongo halkının en büyük şanssızlığı ülkenin maden zenginliği. Bütün bunların arasında uluslararası şirketler ve politikacılar var."

Bölgede yapılan illegal maden trafiği ve bu uğurda göç ettirilen halk, insan hakları dernekleri tarafından daha önce defalarca duyuruldu. 2002'de Birleşmiş milletler yayınladığı bir raporla, komşu ülkelerin, 85 uluslararası şirketin el birliğiyle ülkeyi talan ettiklerini açıklamıştı. Caddy'nin sürdürdüğü savaş herkesin hoşuna gitmiyor. Her gün ölüm tehditleri alıyor.

Kaynak için bakınız: <http://tr.euronews.com/2012/04/27/bir-savas-silahi-tecavuz/>

DÖNÜM NOKTASI: TÜRKİYE’DE KARŞI SEÇKİN TABAKANIN ÖNLENEMEZ YÜKSELİŞİ

Türkiye, Tunus, Libya ya da Mısır gibi ülkelerdeki demokratik yolla iktidara gelmeyi başarmış İslamcı politikacıların, eski devlet yöneticilerinden çok daha güçlü bir şekilde kendi yollarında başarılı olacaklarına işaret eden pek çok emare var. İslam dünyası, son dönemde şiddetli tezatların ve siyasi-dinî savaşların yaşandığı bir bölge olduğunu gösterdi. Suriye'deki kanlı olayların da gösterdiği gibi Sünniler ile Şiiler arasındaki kavga bertaraf edilmiş değil. Bu ihtilali aşmak isteyen aydınlatıcı güçlerin işi -Türkiye’de de- hâlâ çok zor.

Wolfgang Günter Lerch

1967 yılının Haziran ayında yaşanan “Altı Gün Savaşı”ndan sonra Lübnanlı aydın Salih el Münacid, panik ve çaresizliğin hissedildiği bir eser yazmıştı. Küçük devlet İsrail, Arapları birkaç gün içinde yıkıcı bir şekilde vurmuştu. Münacid, Arapları putperestlikle suçladığı kitabında, Arap milliyetçiliğinin rakipleri tarafından cezalandırıldığını yazmış ve yalnızca dindarlığa ve güçlü inanca dayalı bir otantik İslam’a yani kendi kültürünün eski erdemli ve ruhi özüne dönüşün, Arap dünyasını yeniden güçlü kılabileceğini belirtmişti. Bugün modern İslamcılık hareketi olarak adlandırılan hareketin, tam da Münacid’in kitabının yayımlandığı dönemde zemin kazanmaya başladığı görülüyor. En başta Araplar, gitgide seküler “ulusal” fikir-lere veda ederek -kurumsal olarak da- dindarlaşmaya başlamışlardı. Suudi Arabistan, ülke içinde ve dışında İslam ile ilgili her şeyi desteklemiş, İslam dünyasının her yerinde camiler, medreseler, okullar inşa edilmiş, öncelikle de hâlâ etkisini sürdürmekte olan, devletin yüce çıkarı olarak tescillenen Vahhabilik teşvik edilmişti.

İslam devrimi, buna rağmen yüzyıllardır Sünnilerin rakibi olan ve giderek onların daha fazla baskısına maruz kalan Şiilerin safında gerçekleşti. 60’lı yıllarda ideolojik bakımdan birbirinden uzak, hatta kısmen birbirlerine düşman olan milliyetçi, Marksist ve dinî Şii akımlar arasında oluşan gevşek ittifak, Şah’a ve Şah’ın ABD ile siyasi ve ekonomik bağlantılarına karşı isyan başlatmıştı. İslam’da giderek artan radikalleşme ile cihat akımının oluşmasında, özellikle ABD’nin Müslümanlar karşısındaki yanlış politikası, Afganistan’ın Ruslar tarafından 10 yıl boyunca işgal altında tutulması, uzun yıllardır çözüm bulunamayan Filistin meselesi ve İsrail’in çoğu kez kibirli tutumunun etkili olduğu söyleniyor. 11 Eylül 2011 saldırısıyla Batı dünyasının merkezi olan ABD’ye şimdiye dek görülmedik saldırılarla doruk noktasına tırmanan terör, bugün Doğu ile Batı arasındaki ilişkileri hâlen belirlemeye ve zorlamaya devam etmektedir.

Ancak İslam’ın bazı kesimlerinin radikalleşmesinde her ne kadar tarihi ve siyasi motifler etkili olmuş olsa da bu, tek yanlı bir bakış açıdır. 70’li-80’li yıllarda -örneğin o dönemde çok uzak olan Türkiye’de- camilerin nasıl yeniden dolduğunu, İslami literatürün nasıl yeniden popülerleştiğini yerinde gözlemleyebilenler, bunun, güncel siyasi durumun ötesinde, daha ziyade kültürel bir gelişme olduğunu hissetmişti. Samuel Huntington da 90’lı yıllarda çoğu kez yanlış anlaşılan “medeniyetler çatışması” kavramıyla bunu kastetmişti. Batı’daki modernizm karşısında “geri kalmışlıklarını” acı bir şekilde fark eden Müslümanlar, bunun nedenlerini sorguluyor, Batı tarafından aşağılandıkları, kendi dil ve kültürlerine ihanet ettikleri, modern putperestleri izledikleri ve Batı’yı çok fazla taklit ettikleri suçlamalarında bulunuyorlardı.

Bazı İslami teorisyenler, Müslümanların “Batı’nın maymunları” olma tehdidiyle karşı karşıya bulunduklarından söz ediyorlardı. Humeyni’nin İslam devrimi de bu tür düşünce ve duygulara dayanıyordu. Hatta bazı sol eğilimli İranlı aydınlar, “zehirlenmenin” Batı tarafından hazırlandığı görüşündeydi. Bu şekilde Müslüman Kardeşler, Vahabiler ve Deobandi hareketi ile başka grupların fikirlerini kapsayan teorik düşünceler, 20’inci yüzyılın son çeyreğinde gitgide etkili olmaya başladı.

Bu bağlamda iki hedef söz konusuydu. Birincisi, Batı’nın ideolojilerine direnmek; ikincisi ise kendi yolundan sapan toplumları yeniden doğru yola döndürmek. Bunun için vaaz yeterli gelmiyorsa şiddet uygulanacaktı. Milenyumdan bu yana terör saldırılarında gayrimüslimlerden çok Müslümanlar öldürüldü. Medeniyetler çatışması öncelikle Şark’ta gerçekleşti ve hâlâ da sürüyor. Dünyevi modernleşme çabalarına karşı “çözüm İslam” parolası daha çok kullanıldı. Pratikte bu, “tamamen şeriat dönüş” anlamına geliyordu. İslam’da gevşek, hatta hoşgörülü “özgürlükçülük” ile yasaların dikkate alınarak “katı” bir şekilde uygulandığı inış çıkış dönemlerinin uzun bir geçmişi var.

Daha 18. yüzyılın ortasında, o dönemde başta Mekke ve Medine olmak üzere İslam dünyasının büyük bir kesimine hâkim olan Osmanlı Türklerini İslam’ı deforme etmekle suçlayarak “temizlenmesi” gerektiği yönünde propaganda yapan Muhammed bin Abdülvahhab’a Arap Yarımadası ta-



rihini önemli ölçüde belirleyen Suudi ailesi sahip çıkmıştı. Bugün Sünniliğin önde gelen temsilcisi Suudi Arabistan, Şii İran karşısında cephe oluşturmaktadır.

İslam içi kültür savaşı, İslam ülkelerinden göçle birlikte Avrupa’ya taşınmış bir olgu olup Almanya’da bu olgunun oluşmasında Türkler etkili olmuştur. Ön yargısız bir şekilde Batılılaşma ve dünyalılılaşma yahut geleneksel İslami inançlardan yana tavır alanların da bayraktarlığını öncelikle Türkler yapmıştır. Bassam Tibi tarafından kale-

me alınan “Euro-İslam” henüz vuku bulmamıştır.

Birçokları için sürpriz olmakla birlikte genel anlamda hiç de beklenmedik olmayan bir gelişme Türkiye’de yaşanmıştır. Orada Türkiye Cumhuriyeti’nin 1923 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulmasından bu yana ilk kez, 2002’de yapılan seçimlerden beri İslamcılar iktidarda. O dönemde seçimden zaferle çıkan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) farklı kanatlara sahip olmakla birlikte, temelinde

İslami-muhafazakâr bakış açısı yatıyor. İki kurucusu da 70’li yıllarda ülkenin siyasi yaşamında faal olmaya başlayan, daha sonrasında gitgide güçlenen ve hatta 1996 yılında bir yıl kadar Başbakan olan Necmettin Erbakan’ın İslami hareketinden geliyor.

Dışarıdan, Türkiye’de bugüne kadar nelerin değiştiğini tespit etmek hâlâ zor. Devletin kurucusu Atatürk, din konusunu ebediyen siyasetin dışında tutmak istemişti. Kendisinin yüzde 100 Avrupa’ya yönelik siyasi reformları, bu arada birer atasözüne dönüştü. Atatürk’ün 1938 yılında vefatından son-

AVRUPA PARLAMENTOSU: ‘TÜRKİYE, AVRUPA BİRLİĞİ İLE STRATEJİK ORTAK’

Ankara’ya Koordinasyon Çağrısı

Avrupa Parlamentosu’nun AB Ortak Güvenlik ve Dış Politika Raporu’nda, Türkiye için “AB’nin stratejik ortağı” tanımı kullanılıyor. Raporda, Ankara’ya, AB ile koordinasyonlu bir dış politika izlemesi çağrısı da yapılıyor. Avrupa Parlamentosu (AP), Avrupa Birliği’nin dünya genelinde daha aktif bir dış politikaya sahip olmasını istiyor. AP tarafından “AB’nin Ortak Güvenlik ve Dış Politikası” hakkında hazırlanan karar metni biçimindeki rapor Strasbourg’da düzenlenen genel kurul oturumunda oy çoğunluğuyla onaylandı. Oylamaya 662 parlamento katıldı. Bunların 511’i lehte, 73’ü aleyhte oy kullandı, 78 parlamenter ise çekimser kaldı. Oylama sırasında bazı değişiklik önergeleriyle raporda İran’ın “Avrupa’nın komşusu olduğu” ifadesinin kaldırılması, Rusya’ya “komşularının toprak bütünlüğüne saygı duyması çağrısı yapılması” gibi rötuşlar yapıldı. Hristiyan Demokrat grup üyesi Alman parlamenter Elmar Brok tarafından kaleme alınan raporda, sadece ABD ve Türkiye için “AB’nin stratejik ortağı” tanımlaması yapılıyor.

Raporda Türkiye’ye ayrılan iki paragrafta Avrupa Komisyonu’nun AB-Türkiye ilişkilerinin ilerlemesi için hazırladığı “yeni yapıcı program”dan övgüyle bahsedilmekle birlikte, ifade özgürlüğü, hukuk devleti, kadın hakları, sivil bir anayasa hazırlığının hantallık ve Türk toplumundaki kutuplaşmadan ötürü Ankara eleştiriliyor. Raporda, buna karşılık, “Türkiye sadece bir aday ülke değil aynı zamanda önemli bir stratejik ortak ve NATO bünyesinde bir müttefik” ifadeleri kullanılıyor. Bu tespitten yola çıkan AP, Türkiye ile mevcut siyasi diyalogun “dış politika alanında karşılıklı çıkar hedefleri ve seçenekleri üzerinde yoğunlaştırılması” çağrısında bulunuyor. Ankara, dış politikasını “daha değerli sinerjiler yaratmak ve başta Arap dünyasından olmak üzere, pozitif etki sahibi olma olasılıklarını kuvvetlendirmek amacıyla, AB ile koordinasyonlu yürütmeye” de çağırılıyor.

AP Türkiye dışında “stratejik ortak” olarak bu-

gün için sadece ABD’yi görüyor. ABD için “AB’nin en önemli stratejik ortağı” tanımlaması yapılıyor ve bu ülke ile her düzeyde ilişkilerin derinleştirilmesine “siyasi öncelik” verilmesi isteniyor. AP, bu çerçevede AB ile ABD’nin yükselmekte olan güçlere karşı ortak yaklaşım belirlemelerini istiyor ve NATO’ya paralel olarak dış politika ve güvenlik konularının ele alınacağı bir “AB-ABD Siyasi Konseyi” kurulmasını öneriyor.

AB’nin Rusya ve Çin’e Bakışı

AP, “Önemli bir ortak ve stratejik komşu” olarak tanımladığı Rusya’da ise demokrasi, insan hakları ve hukuk devletinin işlememesinden yakınıyor. Rusya’yla kapsamlı bir ortaklık ve işbirliği anlaşması isteyen AP, bu anlaşmanın siyasi diyalog, ticaret, yatırım, enerji işbirliği, insan hakları, adalet, güvenlik ve özgürlük alanlarını içermesini öneriyor. Raporda, AB ve Rusya “birbirlerinin müşterek egemenlik alanlarına saygı çerçevesinde ortak komşuluk bölgelerinde istikrar, siyasi işbirliği ve ekonomik



ra, ezanın yeniden Arapça okunması uygulamasına dönüldüğünde, yapılan değişikliğin dışında pek hissedilmeyen ancak daha sonra gitgide güçlenen bir gelişme yaşandığından kuşku yok. 1950 yılındaki ilk çok partili seçimlerde Adnan Menderes, Anadolu halkını, İslami değerleri vurgulamak suretiyle kazanmıştı.

2002’de AKP’nin kurulması ve Erdoğan’ın bu arada iki kez daha yüksek oranlarla yinelenen seçim zaferiyle bir dönüm noktasının başladığı görülüyor. İslami kesimlerin güçlenmesi, 600 yıl devam eden Osmanlı geçmişinin yavaş yavaş rehabilitasyonu edilmesinde eşliğinde gerçekleşti. Atatürk dönemindeki devrimcilerin, kültürel ve sosyal alanda yeni milliyetçi Türkiye ile İslami Osmanlı arasında tam bir kültür kırılması yaşanmasına neden olacak kadar abartılı davranışları, 70’li yıllarda kendini göstermeye başlamıştı. Atatürk yalnızca eski düzeni tamamen değiştirmekle kalmadığı, bunun yanı sıra dil ve alfabe devrimi de yaptığı için, Avrupa’da kimse bu kırılmanın ne denli derin olduğunu kavrayamamıştı.

Ancak şair Mehmet Akif Ersoy gibi, Osmanlı kültürü ve tarihiyle ilişkilerin tamamen koparılması yönünde uyarıcı ve dönüşümün daha yavaş olması gerektiği yönünde telkinde bulunanlar da vardı. 70’li yıllardan bu yana geçmiş yeniden belirlemeye başladı. Osmanlı bugün hiç olmadığı kadar -nostalji karışımı- rağbet görüyor. Hatta geriye dönüp bakıldığında, imparatorlukta bazı şeylerin milliyetçi Kemalist olan Cumhuriyet’tekinden daha iyi işlediği görülüyor. Gazetemizin uzun yıllardır Orta Doğu muhabiri olan Rainer Hermann’ın tabiriyle bugün iktidarda, 90’lı yılların başında tasavvur bile edilemeyen “karşı seçkin tabaka”yı oluşturan AKP var. Türk sosyolog Nilüfer Göle, 80’li yıllarda karşıt grupları “Beyaz Türkler” ve “Siyah Türkler” olarak tanımlamıştı. İlki, genelde Balkanlar’dan gelen (Jön Türkler, Kemalistler, laikler ve solcular) ve 150 yıl boyunca hâkim olan çevre, ikincisi ise dindar Anadolu’lu köylülerle büyük şehirlerdeki yoksul tabakadan oluşuyordu.

İlerleme hırsı ve daha iyi eğitim fırsatları, seçkinler tarafından genelde küçümsenen dindarların başörtülü eşleriyle birlikte yüksek öğrenim görmelerini ve bilgilennemelerini sağladı. Bunun en iyi örnekleri Erdoğan ve Gül’dür. Öte yandan Said-i Nursi gibi din adamlarının etkisi altında Anadolu’da dindarlığın arttığına da belirtilmesi gerek. Çelişkili bir biçimde bugün İslami bir “Kalvinizm”den söz ediliyor. Yeni İslami elit (karşı seçkin tabaka), Türkiye’yi, ekonomik bakımdan yükselen bir ülkeye dönüştürdü. Bölgedeki konumları eskiye göre daha güçlendi ve Türk ve Arap Müslümanların yeniden birbirlerine yakınlaşmasını sağladı. Erdoğan,

bugün bölgenin en güçlü şahsiyetlerinden biri olup Mübarek yahut Esad gibi otokratlara bilinçli olarak mesafeli duruyor.

İktidardan uzaklaştırılmanın verdiği rahatsızlıktan mıdır nedir eski Kemalist elit, hâlâ Erdoğan ile AKP’nin “gizli bir ajandası” olduğuna inanıyor. İslami elit, şimdiye dek Cumhuriyet’in laik prensiplerini temelden sarsacak bir ihlalde bulunmasa da iktidara yükselmeleriyle Türkiye’de daha öncesinde gözlenmeyen bir zihniyet değişimi hissedildiği için gerçekten de dikkati elden bırakmamak gerekiyor. Aşıldığına inanılan, -örneğin aile hayatında- geleneksel düşünce ve davranışlar, yeniden dönüyor. Erdoğan ve Gül’ün İslam’ı da Euro-İslam değil ancak bir Atatürk çıkaramayan ama -örneğin Araplar gibi- kendilerini reforme etmek isteyenleri etkileyen bir model.

Arap devrimiyle birlikte İslam’ın içinde de bir dönüşüm süreci başlamış görünüyor. Tahtların düştüğü Tunus, Libya, Mısır gibi ülkelerde demokratik süreç dâhil edilen İslamcılar ılımlı hâle geldi. Arapların özgürlük, onur ve sosyal hak talebiyle ebedi devlet başkanları ve istihbarata karşı başlatıkları toplu protestolar Batı’yı hazırlıksız yakaladı.

Daha Arap devrimi öncesinde Mısır’daki serbest seçimlerde Müslüman Kardeşlerin oyların yarısını alacağı belli olmuştu. Bu durum, Tunus’ta da teyit edildi. İslam’ın yalnızca bir din olmadığı aynı zamanda bir hayat düzeni ve kültür olduğu Batı’da bugüne kadar hâlâ içselleştirilemedi. Arap devriminin hissedilmediği hiçbir ülke kalmayacaktır. Hâlihazırda demokratik güçler arka plana itilmiş olsa da bu, böyle kalmak zorunda değil. Bir sonraki seçimlerde gerçekten demokrasi isteyenler şu anki hükümetlerin kaybetmesini sağlayacaktır. Bu bakımdan laikler ile karşıtları arasındaki mücadele devam edecek, hatta belirli ölçüde güçlenecektir. Ancak şimdilik İslam’a karşı hiçbir şey etkili olmayacak görüntüsü var.

Türkiye, Tunus, Libya ya da Mısır gibi ülkelerdeki demokratik yolla iktidara gelmeyi başarmış İslamcı politikacıların, eski devlet yöneticilerinden çok daha güçlü bir şekilde kendi yollarında başarılı olacaklarına işaret eden pek çok emare var. İslam dünyası, son dönemde şiddetli tezatların ve siyasi-dini savaşların yaşandığı bir bölge olduğunu gösterdi. Suriye’deki kanlı olayların da gösterdiği gibi Sünniler ile Şii’ler arasındaki kavgaya bertaraf edilmiş değil. Bu ihtilafı aşmak isteyen aydınlatıcı güçlerin işi, -Türkiye’de de- hâlâ çok zor. İslami Şark’ı uzun süre gezen ve gözlemleyenler yaşanan değişiklikleri olduğu kadar bugüne kadar değişmeden aynı kalanları da çok net bir şekilde fark edecekler.

(Almanya Genelinde Yayımlanan Günlük Siyasi Gazete Frankfurter Allgemeine Zeitung, 24 Temmuz 2012, Geniş Özet)

TÜRKİYE’DE DIŞ YATIRIM KISITLAMALRI NEREDEYSE YOK

TÜRKİYE, GLOBAL ŞİRKETLER İÇİN CAZİP BİR ÜLKE

Kiminori Tominaga, Shuichi Nomura

Bir önceki yazımızda Türkiye’nin tüketici pazarı ve perakende piyasasına değinmiştik. Bu yüzden bu yazıda, gençlerin dinamik tüketim isteğinin olduğu, 29.7 yaş ortalaması ile istikrarlı bir ekonomi tarafından desteklenen Türkiye’nin iç pazarının bir hayli cazip hâle dönüşmesinin, çok sayıda global şirketin ilgisini çektiğinden bahsetmeyeceğim. Bu kez biraz makro görüş açısıyla, Türkiye denilen ülkenin nasıl bir pozisyonda olduğunu konu almak istiyorum. Yani komşu ülkeleriyle iş birliği ve ticari ilişkilerine dikkati çekmek istiyorum.

Türkiye’de her gün çok sayıda televizyon dizisi çekilerek, Türk kültürü, başta çevredeki Arap ülkeleri olmak üzere Orta Asya ülkelerine ihraç ediliyor. Türkiye’nin, Arap ülkeleri ve Orta Asya ülkelere derinlemesine nüfuz eden bir karaktere sahip olduğu iyi biliniyor ve diğer ülkelerin global şirketleri bu noktada Türkiye’nin bu çekiciliğini hissediyor. Global şirketlerin burada çalıştığını bilmek, Japon şirketlerinin de Türkiye’ye girmeleri için bir çeşit ipucu değil midir?

Türkiye’nin jeopolitik önemini göz önüne aldığımızda son zamanlarda Avrupa, Batı Asya, Orta Doğu, Kuzey Afrika bölgelerini kapsayan önemli bir ticaret noktası hâline geldi. Türkiye’nin merkezinden uçakla 3 saatlik uzaklıktaki yerleri ele aldığımızda, Türkiye’nin çok büyük bir ekonomik bloğu kapsadığını anlıyoruz. Yani 17 ülkede yaşayan 1,5 milyar insana, yaklaşık 23 trilyon dolarlık gayrisafi yurtiçi hasılaya sahip bir pazara erişmek mümkün. Değirmek istediğim bir başka nokta ise 74 milyon 720 bin nüfusu ile Türkiye, Avrupa’da Rusya ve Almanya’dan sonra üçüncü, Orta Asya’da ise Mısır’dan sonra ikinci kalabalık ülke olarak yurtiçi tüketim pazarı oldukça büyük bir ülke. Bununla kalmayıp çevre ülkeler için pazarın merkezi rolüyle de global şirketleri büyüyor. Bir de Türkiye’nin komşularıyla ilişkilerine bakalım. Türkiye jeopolitik olarak çevresini saran çeşitli ülkeler ile tarih boyunca ilişki kurma mücadelesinde oldu. Şu an,

2002 yılında iktidar olan Adalet ve Kalkınma Partisinin (AK Parti) komşular ile sıfır sorun politikası ile çevre ülkelerle dostane ilişkiler kurmak için çabalyor.

Türkiye, Müslüman bir ülke olarak NATO’da da yer alıyor. Son zamanlarda Avrupa Birliği (AB) üyelik sürecinde olmasına rağmen Kıbrıs sorunu sebebiyle müzakerelerin zorlu geçtiği görülüyor. İstikrarlı bir politika yürüten Türkiye, ekonomik açıdan komşularıyla derin ilişki içinde. AB ile 1996’dan bu yana gümrük birliği anlaşması bulunuyor, Avrupa ülkelerine gümrüksüz ihracat yapılabilir.

Diplomatik ve ekonomik açıdan komşularıyla iyi geçinen bir Türkiye’ye yabancı yatırım şirketlerinin toplanmasını sağlayan başka bir neden var: Bu, yabancı yatırım sınırlamalarının olmaması. Balıkçılık, liman endüstrisi ve medya gibi birkaç alan dışındaki tüm sektörler dış yatırıma serbest bırakılmış durumda. Yabancı yatırım şirketlerinin girmesinin böyle kolay olduğu bir ortamda Batılı şirketler bu pazara girmiş durumda.

Bu şirketlerin Türkiye’de merkez kurmasının sebeplerinin bazılarını sıralamak istiyorum: jeopolitik avantajı olan bir bölge, tatmin edici ekonomi, siyasi istikrar, kullanışlı hava yolu ağı, geniş dağıtım ağı, gelişmiş altyapı, çevresinde Müslüman ülkeler ile kültür açısından ortaklık vs. Batılı yatırımcı şirketlerin önceden girmiş olduğu Türkiye’ye Japon şirketlerinin girmesinin önündeki engeller yüksek. Bu yüzden Türkiye’ye girmeyi düşünen şirketlerin, Türkiye’de büyümekten ziyade Türkiye’yi Orta Doğu, Afrika, Orta Asya ülkelerini kapsayan bölgenin pazarına girmek için merkez ülke olarak görmeleri gerekiyor. Ekonomik, siyasi ve kültürel açıdan avantajları artmakta olan Türkiye... Uluslararası konferans ve fuarların düzenlendiği İstanbul, Türkiye’de işi olsun olmasın tüm dünyadan birçok iş adamını çekiyor.

(Japonya’da yayınlanan ekonomi dergisi Nikkei Business - 26.7.2012)



kalkınma için beraber çalışmaya” davet ediyor.

Çin’e de yer verilen raporda, bu ülkeyle “genel bir stratejik ortaklık geliştirilmesinin hedeflenmesi” isteniyor. AB ülkelerine Çin konusundaki politikaları ve mesajları konusunda daha “tutarlı” olmaları çağrısında bulunuluyor. Çin dışında genel olarak Asya ve Pasifik havzasına da önem verilmesi ve bu bölgelerde ABD

ile ortak hareket edilmesi isteniyor. AB’nin Doğu komşularıyla ilişkilerinin “stratejik önem” sahip olduğunun vurgulandığı raporda Orta Asya için AB’nin “bölgesel bir yaklaşım hazırlaması gerektiği” görüşü savunuluyor. Bu bölgenin enerji ve yeraltı kaynakları açısından zengin olduğu ve AB’nin bu alanlardaki kaynak ve yollarının çeşitlendirilmesi için önemli olduğu vur-



gulanıyor. Latin Amerika ile siyasi diyalogu arttırmak isteyen AP, Afrika kıtasıyla da barış, güvenlik ve sosyo-ekonomik kalkınma için siyasi ortaklık geliştirilmesi çağrısında bulunuyor.

İran’ın barışçıl amaçlarla uranyum zenginleştirme hakkı bulunduğu vurgu yapılan raporda, bu ülkeye yönelik ola-

sı askerî müdahaleden duyulan kaygı dile getirilip tüm taraflara “nükleer silahların yayılmasının önlenmesiyle ilgili antlaşmalar temelinde barışçıl bir çözüm arama” çağrısında bulunuluyor. Suriye konusuna da değinilen raporda, bu konuda AB ülkelerine BM Güvenlik Konseyi’nde ortak hareket etme çağrısı yapılıyor. AB’nin Suriye konusunda Rusya ve Çin üzerindeki baskıyı artırması ve mülteci akınından olumsuz etkilenen Suriye’ye komşu ül-

kelere insani yardımda bulunması isteniyor. Raporda AB’nin küresel ve bölgesel çok taraflı ilişkileriyle ilgili politikalarına da değiniliyor. BM reformunun desteklenip, Güvenlik Konseyi’nin tamamen değiştirilmesi ve “genişletilmiş ve reforme edilmiş” Güvenlik Konseyi’nde AB’ye de bir koltuk verilmesi için çalışılması isteniyor. AB’nin en kısa sürede Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne taraf olmasını savunan AP, “tarihi bir fırsat” olarak değerlendirdiği bu durumun gerçekleşmesinin, insan haklarının AB’nin temel değeri olduğunun göstergesi olacağını dile getiriyor. AP, Arap Birliği ve İslam Konferansı Teşkilatı gibi örgütlerle diyalogun kuvvetlendirilmesini de savunuyor.

Toplam 754 üyeli AP’de sadece 34 parlamento bulanan Komünist Grup, rapora grup olarak karıştı. Grup oylama öncesinde rapora eklediği bir notta, “AB’nin dış politikasını sadece askerî çerçeveye oturtuyor” gerekçesiyle blok halinde rapor aleyhinde oy kullanacağını duyurdu. Komünistler aynı notta, “NATO’nun dağılması”, “AB’nin NATO’dan tamamen bağımsız sivil bir yapılmaya dönüşmesi”, “Avrupa’daki tüm askerî üslerin kapatılması”, “Avrupa’nın tamamen silahsızlanması” talebinde bulundular. Raporun hukuksal bir yaptırım bulunmaması birlikte, AB’nin bakişısını yansıması açısından önem taşıyor. (dwelle.de)

BATI HATTI’NDAN DOĞALGAZ İTHALATI

Rusya’dan yıllık 6 milyar metreküp doğalgaz ithal etmek için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu’na (EPDK) bugün 13 şirketin başvurduğu öğrenildi. AA muhabirinin edindiği bilgiye göre, Rusya’dan 6 milyar metreküp doğalgaz ithal etmek için EPDK’ya başvuran 13 şirket şöyle: “Maya Petrol, OMV Enerji, Uzman Enerji, Aksa Doğalgaz, Angora Gaz, Bosphorus Gaz, Nature Gaz, Hattuşa Gaz, Batı Hattı Doğal Gaz Ticaret, Akfel Gaz, Coren Enerji, Kibar Enerji, Aygaz” Edinilen bilgiye göre, bazı şirketler Rus Gazprom’la alım satım anlaşması imzalayarak EPDK’ya başvurular. EPDK başvuruları ve eksik evrakları değerlendirdikten sonra süreci sonlandıracak. Doğalgaz alım anlaşmasında ithalata konu doğalgaz teslim noktası Türkiye - Bulgaristan sınırı, Malkoçlar olacak. EPDK’ya verilen taahhütname çerçevesinde ithalatçı firma her takvim yılı için ithal edilen doğalgaz miktarının yüzde 10’una kadar miktarı, lisansta yer alan faaliyete başlama tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde ulusal topraklarda depolanması yükümlülüğünü yerine getirmek içinde gerekli girişimlerde bulunacak. (aa)

ANKARA’NIN AKLINA GİRMENİN YOLLARINI ARAYIŞ İSRAİL, TÜRKİYE’YLE NEDEN ŞİMDİ BARIŞMAK İSTİYOR?

İsrail’in yarım yüzyılı aşan tarihine bakıldığında Tel Aviv’in müzakere için kendi elinin güçlü, muhatabının elinin ise zayıf ya da politik olarak sıkıntıda olduğu dönemlerde masaya oturmakta daha istekli olduğu görünüyor. Suriye krizinde Beşar Esad’a net tavır koyan Ankara’nın Baas rejiminin hala devrilememesinden doğan sıkıntıları var. Türkiye’nin bir uçağı düşürüldü. Sınırda oluşan güç boşluğu ile PKK’nın terör eylemlerindeki tırmanışını ilişkilendirenlerin sayısı az değil. İsrail şimdilerde Türkiye’nin bu sorunlarını tahvil etmenin peşinde.

Bora Bayraktar *

Mitvim Enstitüsü’nün Eylül başında açıkladığı ve İsrail halkının Türkiye’den özürle sıcak baktığı yönündeki araştırma, İsrail Dışişleri Bakanlığı’ndan gelen sinyaller ve son olarak İsrail başbakanı Binyamin Netanyahu’nun Jerusalem Post’a verdiği röportaj kuşkusuz tesadüf değil. Netanyahu gazeteyle verdiği röportajda Türkiye ile İsrail’in ortak çıkarlarına vurgu yaparak bir kez daha Ankara’nın dikkatini çekmeye çalıştı.

Peki ama İsrail son birkaç aydır niçin Türkiye ile ilişkileri normalleştirmeyi bu kadar yüksek sesle dile getiriyor? Neden İsrail Türkiye ile yeniden masaya oturmak için “uygun zamanın (ripe moment)” geldiğini düşünüyor? Bu sorunun yanıtı İsrail’in müzakere stratejilerinde yatıyor. İsrail’in yarım yüzyılı aşan tarihine bakıldığında Tel Aviv’in müzakere için kendi elinin güçlü, muhatabının elinin ise zayıf ya da politik olarak sıkıntıda olduğu dönemlerde masaya oturmakta daha istekli olduğu görünüyor.

Filistinlilerle on yıl süren Oslo Barış Süreci’nin Körfez Savaşı’nın hemen sonrasında, savaş sırasında Saddam Hüseyin’den yana tavır koyan FKÖ lideri Yaser Arafat’ın çıkmaza girdiği bir döneme denk gelmesi rastlantı değil. Tıpkı Enver Sedat’la Camp David müzakerelerinin 1973 Yom Kippur Savaşı sonrası Mısır’ın savaşla topraklarını geri alamayacağını kesin olarak anlamasından, ABD’nin baskıyı arttırmamasından sonraya denk gelmesi gibi. Anlaşılan o ki İsrail’deki karar vericiler Türk-İsrail ilişkilerinde benzer bir süreç girildiğini düşünüyor. Ortadoğu politikası sıkıntıya giren Türkiye’nin bu durumundan yararlanma eğilimi öne çıkıyor.

Gerçekten de Suriye krizinde Beşar Esad’a net tavır koyan Ankara’nın Baas rejiminin hala devrilememesinden doğan sıkıntıları var. Son bir yılda Türkiye, Şam kaynaklı bir çok kriz yaşadı, yaşıyor. Türkiye’nin bir uçağı düşürüldü, güney sınırının bir bölümü Kürt grupların eline kaldı. Sınırda oluşan güç boşluğu ile PKK’nın terör eylemlerindeki tırmanışını ilişkilendirenlerin sayısı az değil. Üstelik uluslararası alandaki diplomatik çabalarda da Ankara yalnız bırakıldı. İsrail şimdilerde Türkiye’nin bu sorunlarını tahvil etmenin peşinde.

Burada “Türkiye İsrail’e karşı önceki taleplerinden vazgeçecek kadar sıkıntıda mı? Ne olursa olsun İsrail ile ilişkileri normalleştirme peşinde mi?” sorusu öne çıkıyor. Bu soruların cevabı tek kelimeyle “hayır.” Türkiye ile İsrail arasında Mavi Marmara Krizi’nden sonra Cenevre, Roma, Bükreş ve New York gibi kentlerde yürütülen altı tur gizli görüşmelere Türkiye adına Dışişleri Müsteşarı Feridun Sinirlioğlu ile birlikte katılan Büyükelçi Özdem Sanberk’e göre “İsrail özür dilemeden bu işin düzelmesi mümkün olmayacak.”

Bu durumda görüşmeler yeniden başlarsa elbette ki kalınan noktadan devam edilecek. Aslında İsrail 18-19 Haziran 2011 tarihli “Agreement between the Government of the Turkish Republic and the Government of the State of Israel Concerning the Flotilla Incident” başlıklı metinde “apology” kelimesini kullanarak özür dilemeyi kabul etmişti. Metnin 2. Maddesinde “İsrail Türk halkından ölüme ve yaralanmaya yol açmış olabilecek hatalardan dolayı özür diler” ifadesi yer almış, 3. Maddede ise tazminat ödenmesinden sonra Türkiye’nin davalardan vazgeçmesi kararlaştırılmıştı. Buna karşılık her iki ülke de büyükelçilerini geri gönderecek, ilişkiler “ihtilaflı iki ülke” olarak sürecek. Siyasi endişelerle İsrail Dışişleri Bakanı Lieberman, İsrail heyetinin kabul ettiği bu metni reddetti. Bir fırsat kaçmış oldu.

Türkiye de benzer bir fırsatı İsrail tarafından sızdırılan Temmuz 2011 tarihli Palmer Raporu’nu reddederek kaçırmıştı. İkinci bölümünde Gazze ablukasını meşru gösterdiği gerekçesiyle hükümet, daha incelemeden Raporu aforoz etti. Oysa ki raporun başında tarafların tam olarak uzlaşmadığı belirtilmekle beraber 31 Mayıs 2010 gecesi neler yaşandığı, Türk tezlerini doğrular şekilde anlatılıyordu. Raporun “Facts, Circumstances and Context of the Incidents” başlıklı bölümünde komisyonun “(viii...) İsrail askerlerinin Mavi Marmara’yı denetim altına alırken ki güç kullanımından doğan ölümler ve yaralanmalar kabul edilemez. Dokuz yolcu İsrail askerleri tarafından öldürüldü, bir çok kişi de askerlerce ciddi biçimde yaralandı. İsrail



rail tarafından komisyona dokuz kişinin ölümünden hiçbirisi ile ilgili tatmin edici bir açıklama sunulamadı. Adli tıp raporuna göre ölenlerin çoğunun defalarca, yakın mesafeden, sırtından vurularak öldürülmesi ile ilgili olarak İsrail tarafından yeterli, maddi delillere dayanan açıklama yapılmadı” tespitleri vardı. İsrail birliklerinin olay sonrasında da yolculara kötü muamele ettiği kayıtlara geçildi.

İsraililer bu raporu ustalıkla New York Times’a sızdırarak, yönlendirmeli ifadelerle Gazze’yi öne çıkardılar ve bu Türkiye’de aleyhte kamuoyu oluşturdu. O gece neler olduğu tespitini içeren raporu öncelikle Türkiye’nin reddetmesi sağlandı. Oysa ki Türkiye bu ilk bölümdeki ifadeleri sürekli gündemde tutarak İsrail üzerinde baskı kurabilirdi. Bunlar her ne kadar geride kaldı gibi görünse de yeniden ilişkileri normalleştirmekten söz eden bir İsrail hükümeti ortadayken meseleyi tekrar hatırlamakta yarar var. İsrail’de ve Batı’da, Suriye’de radikal dinci örgütlerin yönetime egemen olması korkuları giderek güçleniyor. Esad rejiminin devrilmesi geciktikçe bölgeye bu güçlerin hakim olacağını düşünenlerin sayısı gün geçtikçe artıyor. İstikrarsız ve güvenliksiz bir Suriye çevresindeki her ülkeyi başta da İsrail’i tehdit ediyor.

İşte bu ortamda Tel Aviv yönetimi Ankara’nın aklına girmenin yollarını arıyor. Olaylara yeniden

pragmatik yaklaşma işaretleri veren Türkiye açısından yapılması gereken özür ve tazminat taleplerinin arkasında durmak. Gazze ambargosu ise iki ülke ilişkilerini normalleştirdikten sonra büyükelçiler nezdinde müzakereye ertelenebilir. İki ülke geçmişe oranla biraz daha iyi olan Gazze’deki durumu tartışabilir ve Ankara buradaki Filistinlilerin hayatını iyileştirmek için katkıda bulunabilir. İsrail barışma işaretleri verirken bunları akılda tutmak gerek.

Ufukta Çözüm Var mı?

Ortadoğu’da yaşanan son gelişmeler, Lübnan’daki kaos, Suriye’deki iç savaş, Mısır’daki belirsizlik İsrail ile Türkiye’yi yeniden yakınlaşmaya zorluyor mu? İki ülke 2010 yılındaki Mavi Marmara Krizi’nden sonra aralarında gelişen anlaşmazlığı, hatta düşmanlığı aşabilecekler mi? İstanbul Kültür Üniversitesi’ndeki GPOT Center’da bir araya gelen İsraili ve Türk diplomatlar, akademisyenler ve uzmanlar bu konuda ümit verici bir resim çizemedi. Mitvim Bölgesel Dış Politika Araştırmaları Enstitüsü’nden Nimrod Goren’in son yaptırdığı kamuoyu yoklaması ümit verici bir tablo ortaya koyuyor. İsrail toplumunun nabzını tutan araştırmaya göre Türkiye ile stratejik işbirliğine dö-

nülmesi gerektiğine inanan İsraililerin oranı yüzde 40’ın üzerinde. Bu bir yıl öncesine göre olumlu yönde önemli bir gelişme. Goren bunun, Arap dünyasındaki gelişmeler ve belirsizliklerle ilgisi olduğunu söylüyor: “İsraililerin tehdit hiyerarşisinde Ortadoğu bölgesi ve Suriye öncelikli. Türkiye, İsrail için önemli bir tehdit olarak algılanıyor. İsraililer stratejik ilişkiler düzeyinde Türkiye ile ilişkilerin düzeltilmesinden yana görünüyor”

Ancak bu iyimser anketin en önemli eksik noktası Türkiye’nin İsrail ile ilişkileri düzeltmek için öne sürdüğü özür, tazminat ve Gazze ablukasının kaldırılması taleplerinden en ağırının, yani Gazze ambargosunun kaldırılmasının, deneklere sunulmaması. Özür ve tazminat konusunda İsraililerin esnekliği ise dikkat çekici. Kuşkusuz her şeye rağmen İsrail toplumundaki bu tavır değişikliği önemli. Peki ama Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerin eskisi gibi stratejik bir ittifak seviyesine çıkmasının koşulları gerçekten mevcut mu?

Bakıldığında, Türk-İsrail yakınlaşmasına temel teşkil eden, 1990’lara hakim olan ve bugünlerde adına Arap Baharı denen süreçle sarsılmakta olan stratejik ortam, statüko ya da “eski Ortadoğu” tamamen İsrail’in güvenlik ihtiyaçlarına göre kurgulanmıştı. Eski Ortadoğu, İsrail-Mısır barışı, Ürdün ile barış, baskılanan Suriye, yine baskılanan Irak ve Filistin hareketi demekti. Türkiye’nin İsrail ile yakın ilişkiler kurmasının ardında Suriye’nin PKK’ya verdiği desteği kesmek, Lübnan’ın Bekaa Vadisi’nde radikal güçleri barındırmasına son vermek, İran’ın devrim ihracına karşı istihbarat sağlamak ve Kuzey Irak’taki belirsizlik karşısında aradığı destekti. Türkiye’nin bu sorunların bir bölümünü çözmesi bir bölümünün şekil değiştirmesi acaba Ankara’nın düşüncelerini etkilemiyor mu?

Üstelik iki tarafın Ortadoğu’nun geleceğine dair stratejik beklentileri de farklı görünüyor. Türkiye bölgede demokrasiyi, eski rejimlerin devrilmesini savunuyor. İsrail ise kazanımlarını sürdürülebilmekten yana. Açıkça söylenmese de İsrail, kendi güvenliği düşünülerek kurulan eski sistemin bir şekilde sürdürülmesini umuyor. Bu farklı vizyon iki ülkenin bir araya gelmesini engelliyor. İsrail Dışişleri Bakanlığı’nın eski müsteşarı ve Türk-İsrail ilişkilerini en iyi bilen isimlerden emekli büyükelçi Alon Liel de bu durumu gizlemiyor:

“Suriye Türkiye’nin şu an için en önemli dış politika problemidir. Krizin ve rejimin devamı Türkiye için büyük bir tehlike. İsrail’in en büyük tehdit algısı ve problemi ise İran. Türkiye Esad’ın, İsrail ise Ahmedinecad’ın başını istiyor. Aslında Türkiye ve İsrail’in çıkarları bu konuda çok örtüşüyor. Ama Suriye’deki kriz bile iki ülkeyi yakınlaştıramıyorsa gelecek için ümitlenmek doğru değil. Türkiye ve İsrail arasındaki temel sorun Filistin sorunudur. Özür, iki ülke ilişkileri açısından bir darboğaz değildir. Asıl darboğaz Filistin sorunu ve Gazze ablukasıdır. İsraililerin gündeminde ise Filistin sorunu ve Filistinlilerle barış yok. Bu nedenle iki ülke ilişkilerinin düzeleceğine dair ufukta bir işaret görülmüyorum.

Liel’e göre Filistin konusunda yıl sonunda Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda Filistin’in bağımsızlığının tanınması İsrail’i bazı adımlar atmaya zorlayabilir. Bu durumda belki Türkiye için bir açılım olması mümkün olabilir. Liel, “Eğer Erdoğan, Filistin ve Gazze’yi ana sorun olmaktan çıkarır ve Suriye’deki acil durumu çözmek için inisiyatif alırsa o zaman iki ülke arasında inanılmaz gelişmeler olabilir. Esad’ın bir buçuk yıldır ayakta kalması biraz da Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkilerinin kötü olması yüzünden” diyor.

Peki iki ülke arasındaki gerilim daha ne kadar sürebilir? İsrail bunca sorundan sonra acaba bölgede Türkiye’siz yaşayabileceği kanısına vardı mı? Alon Liel, bu soruya “evet” diye yanıt veriyor ve iki ülke ilişkileri tarihinde ilk kez İsrail’in inisiyatif olarak Mavi Marmara krizinde ilişkilerin bozulmasını göze aldığını belirtiyor. Ama Liel’e göre bu tercih akılcı bir tercih değil. Çünkü İsrail yönetimi ve özellikle Dışişleri Bakanı bölge dışındaki aktörlerle iyi ilişkilerine güvenerek Ortadoğu’da kabul görmeyi geri plana attıkça İsrail’in “yerel bir ülke olma” davasını zedeliyor. Bu da İsrail’in geleceği ve güvenliği açısından ciddi bir tehdit oluşturuyor.

* *Euronews* yazarıdır



KÜRESEL BİLİMSEL DİKTATÖRLÜĞÜN YÜKSELİŞİ YENİ KÖLE... ALGORİTMALAR BİZE NASIL PARA HARCATIYOR?

Akıllı telefonların içine yüklediğiniz uygulamaların neredeyse hepsinde GPS bulunuyor. Ve bu uygulamalar daha önceden belkide farkında bile olmadan verdiğiniz izin sayesinde bankanıza nerede olduğunuzu haber veriyor. Bankanız, kredi kartı bilgilerinize sahip olduğu için nerelerden alışveriş yapmayı sevdiğinizi biliyor. Tabii hesaplarınızda ne kadar para olduğunuzu da...

Dave Lee - BBC Teknoloji

Hepimiz o sesi daha önce duyduk. Kafamızın içinde bir ses: "Hadi durma, bir ödülü hakediyorsun. O kadar istiyorsan al gitsin" dedi binlerce kez. O kötü niyetli sesi dinleyip ihtiyacımız yokken neler almadık ki... kıyafetler, ayakkabılar, elektronik eşyalar...

Peki ya bu kafamızdaki ses aslında kafamızın içinden gelmiyorsa? DBS Bank kafadaki o sesi etkilemek için neler yapılabileceğini iyi araştırmış. Kafanızdaki o sesi nasıl banka ve markaların kontrol ettiğini anlamak için kendinizi çok sevdiğiniz pahalı bir markanın mağazasında hayal edin. Siz kıyafetlere bakarken cebinizdeki akıllı telefon nerede olduğunuzu biliyor. Çünkü akıllı telefonların içine yüklediğiniz uygulamaların neredeyse hepsinde GPS bulunuyor. Ve bu uygulamalar daha önceden belkide farkında bile olmadan verdiğiniz izin sayesinde bankanıza nerede olduğunuzu haber veriyor.

Bankanız, kredi kartı bilgilerinize sahip olduğu için nerelerden alışveriş yapmayı sevdiğinizi biliyor. Tabii hesaplarınızda ne kadar para olduğunuzu da. Eğer hesabınızda çok da nakit yoksa normal şartlarda bir ay aç gezmeyi göze almak yerine alışveriş yapmadan mağazadan çıkarsınız. Sonunda aklık olunca kimse kafasının içindeki o sesi dinlemeye pek yanaşmaz. İşte tam da bu noktada çok da kafanızın içinde olmayan bir ses devreye giriyor: Telefonunuzun mesaj sesi! İçinde bulunduğunuz durumu bir fırsata çevirmek isteyen bankanız size bir mesaj göndermiş, eğer 20 dakika içinde kredi alırsanız size çok iyi faiz oranları öneriyor hem de içinde bulunduğunuz mağazadan %20 indirimli alışveriş hakkı!

Tabii ki mağaza-
yı elleriniz torbalar-

la terk ediyorsunuz. İşte "Doğru zaman doğru yer" adlı pazarlama taktığının ağına düştünüz bile. Elbette Asya'nın en büyük bankası olan DBS gibi bankalar bile her müşterilerini bu kadar yakından takip edecek insan kaynaklarına sahip değil. Bunun yerine bu işi insanlardan çok daha iyi yapan akıllı algoritmaları kullanıyorlar. Algoritma geliştiren Progress adlı bir şirketin baş teknoloji sorumlusu olan John Bates "Algoritmalar yeni köleler" diyor. Bates ideal bir dünyada bankaların her müşterilerine özel bir asistan ayrılmaları gerektiğini ancak lojistik olarak bunun imkansız olduğunu söylüyor. John Bates "Kimse bunu karşılayamaz. Teknoloji kullanmak şart. Hem algoritmalar tuvalete gitmez, tatile çıkmak istemez ve onlara maaş çeki göndermeniz de gerekmez" diyor.

Progress bir çok şirket için algoritma üretiyor. Bu algoritmaları kullandığını çoğu şirket açıklamak istemiyor. Çünkü buy algoritmalar çok da iyi niyetli görünmüyor. Algoritmalar insanları gruplara ayırıyor, davranışlarını kategorize ediyor. Bazıları bu algoritmaların ırk analizleri yaparak etnik kökenlerin davranış profillerini çıkaracağından endişe duyuyor. Ancak bu tekniklerin kullanımı giderek hız kazanıyor, çünkü algoritmalar kar getiriyor.

Türkiye'nin en büyük telekomünikasyon firması

Turkcell yakın zamanda bu algoritmaları kullandığı için bir ödül aldı.

Türkiye'nin en büyük telekomünikasyon firması Turkcell yakın zamanda bu algoritmaları kullandığı için bir ödül aldı. Aynı DBS Bank gibi Progress şirketinin müşterisi olan Turkcell de kullanıcıların bulunduğu yere göre pazarlama yapıyor. Turkcell Genel Müdür Yardımcısı Emre Sayın "Gerçek zamanlı pazarlama sistemi kullanılarak yollanan teklifler, geleneksel yolla yollanan tekliflerden on kat daha fazla pozitif tepki aldı" dedi. İş dünyasının başka alanlarında algoritmalar insanları lüks ürünler almaktan çok daha fazlasını yapmaya davet ediyor. David Coats gibi işadamları algoritmaları büyük kararlar alırken birer danışman olarak kullanıyor. Coats'ın şirketi Correlation Ventures bir algoritmanın önerdiği yeni teknolojik ürünlere yatırım yapıyor.

Algoritmanın testini geçen ürünler yatırıma uygun bulunuyor. Coats "Girişimciler birilerini ürünlerine yatırım yapmaya ikna edebilmek için çok fazla zaman harcıyordu. Bunu değiştirmek istedik" diyor. Girişimciler Coats'ın firmasına finansal durumlarını, projelerini ve gelecek planlarını anlatan beş doküman yolluyor. Bu bilgiler bir programa giriliyor ve bir algoritma yeni teklifi geçmiş yirmi senenin iş kayıtları ile karşılaştırıyor. Algoritmanın testini geçmeyi başaran tekliflerin sahipleri yatırımcı ile 30 dakikalık bir mülakata girme hakkı kazanıyor. Bu mülakatta başarılı olanlar paralarını hemen alıyor.

İçten gelen bir his

Bazı iş adamları bu sistemi pek de onaylamıyor. Onlar yatırım yaparken bir bilgisayar değil, içlerinden gelen bir sesi dinlemek istediklerini söylüyor. Ancak Coats algoritmalarının tüm bilinen yöntemlere de destek olduğu görüşünde. Coats "Bu sistem yatırımcıların içlerinden gelen sesi dinlememelerini gerektiriyor. Sadece onlara karar vermelerinde yardımcı oluyor" diyor.

SURİYE'DE RİYAD VE TAHRAN'IN NÜFUZ SAVAŞI

Gözlemciler göre Sünni Suudi rejimi ile Şii İran, Suriye'de gizli iktidar savaşı yürütüyor. Esad rejiminin devrilmesinden sonra çatışmaların dini bir kimliğe bürünmesinden endişe ediliyor. İsyanların başlamasından önce Suriye politikasına ilişkin genel kanı, Suriye ile Batılı ülkeler arasındaki ilişkilerin iyileşmeye başladığı yönündeydi. Almanya, Fransa ve ABD'li politikacılar, Suriye yönetimi ile ilişkilerini derinleştirmek amacıyla Şam'ı ziyaret ediyordu. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da iktidara geldiği 2002 yılından itibaren Türkiye'nin uzun süredir gergin ilişkiler içinde olduğu Suriye ile ilişkilerin normalleştirilmesi için çaba gösterdi. Beşar Esad, zamanla Erdoğan'ın bölgedeki önemli müttefiklerinden biri haline geldi. Ne var ki bu süreç birden bire tersine döndü.

Berlin'de Özel Suriye Çalışma Grubu

Eski Lübnan Başbakanı Refik Hariri'nin 2005 yılında öldürülmesinin arkasında Hizbullah militanları ile Suriye'nin bulunabileceği şüpheleri güçlendi. ABD bu nedenle büyükelçisini geri çekti. 5 yıl boş kalan ABD büyükelçiliğine ilişkilere yeni bir soluk kazandırmak amacıyla 2010 yılında yeni bir büyükelçi atandı, ancak bu girişim başarılı olmadı. Bugün ise Esad'ın siyasi sahneden çekilmesi artık an meselesi. Geçen Cumartesi günü Suriye konusunu görüşmek üzere Türkiye'ye giden ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, "Rejimin ne zaman yıkılacağını kimse bilemez, ancak o an gelecek" şeklinde konuştu. Clinton, Türkiye ile süreci daha sıkı koordine etmek istediklerini belirtti. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile bir araya gelen Clinton devlet kurumlarının oluşturulup, demokratik ve çoğulcu bir hükümetin kurulması için Suriyeli muhaliflere yardım edilmesi gerektiğini de ifade etti. Esad sonrasına hazırlananlar sadece ABD ve Türkiye değil. Almanya Hükümeti de ağustos ayının başında Berlin'de özel Suriye çalışma grubu kurdu. Ekibe dışişleri bakanlığının yanı sıra, savunma, içişleri ve kalkınma bakanlıklarından uzmanlar da dâhil edildi. Federal Meclis Dışişleri Komisyonu Başkanı Ruprecht Polenz, Almanya'nın Suriye politikasını şu sözlerle özetliyor: "Federal Hükümet demokratik ve etnik anlamda çoğulcu bir Suriye arzulamaktadır."

İran Esad Rejimini Destekliyor

Almanya Dışişleri Bakanı Guido Westerwelle, Esad'ın Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılanmasından yana. Westerwelle, ülkede şiddetin azalması ve daha fazla kan dökülmesinin engellenmesi için Esad'ın sürgüne gitmesi ihtimalinin de değerlendirilebileceği görüşünde. Fransa da Suriye'de Esad döneminin sonuna gelindiğini düşünen ülkelerden. Cumhurbaşkanı François Hollande, ülkesinin Suriye'de siyasi geçiş sürecinin tamamlanabilmesi için, Suriye muhalefetine desteklemeye devam edeceğini söyledi. Fransa eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy ise Libya krizi ile paralellikler kurarak, Suriye'ye de askeri müdahale yapılmasını istemiş ve büyük bir tartışma başlatmıştı. Ancak Libya ile Suriye arasındaki büyük farkın, Suriye'de Sünni Suudi rejimi ile Şii İran arasında yaşanan gizli iktidar savaşı olduğu ifade ediliyor. Zira Suudi Arabistan ve Katar, muhalefete silah ve para yardımı yaparken, İran Esad rejimini destekliyor.

Esad rejiminin devrilmesinden sonra ise ülkede, çatışmaların dini bir kimliğe bürünmesinden endişe ediliyor. Federal Meclis Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Ruprecht Polenz Suriye'de toplumsal barışın kurulmasının zorluğuna dikkat çekiyor: "Suriye halkının yüzde 75'i Sünnilerden oluşuyor. Yüzde 25'i ise farklı mezheplere ve dini gruplara mensup. Esas mesele bütün bu insanların birlikte barış içinde yaşayabilmesini sağlamak. Federal Hükümet de diğer ülkelerle birlikte bunu hedefliyor, Suriye muhalefeti böyle bir politikaya yönlendirmek de hedeflerimiz arasında."

Anne Allmeling, Almanyanın Sesi Radyosu



KİM VE NE DOĞRU İNTERNET, NEDEN ÇOK AZ DEĞİŞİM YARATTI?



1990'larda uzmanlar, politikacılar, kamu görevlileri, iş çevreleri ve gazeteciler, internetin dünyayı değiştireceğini öngördüler. Eğer internet dünyayı birleştiriyorsa, birleşenler birbirleriyle iletişime geçebilen zenginlerdir. Dünya üzerindeki fakir insanların büyük çoğunluğu "karşılıklı anlayışlılığın" sihirli çemberinin bir parçası değildir. İkincisi, dil dünyayı bölmüştür. Birçok insan sadece tek bir dili konuşa- bilmektedir. Bu nedenle de yabancıların ne söylediklerini tam olarak kavrayamamaktadır.

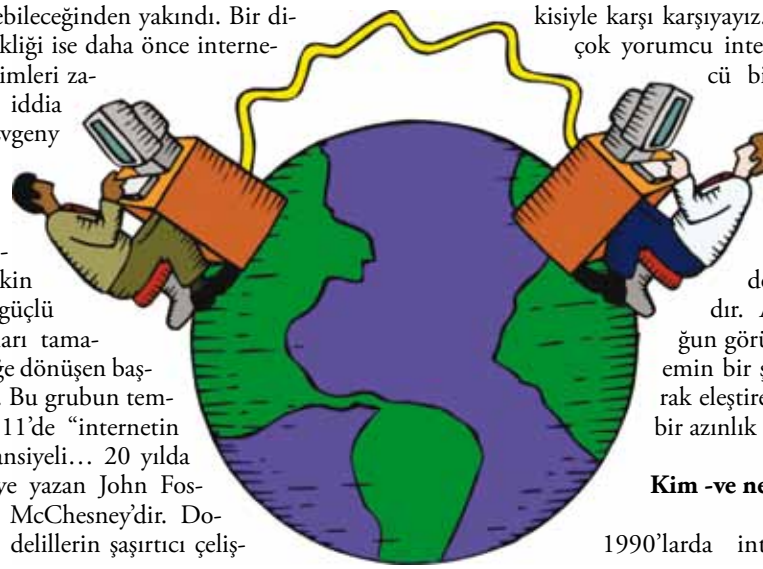
James Curran *

İnternet Çağı, her Şeyin değişimi demekti -uluslararasılaşma, ticaret, gazetecilik, yönetim şekli- her şey dönüşecekti; tıklamayla eşit ve sınırsız hale gelecekti. Artık bunun gerçekleşmediğini itiraf etmenin zamanı geldi ve bu kötü öngöründen daha da ilginç olanı başlangıçta bunların çok cazip görünmesiydi. 1990'larda uzmanlar, politikacılar, kamu görevlileri, iş çevreleri ve gazeteciler, internetin dünyayı değiştireceğini öngördüler. İnternet işin organizasyonunda devrim yaratacak ve bir refah dalgasına yol açacaktı. Egemen kullanıcıların denetiminde olan yeni bir kültürel demokrasi başlatacaktı; eski medya egemenleri çürüyecek ve ölecekti. İnternet popüler referandumlarla demokrasiyi güçlendirecekti; bazı yorumlara göre de e-devleti sağlayacaktı. Dünya genelinde otokratların güç kaybetmesiyle ve güç ilişkilerinin yeniden düzenlenmesiyle güçsüzler ve marjinaler güç kazanacaktı. Küresel bir araç olan internet evreni küçültecek; uluslar arasında iletişimi ve küresel düzeyde anlayışlılığı teşvik edecekti. Özetle, internet durdurulamaz bir güç olacaktı: Matbaanın ve barutun icadı gibi toplumu kalıcı ve geri döndürülemez biçimde değiştirecekti.

Bu argümanlar çoğunlukla internetin teknolojisinden çıkarsanmıştı. İnternetin etkileşim, küresel düzeyde erişim, ucuzluk, hız, ağ olanağı, depolama, kontrol edilememe gibi özelliklerinin dünyayı köklü biçimde değiştireceği varsayıldı. Bu öngörülerin altında yatan internetin teknolojisinin tüm ortamları yeniden biçimlendireceği varsayımıydı. İnternet-merkezlilik, internetin teknolojilerin her şeyi olduğu, tüm engelleri geçersiz kıldığı ve sonuçları belirleme gücüne sahip bir araç olduğu, kehanetlerin çoğunun merkezinde yer alıyordu. İnternetin olumlu etkisine ilişkin beyanlar daha somutlaştıkça tepki de yükseldi. İlk belirti Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) gurusu Sherry Turkle'in fikir değişikliği idi. 1995'te Turkle, insanların anonim ve çevrimiçi (online) ilişkilerini, sahte kimliklerin "ötekilere" ilişkin yaratıcı bir anlayışı geliştirebileceğini ve daha özgürleşmiş duyarlılıklar oluşturabileceğini varsayarak kutlamıştı. 16 yıl sonra Turkle rota değiştirdi. 2011'de çevrimiçi iletişimin sığılığında, bağımlılık yaratabileceğinden ve insanlar arasındaki daha zengin ve tatmin edici iliş-

kileri engelleyebileceğinden yakındı. Bir diğer fikir değişikliği ise daha önce internetin otoriter rejimleri zayıflatacağını iddia eden aktivist Evgeny Morozov'dan geldi.

İnternetin özgürleştirici gücüne ilişkin başlangıçtaki güçlü umudu sonraları tamamen şüphecilğe dönüşen başkaları da vardı. Bu grubun temsilcileri ise 2011'de "internetin muazzam potansiyeli... 20 yılda buharlaştı" diye yazan John Foster ve Robert McChesney'dir. Dolayısıyla bizler, delillerin şaşırtıcı çeliş-



kisiyle karşı karşıyayız. Bilgi sahibi pek çok yorumcu interneti dönüştürücü bir teknoloji olarak görmektedir. Onların öngörülleri Ortadoğu'da yaşananlarla görünüşte de doğrulanmaktadır. Ancak, çoğunluğun görüşünü kendinden emin bir şekilde hayal olarak eleştiren huzursuz edici bir azınlık da vardır.

Kim -ve ne- doğru?

1990'larda internetin küresel

düzeyde anlayışlılığı teşvik edeceğine ilişkin bir fikir birliği vardı. Cumhuriyetçi politikacı Vern Ehlers (1995) internetin, "bilgili, etkileşim kuran ve hoşgörülü dünya vatandaşları topluluğunu yaratacağını" ilan etti. Bulashova ve Cole (1995) ise internetin "gelişmiş iletişim olanaklarıyla ve başka insanlara, ülkelere ve kültürlerle ilişkin artan bilgiyle, muazzam bir 'barışçıl bölüşümle' kaynakların askeri harcamalar yerine eğitime ve sosyal projelere yönlendiril- mesini sağlayacağı" konusunda hemfikir. Bu görüşlerin ana dayanaklarından biri yazar Harley Hahn (1993) tarafından internetin küresel bir araç olmasıyla ve sıradan insanların birbirleriyle iletişimi için geleneksel medyanın sağladığından daha fazla olanak sağlamasıyla açıklanmıştır: "Ben interneti bizim en büyük umudumuz olarak görüyorum... nihayet dünya herkesin birbiriyle iyi geçindiği küresel bir topluluk olmaya başlıyor." İyimserliğin bir diğer nedeni ise

ABD, İNTERNETİN KONTROLÜNÜ PAYLAŞMAK İSTEMİYOR

ABD internetin kontrolünün Birleşmiş Milletler'e devredilmesine karşı olduğunu açıkladı. Washington, 13 kök sunucu ve İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Otoritesi üzerindeki hakimiyetiyle internet üzerindeki kontrolü sağlıyor. Şu anda internetin teknik özelliklerini ve alan adlarını ABD merkezli kâr amacı gütmeyen kurumlar kontrol ediyor. Bu kurumlar Amerikan Ticaret Bakanlığı'na bağlı olarak ABD yönetiminin kontrolü altında faaliyet gösteriyor.

Bu yıl diğer devletlerinin bu düzenin değişmesi için talepte bulunacağı söyleniyor ancak ABD herhangi bir sistem değişikliğini kabul etmekle yükümlü değil. ABD, bu konudaki tutumunu açıklayan belgeleri şimdiden Birleşmiş Milletler'in ileti-

şim teknolojileri ile ilgilenen birimi olan Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'ne (ITU) teslim etti. ITU, Aralık ayında Dubai'de 178 ülkenin temsilcilerinin katılacağı ve Uluslararası Telekomünikasyon Düzenlemeleri'nin (ITR) tartışılacağı bir konferans düzenleyecek. 1988 tarihli ITR anlaşması, farklı telekomünikasyon ağları arasında trafiğin nasıl akacağını ve uluslararası ücretlendirmelerin nasıl olacağını düzenliyor.

"İnternet Kötü Yönde Etkileyenebilir"

İnternet ve cep telefonu hizmetlerinde yaşanan fiyat artışı, bu anlamda değişikliğe gidilmesi taleplerine yol açtı ancak anlaşmaya taraf olan ül-

kelerin önerilen değişiklikler üzerinde anlaşmaya varması olası görünmüyor. Konferansa ABD'yi temsilen katılacak olan Terry Kramer bir açıklama yayımladı ve "ABD bazı hükümetlerin yaptığı değişiklik önerisinin uluslararası telekom sektörünün yükünü artıracığından, hatta internet sektörünü de kötü yönde etkileyeceğinden endişe duyuyor" dedi.

ITU, ülkelerden gelen değişiklik tekliflerini halka açıklamıyor ancak Wcitleaks.org isimli internet sitesi yapılan teklifleri yayımladı. İnternet sitesinde yayınlanan belgelere göre Rusya, ITU'nun, internet adreslerinin bir kısmının belirlenmesinden sorumlu olmasını teklif etmiş.

Şu anda ABD merkezli Icann adlı kuruluş, inter-

pek çok yorumcuya örneğin France Cairncross’a göre internetin ulus devletin sansüründen geleneksel medyaya oranla daha az etkilenmesi böylece de yurttaşlar arasında özgür, serbest ve küresel bir tartışmayı barındırabilmesidir. Bu temalar, -internetin uluslararası ölçeği, kullanıcı katılımı ve özgürlük- ağın dünyayı büyüyen bir dostlukla birleştirdiğini düşünmeye yarayan bir zemin olarak 2000’li yıllarda da yükseltildi.

Tüm bu kavramsallaştırmanın temel zayıflığı, sonuçlarını, internetin teknolojisinden hareketle genelleştirmesiydi. Daha geniş bir bağlamda toplumun internetin küresel uyuma ve anlayışlılığa katkısını sınırladığı hatta yadsıdığı çeşitli yolların olduğunu da gözden kaçırmaktadır.

İlk olarak, dünya son derece eşitsizdir ve bu eşitsizlik internet dolayımı küresel iletişime katılımı sınırlandırmaktadır. Dünyanın en zengin %2’lik kesimi küresel hanehalkı zenginliğinin yarısından fazlasına sahiptir. Dünyanın en zengin %1’lik kesimi ise küresel varlıkların %40’ını kontrol etmektedir. Dünya nüfusunun alt yarısını oluşturan kesim, küresel zenginliğin ancak %1’ine sahiptir. Zenginlik, Kuzey Amerika, Avrupa ve yüksek gelire sahip Asya-Pasifik ülkelerinde yoğunlaşmıştır; bu ülkelerdeki insanlar dünya zenginliğinin neredeyse %90’lık bir bölümüne sahiptir (Davies vd., 2006). Bu ülkelerde internete erişim oranı oldukça yüksektir. Kuzey Amerika’da internete erişim oranı %77, Avustralya’da %61 ve Avrupa’da ise %58’dir (Internet World Stats, 2010a). İnternete erişimin zengin ülkelerdeki erişim oranının %1’den bile az olan pek çok gelişmekte olan ülke bulunmaktadır (Wunnava and Leiter, 2009: 413).

Bu durum, internet topluluğunun kompozisyonunu çarpıtmaktadır. 2011’de internet kullanıcılarının dünya nüfusuna oranı toplam %30’dur (Internet World Stats, 2010a). Dolayısıyla, eğer internet dünyayı birleştiriyorsa, birleşenler birbirleriyle iletişime geçebilen zenginlerdir. Dünya üzerindeki fakir insanların büyük çoğunluğu “karşılıklı anlayışlılığın” sihirli çemberinin bir parçası değildir.

İkincisi, dil dünyayı bölmüştür. Birçok insan sadece tek bir dili konuşabilmektedir. Bu nedenle de yabancıların ne söylediklerini tam olarak kavrayamamaktadır. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği’ne (ITU) göre dünya nüfusunun sadece %15’nin anladığı İngilizce, çevrimiçi ortak bir dil olmaya en yakın olan dildir. Dolayısıyla internetin insanları bir araya getirme rolü karşılıklı olarak anlaşılamadığı için engellenmektedir.

Üçüncüsü, dil iktidarın bir aracıdır. İngilizce yazanlar ya da konuşanlar görece daha büyük küresel topluluklara ulaşabilmektedir. Bunun aksine, Arapça iletişim kuranlar internet kullanıcılarının %3’lük bir kesimine erişebilmektedir (Internet World Stats, 2010b); Marathi dilinde iletişim kuranların erişebileceği internet kullanıcısı oranı ise ancak ondalık değerlerle ifade edilebilecek kadar küçüktür. Küresel toplulukta kimin sesinin duyulacağı ağırlıklı olarak anadillere bağlıdır.

Dördüncü olarak, çıkar çatışmaları ve değerler dünyayı bölmüştür. Bunu, düşmanlığı bastırmak yerine kışkırtan ifadeler barındıran web sitelerinde görebilirsiniz ve ırkçı ifadeler içeren web sitelerinin sayısında ciddi bir artış yaşanmaktadır. Raymond Franklin bu tür sitelerin bir listesini yapmıştır ve bu sitelerin çoğu geniş bir tabana sahiptir:



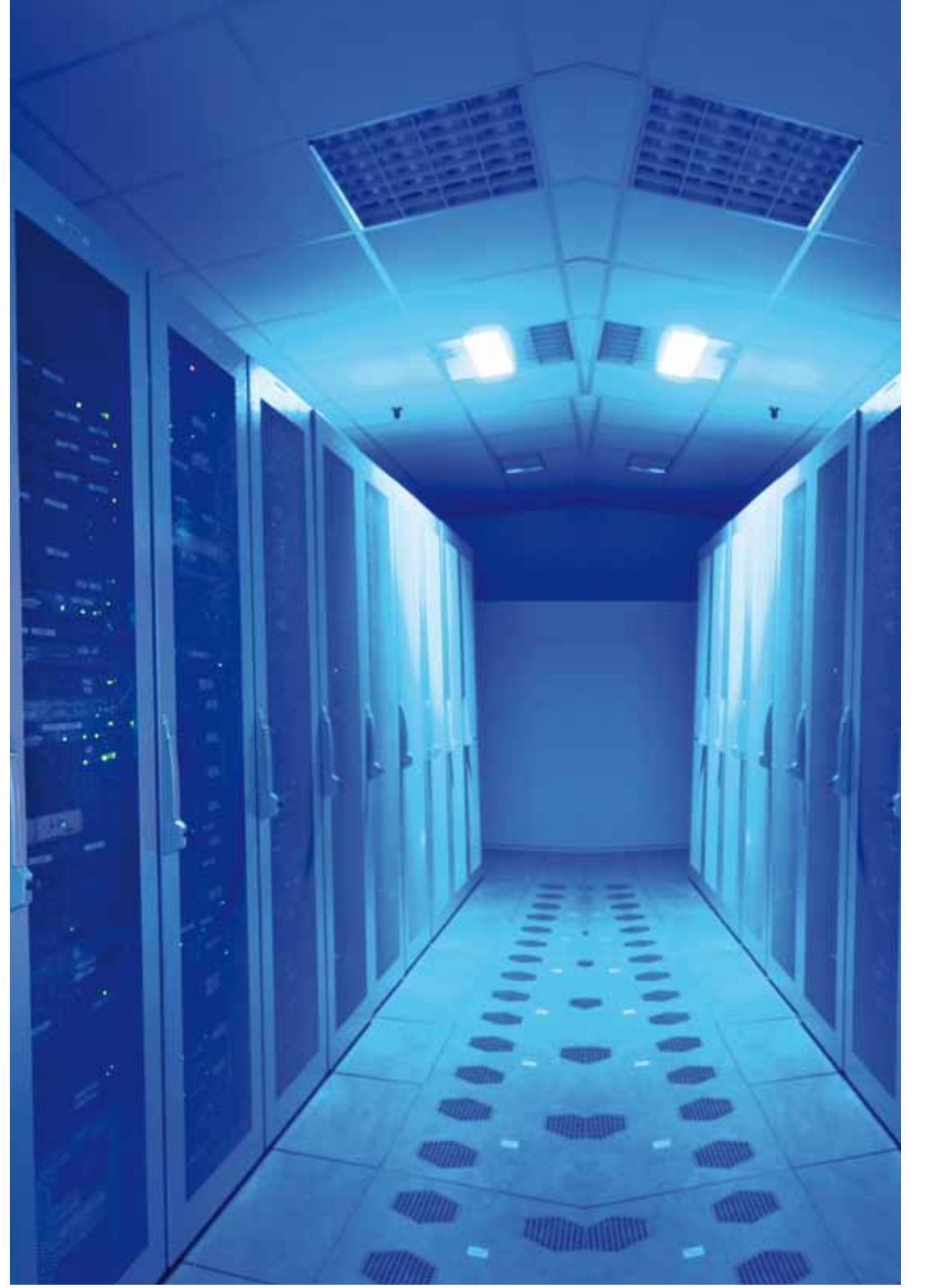
netin kodlarını ve numaralandırma sistemini kontrol ediyor. Bu organizasyon “.com” uzantısına alternatifler üretmekten de sorumlu. Rusya’nın bu konudaki taleplerinin gelecekte daha da artabileceğine inanılıyor. 2011 yılında konuyla ilgili bir açıklama yapan Vladimir Putin, “Uluslararası Telekomünikasyon Birliği’nin yetkilerinin artırılmasını ve internet üzerindeki uluslararası bir kontrol mekanizması kurulmasını” istediklerini söyledi. Russia Today televizyonu, daha sonra Çin ve Hindistan’ın da Putin’in teklifini desteklediklerini açıkladı. Ancak ITU anlaşmada değişiklik yapılabilmesi için tüm tarafların oybirliğine varması gerektiğinin altını çizdi. Bu, anlaşmada değişiklik yapılmasını pratik olarak imkansız hale getiriyor. ITU Genel Sekreteri Dr. Hamadoun Toure oylamaya gitmeyi de düşünmediklerini çünkü “oylama sonucunda kazanan ve kaybedenler olacağını ve bunu göze almak istemediklerini” söyledi. Toure, bazı ülkelerin şu anki sistemden memnun olmadıklarının farkında olduğunu ancak kimsenin gerçekçi bir alternatif önerisiyle gelmediğini söyledi.

Sadece beyazlara yönelik ilk sitelerden olan ABD merkezli Stormfront’un 2005 yılındaki kayıtlı aktif kullanıcı sayısı 52.566 olarak belirtilmiştir (Daniels, 2008: 134).

Nefret söylemi içeren web sitelerine ilişkin detaylı araştırmalar bu sitelerin ırkçı nefreti çeşitli yollarla kurduğunu ve yükselttiğini göstermektedir (Back 2011; Perry ve Olsson 2009; Gerstenfeld vd., 2003). Bu web siteleri militan ırkçıların yalnız olmadıklarını gösteren bir kolektif kimlik hissini de beslemektedir. Bazıları bu topluluk hissini sadece “Aryan Dating Page” (2) gibi web siteleri aracılığıyla da değil sağlık, spor ve ev işleri gibi konularda tartışmaların yapıldığı daha geleneksel forumlarda bile yükseltmektedir. Daha incelikli olanları ise çevrimiçi oyunlar ve pratik yardımlar içeren web siteleriyle çocukları ve gençleri hedeflemektedir. ırkçı başarıdır. ırkçı nefret grupları görüşlerinin ve enformasyonun paylaşıldığı uluslararası destek ağları geliştirmek için interneti giderek daha fazla kullanmaktadır. Tabii ki bunların ham içeriği korku ve nefreti yaymak için tasarlanmıştır ve aralarına yabancıların karışmasını “demografik zaman bombası” olarak niteleyen uyarılar bunun tipik örneğidir. Siber alanın bu “beyaz kaleleri” uyumsuzluğu sadece beslemez: ırkçı söylem ile ırkçı şiddet arasında ilişki vardır (Akdeniz, 2009). Bu, önemli bir noktayı da göstermektedir: internet nefret kuşabilir, yanlış anlamayı besleyebilir ve düşmanlığı ebedileştirebilir. Çünkü internet hem uluslararası niteliktedir hem de etkileşim özelliğine sahiptir ve bu özellikler, internetin mutlaka “hoşluğu ve aydınlığı” teşvik edeceği anlamına gelmez.

Beşincisi, çok sayıda toplumun içinde ulusal ve yerel kültürler (akademik hayatın kozmopolit yapısının aksine) güçlü durumdadır. Bu kültürler dünya genelinde, geleneksel haber medyasının örgütlenme biçimi ve değerleri tarafından da desteklenmektedir. Dolayısıyla da haber medyası yerel haberler üzerinde yoğunlaşma eğilimindedir. Örneğin, enternasyonalizm yanlısı iki Kuzey Avrupa ülkesinde televizyon istasyonlarının 2007’de dış haberlere ayırdığı zaman %30 oranındayken ABD’de %20 olmuştur (Curran vd., 2009). Ayrıca haber değeri hem bu ülkelerde hem de başka yerlerde basının içeriğini belirlemektedir (Curran vd., 2010; Aalberg ve Curran, 2011). Daha da önemlisi, ulus-merkezli kültürler internetteki haberleri şekillendirmektedir. 2010 yılında yapılan ve dokuz ayrı ülke merkezli önde gelen haber sitelerini inceleyen bir araştırmada bu sitelerin ağırlıklı olarak ulusal haber yayınladıkları ve önde gelen televizyon haber programlarından ancak marjinal düzeyde fazla enternasyonalist oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Altıncı olarak, ulusal hükümetler her şekilde kendi medya sistemlerini kontrol etmenin yollarını aramaktadır. Özellikle de otoriter rejimler, internet hizmet sağlayıcıları ve web sitelerini lisansla bağlama, resmi kara listelere girmiş URL adreslerini filtreleme, internet kullanımını ve içeriğini görünümlenmeye yarayan yazılım kullanma ve genel bir sindirme ve korku ortamı yaratma gibi yöntemlerle çevrimiçi iletişimi sansürlemenin yeni yollarını geliştirmiştir. Sonuç olarak, küresel internet söylemi devletin sansürü ve sindirmesi nedeniyle



le bozulmuştur.

Yedincisi, aktif olarak politikaya katılanlar nüfusun genelinden farklı özelliklere sahip olabilir ve bu çevrimiçi söylemin doğasını etkileyebilir. Smith vd., (2009) ABD’de toplumun avantajlı kesiminin en aktif politik kesim olma eğiliminde olduğunu ve bunun çevrimiçi aktivizmde de yeniden ürettiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Di Gennaro ve Dutton (2006) İngiltere’de politikada aktif olanların yüksek sosyo-ekonomik gruptan, iyi eğitilmiş ve daha ileri yaşlardaki insanlardan çıkma eğiliminde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık çevrimiçi politik katılım gösterenlerin ise çok daha zengin ve iyi eğitilmiş kişilerden oluştuğunu ama yaşça daha genç olduklarını saptamıştır. Dolayısıyla, Di Gennaro ve Dutton internetin politik katılımdan ziyade politik dışlamayı desteklediği sonucuna ulaşmıştır.

Kısacası, siber alanın farklı geçmiş deneyimlerden ve uluslardan insanların iletişim kurabilecekleri özgür ve açık bir alan olduğu ve bu insanların daha müzakereci, hoşgörülü ve güçlenmiş bir dünya kurabilecekleri görüşü birkaç noktayı gözden kaçırmaktadır. Dünya eşitsiz ve karşılıklı olarak dışlayıcıdır (düz anlamıyla); çatışan değerler ve çıkarlar tarafından bölünmüştür; köklenmiş ulusal ve yerel kültürler (ve kimliğin din ve etnik köken

gibi diğer noktaları) tarafından alt bölümlere ayrılmıştır ve bazı ülkeler otoriter rejimler tarafından yönetilmektedir. Gerçek dünyanın bu farklı unsurları, çok sayıda dilden, nefret içeren web sitelerinden, ulusalcı söylemlerden, sansürlenmiş ifadelerden ve avantajlı kesimlerin aşırı temsilinden oluşan yıkık bir Babil kulesi doğuracak şekilde siber alana nüfuz etmektedir.

Toplumun gelişimini etkileyen farklı güçler vardır. Artan göç, ucuz seyahat, kitlesel turizm, pazarın küresel bütünleşmesi ve eğlencenin küreselleşmesi artan ulus ötesi ilişki anlayışını teşvik etmiştir. Bu gelişmelerden bazıları internette de destek bulmuştur. Dünyanın her yerinden YouTube ekranlarında paylaşılan deneyim, müzik ve mizah bir “biz-hissi” pompalamaktadır. YouTube’daki “Here is u” videoları her dille komiktir ve altyazıların sıcak etkisinin de üstesinden gelmektedir.

İnternet, aynı zamanda uzak yerlerdeki deprem mağdurları ya da baskıya maruz kalan protestocular gibi abluka altındaki gruplarla dayanışma ruhunu güçlendiren görüntülerin küresel ve hızlı dağıtımını kolaylaştırmaktadır. İnternetin daha uyumlu, anlayışlı ve adil bir dünya yaratmaya katkı sağlama potansiyeli vardır. Ama değişimin itici gücü mikroçipten değil toplumdaki gelecektir. Bir bakıma, Orta Doğu’daki ayaklanmalar, muhalefeti harekete geçirmede ve Orta Doğu dışından destek kazanmada internetin, mobil telefonun ve uydu televizyonunun nasıl bir gücü olabileceğinin kanıtıdır. Bu demektir ki, bu ayaklanmaların altında yatan derin sebepler vardır: Hızlı eğitsel gelişmeyi takip eden hayal kırıklığıyla sonuçlanmış beklentiler, yüksek genç işsizliği, yükselen gıda fiyatları, gözden düşen neo-liberal politikalar, ahab-çavuş kapitalizmine ve otoriter rejime yönelik kızgınlık ve bazı durumlarda aşiret ve dinsel düşmanlık. Mısır, Tunus ve başka yerlerde 1980’lere kadar uzanan grevler ve protestolar bu ayaklanmaların öncüleridir.

Gerçekte, çarpıcı olan, altı aktif “isyançı” ülkenin arasında (Tunus, Mısır, Libya, Bahreyn, Suriye ve Yemen) sadece Bahreyn’in Facebook yaygınlığı ve internet kullanımında ilk beş Arap ülkesi arasında olasıdır. Bu durum, daha yüksek internet yaygınlığı oranına sahip Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi Arap ülkelerinin halkları kendi diktatörlerine karşı gelmezken, iletişim teknolojilerinin değil yerleşik sosyal faktörlerin ayaklanmalara neden olduğunun altını çizmektedir. (Türkçeye Aylin Aydoğan çevirdi - sendika.org)

* James Curran, Goldsmiths College’da iletişim profesörüdür ve open-democracy.net sitesinin medya ve internet bölümü editörlerindendir. Bu çeviri, Curran’ın Aralık 2011’de Sydney’de verdiği bir dersin tam metninin ilk bölümüdür.

ABD’ye Alternatif Geliştirilemedi

Washington, 13 kök sonucu ve internet tahsisli adlar ve sayılar otoritesi üzerindeki hakimiyetiyle internet üzerindeki kontrolü sağlıyor. Uluslararası toplum, Washington’u bu konuda yeni düzenlemeler yapmaya zorluyor. “İnternet trafiğini yönlendiren dev bilgisayarlar” olarak tanımlanabilecek toplam 13 sunucunun yalnızca 3’ü Amerika Birleşik Devletleri dışında yer alıyor. Kök sunuculara yapılacak bir müdahale, internet trafiğinin tamamen durmasına neden olabiliyor. İnternet Amerikalılar tarafından geliştirildiğinden, Washington yönetimi 1998 yılında aldığı bir kararla, internetin yönetimini Kaliforniya eyalet hukukuna tabi, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan ve kısaca ICANN olarak anılan İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Otoritesi’ne verdi. Ancak değişen koşullar, uluslararası toplumun bu alanda yeni düzenlemeler talep etmesine neden oluyor.

Temmuz 2005’te Cenevre’de toplanan yaklaşık 40 ülkenin temsilcisi, Amerikan görüşlerine alter-

natif ortak bir tutum geliştiremedi. “Herhangi bir değişikliğe gidilmemesinden” yana görüş bildirenlerin yanı sıra internetin yönetimini Amerikalılardan devralıp Birleşmiş Milletler bünyesindeki bir komisyona aktarmayı savunanlar da çıktı. Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi organizatörlerinden Janis Karklins, Cenevre toplantısında uzlaşmaya varılamadığına dikkat çekerek, “40 ülke ortak nokta bulamıyorsa, 191 ülkenin katılacağı Tunus zirvesinden sonuç alınmasını beklemek hayal olur” diye konuştu.

Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Bakanlığı ise kök sunucular ve İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Otoritesi- üzerindeki yetkilerini paylaşmayacağını altını çizdi. Washington, “internet kurumunun işlevlerine odaklanabilmesi ve teknik görevlerini ifa edebilmesi için ICANN’i yönetmeye devam edeceğini” açıkladı. Buna karşılık Amerika bazı küçük ödünler verebileceğini ilan etti. Buna göre her ülke kendi alan adı uzantılarının denetiminde daha fazla söz sahibi olacak. Ayrıca Amerika, internet yönetiminde görüşlerinden yararlanmak üzere tartışma grupları kurmayı taahhüt ediyor. (TD Haber Merkezi)

TÜRKİYE’NİN ENERJİ DANSI

J. Berkshire Miller *

Belirsizlik denizinde yüzen Türkiye, Doğu Asya ile bağlarını güçlendirmek için çaba göstermeye aralıksız devam ediyor. Ankara geçmişte Çin, Japonya ve Güney Kore gibi bölgede kilit rol oynayan ülkelerle köklü ilişkiler kurmuştu. Ancak bu kilit ilişkileri iyi yönetememesi, Türkiye’nin bölgede nüfuz kazanma girişimlerinin yetersiz kalmasına yol açtı. Aynı zamanda Türkiye kendi jeopolitik çevresinde de pek çok zorluk ve fırsatla karşı karşıya kalıyor. Orta Doğu’nun stratejik topografyası, dinamik ve öngörülemez kalmaya devam ediyor ve Avrupa’daki kamu borçları krizi, Ankara’nın kıtada bir geçiş ülkesi işlevi görmesinden ve ihracattan sağladığı önemli çıkarlarını tehlikeye atıyor. Bu bölge, her zaman Türkiye’nin arka bahçesi olmaya devam edecek. Osmanlı İmparatorluğu’nun mirası ise komşularıyla ilişkileri söz konusu olduğunda belirli bir ayrıcalığa olanak sağlıyor -bazen de dışlanmasına neden oluyor.

Ankara sivil nükleer programını geliştirerek Asya ile anlaşmayı umuyor. Türk ekonomisi ve nüfusu büyümeye devam ettikçe hükümet, artan talebi karşılamak için yeni enerji kaynakları aramayı sürdürdü. Fakat gittikçe karmaşık hâle gelen durumlar, Suriye, İran ve Irak’taki Kürt bölgesi ile ilişkilerin gerginleşmesine yol açtı. Türkiye enerji ithalatının neredeyse yarısını doğal gaz alarak ve çoğunlukla Rusya ile İran’dan yapıyor. İran’dan gelen doğal gaz, Türkiye’nin toplam enerji ithalatının yüzde 20’sini oluşturuyor. Tahran’ı nükleer programından dolayı soyutlamak için Amerika’nın yaptığı baskı, bu

oranın hızla azalmasına neden oluyor.

Bu arada Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan yönetimindeki yeni Osmanlıcılık rönesansı ise modası geçmiş rejimler üzerinde oynanan akılsızca bahisler yüzünden baltalandı. Bu, Türkiye’nin Asya’ya yönelik enerji politikasında bir değişikliğe gitme ihtiyacına neden oldu. Akıllardaki tüm bu düşüncelerle Ankara, Rusya ve İran’a olan bağımlılığını dengelemek için nükleer enerji üretimine zemin oluşturacak lojistik çalışmalarını hızlandırmak istediğini belirtti. Türkiye Enerji Bakanı Taner Yıldız geçtiğimiz günlerde yaptığı bir açıklamada, “Eğer gelişmiş bir ülke olmak ve sürdürülebilir bir enerji politikası oluşturmak istiyorsak, nükleer enerji santralleri bizim için bir zorunluluktur.” sözleriyle bu noktaya değindi. Nükleer enerji arenasında yıllarca amatör kaldıktan sonra Türkiye, sonunda eski politika önerilerini somut altyapı uygulamalarına dönüştürmeye hazır gibi görünüyor.

2010 yılında Türkiye, Güney Kore ile bir nükleer anlaşma yaptı ve geçtiğimiz nisan ayında Çin ile benzer iki anlaşma imzaladı. Güneydeki Mersin şehrinin Akkuyu körfezinde kurulacak olan Türkiye’nin ilk nükleer reaktörünün yapımına gelecek yıl başlanması bekleniyor. Türk hükümeti, Rusya’nın yardımıyla Akkuyu’ya üç reaktör daha eklemeyi planlıyor. Karadeniz’deki bir kuzey liman kenti olan Sinop’ta kurulacak ikinci enerji santralinin planları da oluşum aşamasında. Bütün bunlar, Asyalı nükleer endüstri devleri Kore ve Japonya arasında bir at yarışına yol açtı. Kore Elektrik Enerjisi Şirketi (KEP-

CO), Sinop’taki ihaleye teklif vermeye hazırlandı ancak elektrik satışı teminatına ilişkin sorunları değerlendirince resmî olarak ihaleden çekildi. Bu durum, Toshiba ve Tokyo Elektrik Enerjisi Şirketi’nin (TEPCO) katılımıyla bir teklif hazırlamak üzere anlaşma imzalayan Japonya’ya bir kapı açtı. Mart 2011’de meydana gelen Fukushima’daki nükleer kriz, anlaşma umutlarını suya düşürdü ve TEPCO’nun gerek ülkesinde gerekse yurt dışındaki prestijini büyük ölçüde zedeledi. Fakat KEPCO, önceki hatalarından sıyrılmış ve Sinop santralini kurmak için yeniden favori olmuş gibi görünüyor. Aslında Ankara ve Seul, KEPCO’nun bu dört reaktörün de ihalesini alması hâlinde 20 milyar dolara mal olacak Sinop santralini kurmak için bir anlaşma imzaladılar. Ancak Sinop konusunda hâlen ciddi bir rekabet var ve bu da son kararın hâlâ alınmadığını gösteriyor...

Türkiye ile anlaşmayı hangi ülke yaparsa yaparsın, pratikte bunun bazı olası sonuçları var ve ikili ilişkilerde bazı sorunlar söz konusu. Örneğin Türkiye, Kore’den yaklaşık 5 milyar dolar değerinde mal ithal ederken Seul’e yalnızca 300 milyon dolarlık ihracatta bulunuyor. Bu büyük ticari dengesizlik, Ankara’nın kapsamlı bir stratejik ortaklık geliştirmek için Kore ile uzlaşmasını engelleyen çekışmeli bir konu hâline geldi. Aynı şekilde Türkiye, Çin ve Japonya ile de büyük ticaret açığı sıkıntıları yaşıyor. Daha yakın bir enerji iş birliği, Türkiye’nin kendini bölgeye daha çok adanmasını ve eşit şartları oluşturmak için daha fazla özen göstermesini ge-

rektirecektir. Nükleer enerji fırsatları, Türkiye için umut verici. Akkuyu ve Sinop’ta kurulacak reaktörler Türkiye’nin ticaret yaptığı geleneksel enerji üreticilerine bir alternatif sağlayarak, ülkeye bölgesindeki uyumsuzluğu çözmeye daha çok esneklik kazandıracaktır. Bu gelişme aynı zamanda Türkiye’ye kendi tanıtımını yapmak için aradığı prestij fırsatını da sağlayacaktır. Nükleer enerjinin imajı geçen yıl Fukushima’daki krizle birlikte sarsılsa da hâlâ çok para harcayan bir elit kulübü olmayı sürdürüyor.

Yine de hâlâ bazı riskler var. Türkiye, silahsızlanma politikasının sıkı bir taraftarı olsa da bu nükleer oluşuma İran’ın nükleer programına engel oluşturma amacıyla giriştiği yönünde kaygılar var. Aynı zamanda Akkuyu Santrali düşük risk bölgesinde yer alırken, belirtildiğine göre Sinop santralinin kurulması planlanan alan daha önce büyük depremlerin meydana geldiği, deprem riski orta derecede olan bir bölgede yer alıyor. Bu sorunlara rağmen enerji çeşitliliği ve stratejik çıkarların yeniden dengelemesi, Türkiye için temel bir politika belirleyici olarak kalmaya devam etmelidir.

Erdoğan geçen yıl, “Avrasya dünya enerji pazarı için önemli olduğundan, küresel enerji kaynaklarının güvenliği küresel iş birliğiyle sağlanmalıdır. Çevresindeki jeopolitik gerçekler, bu stratejiyi hızlandırması için Türkiye’yi zorluyor.” diyerek bu durumu vurguladı.

**J. Berkshire Miller, CNN Asya-Pasifik Bölgesi Uzmanıdır. (CNN İnternet Sayfası)*

EVÇİL HAYVANLARIN TIBBİ TEDAVİDE KULLANILMASI SORGULANIYOR

Evcil hayvanların tıbbi tedavide kullanılması, tıp dünyasında tartışma yaratan konulardan biri. Bazı araştırmalar kimi psikolojik rahatsızlıkların tedavisinde hastaların hayvanlarla iletişiminin oldukça yararlı olduğunu gösteriyor. Yüksek tansiyon ve artrit olarak bilinen eklem iltihaplanması olan kişiler de evcil hayvanların kullanıldığı terapilerden fayda sağlıyor. Ancak bazı uzmanlar bu terapilerin geçerliliğini sorguluyor. Tıp çevrelerinin konu üzerinde anlaşmaya varamaması ise evcil hayvan sahiplerinin hastaların yardımına koşmasına engel değil. Pat Wells, orduya ait bir huzurevinde yaşayanları 10 yıldır ziyaret ediyor: “11 Eylül saldırılarından sonra yardım etmeye karar verdim.”

Önce huzurevini tek başına giden Wells, daha sonra evcil

hayvanların terapideki önemini keşfetmiş. Arkadaşının köpeğini ödünç alarak başladığı ziyaretlerine, kendi köpeği Rikka’yla devam eden Wells köpeklerin çok işe yaradığını söylüyor: “İnme geçiren ve odasından çıkmayan bir kadınla tanıştım. Köpeklerle gittiğimde ayağa kalkıp bizi karşıladı. Bakıcıları haftalardır kendisini bu kadar iyi hissetmediğini söyledi. Ertesi gün ameliyatla bacakları kesilecek olan hastalara bizi görünce mutlu oldu. Stres altındaki huzurevi görevlilerine de yardım ettik. Her gidişimizde işini bırakıp köpeklerle ilgilenen bir doktor vardı.” Gönüllüler huzurevine köpekleriyle ayda üç kez geliyor. Ida Simpson, “Kendimi iyi hissediyorum,” şeklinde

konuşuyor. James Stygart, “Köpekler çok iyi arkadaşlık ediyor, çok seviyorum,” diyor.

Terapist Steven Briefs köpeklerin hastalara iyi geldiğini söylüyor: “Özellikle eklem iltihaplanması nedeniyle ellerini kullanamayan hastalar köpeklerden çok yararlanıyor. Köpekleri okşuyorlar, seviyorlar. Yüksek tansiyon hastaları da köpeklerin yararını görüyor. Köpekler anksiyeteyi azaltıyor, hastaların sosyalleşmesini sağlıyor. Kendilerini yalnız hissetmiyorlar. Köpekler gelince odalarından çıkıp salona geliyorlar. Bir gün de olsa neşeye doluyorlar.” Travy Baetz gibi gönüllüler, ziyaretlerden kendileri de fayda sağladığını söylüyor: “Köpeğim okşanmayı, insan içinde olmayı çok seviyor. Sakinleşiyor. Köpeğimin başkalarının üzerinde olumlu etkiler bırakması beni gururlandırıyor.” Terapide kullanılan köpeklerin Amerikan Köpek Yetiştirme Kulübü tarafından verilen sertifikaları var. Amerika’da köpeklerin tıbbi tedavide kullanılması teşvik eden grupların sayısıysa yüzden fazla.



ZEKA OYUNU

IRAK'IN İŞGALİNDE YAPILAN GİZLİ OPERASYONLAR

"Algı Yönetimi" yabancıların tutumlarını ve tarafsız düşünme yeteneklerini etkilemek için girilen her türlü eylemi kapsar. Dünya kamuoyunu etkileme çabalarını zorlaştıran faktörlerden biri bugün haber kaynaklarının çok fazla olmasıdır. Bugün özellikle de uydudan yayın yapan televizyon haber merkezleri ve internet bağlantıları nedeniyle düşünce ve tutumları global ve hatta yerel boyutta dahi etkilemek zorlaşmıştır. Irak'a Özgürlük Operasyonundan önce koalisyon kuvvetleri tarafından kullanılan en yeni PSİKOP yollarından biri de cep telefonlarına gönderilen yazılı mesajlar ve Irak rejiminin karar mekanizması içindeki şahıslara gönderilen elektronik posta mesajları oldu.

Yarbay Steven Collins



"Siyah" PSYKOP'ların amacı hedeflenen dinleyici kitlesinin bunu fark etmemesi ve haberlerin gerçekten de açılan kaynaktan geldiğine inanmasıdır.

Önümüzdeki dönemde analistlerin 20 Mart tarihindeki Irak rejimini devirme teşebbüsünden 15 Nisan'da Tikrit'in düşüşüne kadar olan 27 günlük dönemin her boyutunu inceleyip çeşitli dersler çıkaracaklarına hiç şüphe yoktur. NATO açısından önemli sonuçları olacağı için üzerinde durulması gereken konulardan biri, Koalisyon güçlerinin dış dünyanın, özellikle de Irak'a Özgürlük operasyonundan önce, operasyon sırasında, ve operasyondan sonra Irak'ta bulunan yabancıların tutum ve düşüncelerini etkilemek için kullandıkları yöntemlerdir.

Hem Irak'a Özgürlük Operasyonu hem de NATO'nun Balkanlar'daki deneyimleri "Algı Yönetimi"nin önemini açıkça ortaya koymuştur. Bu iki operasyon bir yandan bu yeteneği geliştirmenin, diğer yandan da aynı yeteneğin düşman veya diğer tek taraflı siyasi ve askeri güçler tarafından kullanılmasına karşı önlem alınmanın gerekli olduğunu vurgulamıştır. NATO askeri yapısını yeniden organize edip alan dışı misyonları üstlenirken bu tür yeteneklerin Yttifak operasyonları açısından önemi giderek artmaktadır. "Algı Yönetimi" yabancıların tutumlarını ve tarafsız düşünme yeteneklerini etkilemek için girilen her türlü eylemi kapsar, ve Kamu Diplomasisi, Psikolojik Operasyonlar (PSYOPS/PSYKOP), Kamu Bilgilendirme, Aldatma, ve Gizli Eylem faaliyetlerinden oluşur. Irak'a Özgürlük Operasyonunda bunlardan özellikle ikisi dikkat çekmiştir: Yürütülen politika, amaç ve eylemlerin içeriği ve haklılığı konusunda dış dünyayı ikna etmek için bilinçli olarak yürütülen çabalar (Kamu Diplomasisi), ve dış dünyayı etkilemek ve fikirlerini değiştirmek için yürütülen faaliyetler ve özellikle medyanın bu yönde kullanımı (Psikolojik Operasyonlar).

11 Eylül 2002'deki terörist saldırılarından beri Amerika Birleşik Devletleri kamu diplomasisi yeteneklerini canlandırmaya çalışmaktadır. Ancak Washington, 1990'larda politikalarını tüm dünyaya açıklamak ve uluslararası iyi niyet oluşturma konularına Soğuk Savaş sırasındaki kadar önem vermediği için bu yeteneklerin gerilemesine göz yumulmuştu. Bugün Amerikan politikası ve savunma faaliyetleri konusunda olumlu bir izlenim yaratmak için tasarlanan çalışmaları Beyaz Saray'ın Global Yletişim Dairesi yönlendirmektedir. Ayrıca ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Politika Grubu da Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı Kamu Diplomasisi Dairesi ve Pentagon

tarafından geliştirilen politika ve mesajların koordinasyonunu yürütmektedir. Bu üç organ Amerika'nın 1980'lerden sonraki en iyi koordine edilmiş, en iyi kaynaklara sahip stratejik algı yönetimi yapısını ortaya çıkarmışlardır. Bu yapı Yslam dünyası üzerine odaklanmış ve sadece Orta Doğu için 750 milyon dolarlık bir fon ayrılmıştır. Bu yoğun çabalara rağmen Irak'a Özgürlük operasyonundan önce Amerika'nın kamu diplomasisi faaliyetleri pek gözle görülür bir başarı elde edememiştir. ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell 5 Şubat günü BM Güvenlik Konseyi'nde yaptığı ve tüm dünyada canlı olarak yayınlanan 78 dakikalık konuşmasında Güvenlik Konseyi'nin önde gelen üyelerini (Fransa, Almanya ve Rusya) Irak'a karşı derhal askeri müdahalede bulunulmasının gerekli olduğu konusunda ikna edememiştir. Hemen arkasından Fransa Dışişleri Bakanı Dominique de Villepin'in BM'de yaptığı konuşma ise Powell'in konuşmasında değindiği noktalara şüphe düşürmüş ve büyük tezahürat ve alkışlarla karşılanmıştır. Bu nedenle Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri geleneksel müttefikleri arasında destek bulamamışlar ve gereken desteğin alınamayacağı açıkça ortaya çıktığı için de Irak'a askeri müdahale konusunda ikinci bir BM Güvenlik Konseyi Kararı için oylamaya gidilmemiştir. Amerika'nın kamu diplomasisi faaliyetleri Yslam dünyasında bugüne kadar bir sonuç vermemiştir. Kısa sürede olumlu sonuçlar alınması imkansız olabilir, zira etkili bir kamu diplomasisi ifade çaba ve uzun vadeli bakış açısı gerektirir. Arab American News'in yayıncısı Osama Sibliani'nin belirttiği gibi, "Amerika Birleşik Devletleri halkla ilişkiler görevini Hazreti Muhammed'e bile verse yakın gelecekte bir sonuç alınmaz."

ABD Temsilciler Meclisi tarafından desteklenen Radio Sawa geleceğe yönelik umut vaat eden bir araç olabilir. Söz konusu radyo istasyonu Arap dünyasından haberler, Arap ve Batı pop müziği yayınları ve araya serpiştirilmiş Amerikan görüş açısını yansıtan haberler sunmaktadır. 2002 yılında yayına başlamasından bir kaç ay sonra Radio Sawa'nın genç Araplar arasında en çok sevilen radyo istasyonu olduğu ifade edilmişti. Irak'taki askeri operasyon sırasında Koalisyon güçleri dünyanın çatışma konusundaki fikirlerini çeşitli yöntemlerle kendi taraflarına çekmeye çalıştılar. Kullanılan yöntemler arasında konuşlanacak birliklere muhabir "yerleştirmek" vardı. En başta çe-

lişkili olarak görüldüyse de sonradan birliklere muhabir "yerleştirme" kararının çeşitli nedenlerden dolayı çok parlak bir fikir olduğu ortaya çıktı. Birliklere "yerleştirilmek" isteyen muhabirlerin önce kısa bir temel askeri eğitimden geçmeleri şart koşuldu. Bu eğitim, muhabirlere sıradan bir askerin karşılaştığı sorunlar hakkında bir fikir verdi. Ykinci olarak "yerleştirilmiş" muhabirlerle içinde bulundukları birlik arasında kaçınılmaz olarak bir bağ yarattı.

Üçüncü olarak da "yerleştirme" sayesinde hem muhabirlerin güvenliği garanti altına alınmış oldu, hem de ilk defa olarak savaş alanından tüm dünyaya canlı yayın yapıldı. Irak'a Özgürlük Operasyonunun gelişken yapısından dolayı savaş alanında serbestçe gezmelerine izin verilmiş olsaydı birçok muhabir hayatını kaybedebilir veya esir düşebilirdi. Dünya kamuoyunu etkileme çabalarını zorlaştıran faktörlerden biri bugün haber kaynaklarının çok fazla olmasıdır. Özellikle de uydudan yayın yapan televizyon haber merkezleri ve internet bağlantıları nedeniyle düşünce ve tutumları global ve hatta yerel boyutta dahi etkilemek zorlaşmıştır. Haber kaynaklarının sayısındaki patlama izleyicinin haberleri kendi önyargılarını ve fikirlerini destekleyen kaynaklardan takip edebilmesini kolaylaştırmıştır. CNN yayınlarının kendi görüşüne ters düştüğüne inanan bir Arap izleyici uydudan yayın yapan Arap El Cezire haber kanalından dünya haberlerini kendi görüşüyle daha tutarlı bir açıdan izleyebilir.

Çatışma sırasında Irak Enformasyon Ajansı'nın El Cezire'nin gücünün farkına varıp bu kanalın yayınlarını Irak yanlısı olacak şekilde etkilemek için ajanlarını örgütün içine sızdırdığı söylenmektedir. Aynı şekilde Koalisyon güçleri de Irak televizyonu haber servisini ülke içinden ziyade Irak dışında yaptığı etkiler nedeniyle bombalayarak veya elektronik yöntemlerle engellemeye çalışmışlardır. Stratejik düzeyde kamu diplomasisinin sonuçları karışık olmuştur. Irak'ta askeri operasyon ve taktik düzeyinde yürütülen Psikolojik Operasyonlar daha başarılı olmuştur. Radyo yayınları, el ilanları, karar mekanizmalarındaki ileri gelen şahıslar aleyhine yazılmış elektronik posta mesajları ve kara hareketi sırasında hoparlörlerle yayın gibi hedefe yönelik medya araçlarının kullanımının önemli etkileri olduğu görülmektedir.

20 Mart'taki ilk saldırıdan önce Irak'a havadan 40 milyon el ilanı atılmış, bir o kadar da kampanya sırasında dağıtılmıştır. Bu el ilanlarının bir kısmı koalis-

yon güçlerine karşı koyan her askeri oluşumun ezileceği tehdidini savururken bazıları Irak halkını ve ordusunu Baas Partisinin emirlerini yerine getirmemeleri konusunda teşvik etmiştir. Geriye bakıldığında bunların istenen amaca ulaşmadığı görülüyor.

Tüm Psikolojik Operasyon eylemlerinde olduğu gibi burada da sorun savaş sırasında bir eylemin sebep-sonuç ilişkisini belirlemenin zor olmasıdır. Irak silahlı kuvvetlerinin Koalisyon güçleri karşısında eriyip gitmelerinin nedeni bu Psikolojik Operasyonlar mı, Koalisyon güçlerinin bombardımanları mı, yoksa Irak ordusunun lojistik destek alamaması mıydı? Yoksa sebep bu üç faktörün hepsi miydi? Psikolojik Operasyonların Iraklıların tutum ve düşüncelerini Koalisyon tarafına çekmekte oynadığı rolün sayılarla ifadesi bu konuda belirlenmesi gereken önemli değişkenlerden biri. 1991'deki Körfez Savaşında teslim olan asker sayısı 70,000 olmuştu; ancak Koalisyon güçleri bu sayıya kesinlikle ulaşamadılar. Um Kasr'ın ele geçirilmesi sırasında 250 Iraklı teslim olmuştu; bu sayı daha sonra pek artmadı. Çatışmanın ilk günlerinde Koalisyon güçlerinin askeri kampanyanın tamamı konusunda psikolojik bir yaklaşımı benimzedikleri gayet açıktır. Üstün askeri güç ve hassas güdümlü mühimmatın Iraklılar üzerinde çok etkisi yaratarak korku salacağı ve Irak rejiminin hemen çökeceği umut ediliyordu. "Şok ve korku" etkisinin gerçekleşmemesi, konvansiyonel Amerikan kuvvetlerini yaklaşımlarını değiştirerek tek bir vuruş yerine sürekli eylem ve baskıya dayanan bir yaklaşımı benimsemeye, Psikolojik Operasyon güçlerini de gönderdikleri mesajları ve işledikleri temaları yeniden gözden geçirmeye zorladı. El ilanları dağıtmanın yanı sıra Koalisyon güçlerinin ağırlıklı olarak kullandığı bir diğer Psikolojik Operasyon aracı da radyo yayınları oldu. Koalisyon güçleri sabit verici istasyonlarının yanı sıra havadan EC-130E Commando Solo uçağından yayın yapılar ve yayınlarında Radio Sawa'ninkine benzer bir format kullandılar: Haberler ve anonslar yoğun popüler müzik programlarının arasında serpiştirildi. Tüm Irak'a yayın yapan bu radyo istasyonuna Enformasyon Radyosu (Information Radio) gibi hayal gücünden yoksun bir isim verilmmişti. Kalabalık nüfuslu merkezlerin dışında yerel PSYKOP radyo istasyonları kuruldu.

AVRUPA’NIN ENERJİSİ, NEREDEN, KİMİN KONTROLÜNDE GİDECEK PUTİN’İN ZİYARETİ VE İSRAİL - RUSYA İLİŞKİLERİ

İsrail’in Esad rejimine ilişkin tavrı, son yılda değişti: Rejimin devam edeceğine yönelik umutlar sönerken, rejimin artık bekasının sona erdiği ve yeni bir rejim için hazırlıkların başlaması gerektiği noktasına kayıldı. Bu muhasebenin aralında, hangi rejimin daha tehlikeli olacağına dair bir değerlendirme de bulunuyordu. ABD’nin Irak’tan çekilmesi ve İran’ın doğan boşluğu doldurmasıyla birlikte, İran; İsrail açısından Hamas ve Sünnilerden bile daha büyük bir tehdit haline geldi.

George Friedman - Stratfor Başkanı

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, 25 Haziran günü devlet başkanlığına yeniden geldiğinden beri ilk devlet ziyaretini yapmak üzere İsrail’e geldi. Ziyaret, Mayıs ortası için ayarlanmıştı; dolayısıyla Suriye ve Mısır’daki olaylar ışığında gündemin en azından bir bölümü zaten önceden belirliydi. İsrail ve Rusya hakkındaki ilginç durum ise; aslında aynı çıkar alanlarında faaliyet gösteriyor gibi görünseler ve gündemleri birbirinden bağımsız sanılsa da, çıkarları her zaman için birbiriyle çatışmıyor. Her iki ülkenin de önem verdiği bölgeleri belirlemek son derece kolay; ancak bu bölgelerle nasıl bağlantılar kurduklarını tespit etmek daha zor. Dolayısıyla, söz konusu ziyaretin anlamını belirlemek son derece meşakkatli.

Burada Azerbaycan örneği üzerinden gidilebilir. Rusya, halen Azerbaycan açısından önemli bir silah tedarikçisidir; ancak İsrailliler halihazırda Azerbaycan’a önemli miktarda silah satar hale gelmişler ve onu İran’a olası bir saldırı için bir üs olarak kullanıyor gibi görünmektedirler. Azerbaycan’ın 1980’li yılların sonu ve 90ların başında savaştığı ve teknik olarak da halen savaşmakta olduğu Ermenistan’ı destekleyen Rusya ise, İsrail’in bu tavrına karşı gelmek zorunda –özellikle de İsrail’in İran’ı tehdit etmesi karşısında bu tavrı daha da önem kazanıyor. Öte yandan, Rusya da kendisini İsrail’in Azerbaycan’a müdahalesi karşısında tehdit edilmiş hissetmiyor. İsrail, Ermenistan’ı gerçek anlamda pek “önemsemiyor.” Her iki ülke de orada, sürece müdahil ve Azerbaycan’ın önemli bir ülke olduğunu düşünüyorlar; ancak her ikisi de mücadeleciliğine hareket edip aslında mücadele etmiyorlar.

Aynı durum, Suriye’nin durumunda da geçerli: Suriye’nin bir Türk jetini düşürmesi, bu ziyaret açısından beklenmedik bir dinamik doğurdu. Bu konuyu incelemek için Rusya’nın ve İsrail’in stratejisini ve Suriye’de yollarının tuhaf bir şekilde kesişmesini göz önüne almalıyız.

Rusya, Amerika’nın Bir Çılgınlık Yapmasına İhtiyaç Duyuyor

Rusya’nın bölgede karmaşık ilişkileri var ve bu ilişkiler özellikle de Suriye ve İran’a odaklanmış durumda. Rusya’nın her iki ülkeye yönelik ilgisi anlaşılabilir bir durum. Sovyetler Birliği’nin dağılmasını jeopolitik bir felaket olarak nitelendirdiğini söyleyen Putin, ABD’yi Rusya’nın baş rakibi olarak görüyor. Ona göre, ABD, NATO’nun sınırlarını Baltıklara doğru genişletmek üzere Sovyetlerin dağılmasını kullanmakla kalmadı, aynı zamanda bölgedeki demokrasi-yanlısı hareketleri desteklemek ve Amerikan yanlısı hükümetler yaratmak üzere bu hareketleri kullanmak yoluyla Rusya’yı çevrelemeye de çabaladı. Putin, kendisini, eski Sovyetler Birliği yoluyla ABD’yle düelloda görüyor.

Ruslar, mücadeleyi kazandıklarına inanıyorlar. Putin ise, ABD’nin onları tahakküm altına aldığından emin olduğu için bu ülkeleri idaresi altında tutmakla yakından ilgili. Bu da Rusya’ya manevra alanı veriyor ve Rusların çıkarlarını güvence altına alan türden ekonomik ve siyasi ilişkiler tesis etmelerine olanak tanıyor. Buna ek olarak, Rusya, İslam dünyasında Amerika’nın yürüttüğü savaşlardan oldukça çok yararlanmış bir ülke; keza böylelikle Amerika’nın stratejik alan genişliği bu savaşlarla birlikte “sönümlenmiş” oldu.

Gerçekten de, Rusya’nın “yakın çevresindeki” rejimleri ve hareketleri desteklemekle görevlendirilebilecek olan Amerika’nın askeri ve istihbarat yetenekleri, İslam dünyasındaki çatışma karşısında sönmüdü. Halihazırda devam eden bazı hareketler halen ABD tarafından desteklense de, bu destek çoğu zaman etkisiz kaldı; birçok ülkedeki hareketler parçalandı ve Amerika’nın bu sürece yanıt verecek kaynakları bulunmamaktaydı. Ruslar, aynı zamanda, Orta Asya’daki üslerin varlığını kolaylaştırmak ve onlara erzak teminine yönelik bir koridor sağlamak suretiyle Amerika’nın Afganistan’la meşgul olmasına yardım etti. Rusya, karşısında ona meydan okuyan herhangi bir güç olmaksızın bölgede başat güç haline gelerek yeni bir gerçeklik yaratabildi.



İLK TEKNOLOJİ BANKASI DA KURULDU ÇİN: BİLİM VE TEKNOLOJİDE LİDER OLACAĞIZ

ABD Ulusal Bilim Vakfı’nın açıkladığı rakamlara göre Çin’in Araştırma ve Geliştirme harcamaları, dünya toplamının yüzde 12’sini oluşturuyor. Çin, bu bakımdan ABD’nin ardından ikinci sırada bulunuyor. Daha önemlisi Araştırma ve Geliştirme harcamalarının artış hızı. Çin Ulusal İstatistik Bürosu’nun verilerine göre, son on yılda Araştırma ve Geliştirme harcamalarının artış hızı, yıllık ortalama yüzde 21,9. Böylece toplam harcama 861 milyar yuana, dolarla ifade edersek 139 milyar 700 milyon dolara yükselmiş bulunuyor.

Çin Devlet Radyosu

ÇKP Merkez Komitesi Devlet Konseyi tarafından, aşamalı olarak iki hedef belirlendi. İlk hedef 2020 yılında yenilikçi uluslar safında yer almak. Yeni Çin’in 100. yıldönümünün kutlanacağı 2049 yılı hedefi ise “Bilimde ve teknolojiye dünya gücü, lider ülke haline gelmek.”

18.Ulusal Kongre’ye hazırlanan Çin Komünist Partisi, bilimde ve teknolojiye lider ülke olma hedefini açıkladı. Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Devlet Konseyi tarafından 23 Eylül’de yayımlanan “Teknoloji Reformunun Derinleştirilmesi ve Ulusal Yenilik Sistemi İnşasının Hızlandırılması” başlıklı belgede, aşamalı olarak iki hedef belirlendi. İlk hedef 2020 yılında yenilikçi uluslar safında yer almak. Yeni Çin’in 100. yıldönümünün kutlanacağı 2049 yılı hedefi ise “Bilimde ve teknolojiye dünya gücü, lider ülke haline gelmek” biçiminde belirlendi.

ÇKP Merkez Komitesi Devlet Konseyi, bilimsel ve teknolojik sistem reformunun derinleştirileceğini, 2049 hedefine zemin oluşturacak ulusal sistem inşasının hızla tamamlanacağını bildirdi. Çin Hükümeti’nin bildirisinde, ulusal Ar-Ge fonlarının 12. Beş Yıllık Plan (2011-2015) döneminde GSYH’nin yüzde 2,2’si seviyesine, 2020 yılına kadar ise yüzde 2,5’e yükseltileceği belirtildi.

Büyük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin Ar-Ge harcamalarının da, 2011-2015 dönemi gelirlerinin ortalama yüzde 1,5’ine yükseltilmesi hedefi konu-

Aynı dönemde her 10 bin çalışan için, her yıl en az 43 yeni Ar-Ge personeli istihdam edileceği belirtildi.

Enerji tasarrufu ve çevre koruma, yeni nesil bilgi teknolojileri, biyoloji, gelişmiş imalat ekipmanları, yenilenebilir enerji ve yeşil araçlar gibi gelişmekte olan stratejik sanayiyle ilgili çalışmaların hızlandırılacağı bildirildi. Aynı dönemde yenilikçi şirketlerle küçük ve orta ölçekli teknoloji işletmelerinin desteklenmesinin de plan dahilinde olduğu vurgulandı.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Devlet Konseyi’nin yayımladığı belgede, bilimsel araştırma enstitüleri ve yüksek öğretim kurumlarında devam eden reformun da hedef doğrultusunda hızlandırılacağı belirtildi. Söz konusu kurumların yaratıcılıklarını, yeteneklerini derinleştirmek, hizmet kalitesini geliştirmek amacıyla önlemler alınacak.

‘Büyük Atılımlara, Devrimlere İhtiyaç Var’

Bilimsel araştırma çalışmaları kolaylaştırılacak. Bilimsel araştırma enstitüleriyle üniversitelerin önemli sanayi şirketleri ile işbirliği yapmaları, Ar-Ge platformları, teknolojik yenilik için federasyonlar kurmaları teşvik edilecek. Kamuya ait olmayan şirketlerin yenilikçi faaliyetlerine de destek genişletilecek, küçük ve orta ölçekli firmalarla mikro işletmeler için mali ve finansal destek artırılabilecek.

Elektronik bilgi, enerji ve çevre koruma, biyolojik

tıp ve gelişmiş üretim de dahil anahtar teknolojilerin kullanıldığı sektörlerde büyük atılımların, devrimlerin hayata geçirilmesi gerektiği belirtildi. “Teknolojik yenilikler, sağlık, gıda ve ilaç güvenliği ve afet yardımı gibi özellikle insanların geçimlerini ve hayat standartlarını belirleyen sektörlerde yapılmalıdır” denildi. Kurulacak sistemin, askeri kullanım için olanlarla sivil amaçlı teknolojilerin entegre olduğu gelişmiş bir sistem olacağı bildirildi. Çin hükümetinin yayınladığı belgede, ulusal teknoloji planının dünyayla, uluslararası akademik kuruluşlarla ve çokuluslu şirketlerle işbirliğine, bunlarla kurulacak Ar-Ge merkezlerine açık olacağı belirtildi.

Çinli Yöneticiler, Bilimsel ve Teknolojik Devrime Odaklandı

Çin Komünist Partisi’nin açıkladığı “bilimde ve teknolojiye lider ülke olma” hedefi oldukça önemli. 1 milyar 300 milyonluk ülkeyi yöneten ve 18. ulusal kongresine hazırlanan Parti, gerçekçi hedefler koymasıyla ve belirlediği hedeflere öngörülen tarihten önce ulaşmasıyla tanınıyor.

Çin, bir süredir; en tepedeki yöneticilerinden başlayarak, bilimsel ve teknolojik devrime odaklanmış durumda. Yukarıda özetlediğimiz bildiri de ÇKP Merkez Komitesi Siyasi Bürosu’nun Mayıs sonunda yaptığı toplantıda aldığı kararların bir ürünü. 2020



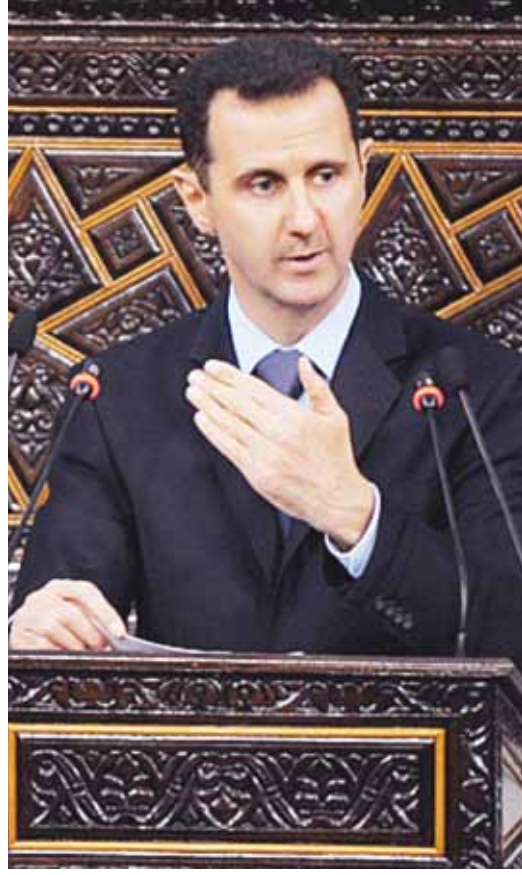
Dolayısıyla Ruslar, Orta Doğu'daki çatışmayı göz ardı etmedi; çünkü böylelikle dünyanın tek hakimi açısından ikincil bir mesele haline gelmiş oldu. Irak'taki savaşın sona ermesi, Afganistan'dakinin de sona yaklaşmasıyla birlikte ABD'nin Rusya'nın periferisindeki düellosunu yeniden başlatmak üzere gerekli kaynaklara ve erişim alanına kavuşma olasılığı artmaya başladı. Bu ise, Rusya'nın çıkarına bir durum değildi. Dolayısıyla, Rusların ABD'yi İslam dünyasına çekecek her türlü süreci teşkil etmekle ilgilenmesi normal bir durum idi. Bu süreçte İran ve Suriye'nin desteklenmesi, öncelikli öneme sahipti. Daha da net olmak gerekirse, Rusya, bu ülkeleri çok fazla desteklemiyordu; keza ya İran'ı zayıflatacak ya da Suriye hükümetinin altını oyacak türden tedbirler karşı çıkmaktaydı. Rusların bakış açısından bakıldığında, bu rejimlerin sadece varlıklarını sürdürmesi, Amerika'nın gücünü başka yöne yönletecek bir çekim gücü yaratıyordu.

İsrail'in Suriye'ye İlişkin Tavrı

Bu da bizi Putin'in İsrail ziyaretine dair analizimize geri getiriyor. Rusların bakış açısıyla, Suriye ikincil bir mesele değildir; daha ziyade kendi stratejisinin önemli bir parçasını teşkil etmektedir. İsrail'in ise çok daha karmaşık hisleri vardır. Suriye'deki Esat rejimi, Sovyetlerle müttefikti ve zamanında İsrail açısından ciddi bir tehdit oluşturmuydu. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte Suriye patronunu kaybetti ve tehdit olma özelliği azaldı. O tarihten itibaren Esat rejimi altındaki Suriyelilerin İsrail'in bakış açısıyla iki "erdem" vardı:

- Davranışları öngörülebilir olmaları (Lübnan'daki çıkarları, İsrail'in çıkarlarıyla örtüşmesi muhtemel olan finansal ve siyasi hedefler dahilinde inşa

edilmişti. Bunun karşılığında da, İsrail'in tahammül edemeyeceği türden askeri faaliyetler üzerinde bir takım sınırlamalara gidebilirlerdi. Dahası, Suriye'nin çıkarları dahilinde İsrail ile bir çatışmaya gidilmesi bulunmuyordu, dolayısıyla Suriye ta ki



ve 2049 hedeflerinin genel çerçevesi, Devlet Başkanı Hu Jintao başkanlığında yapılan o toplantıda belirlenmişti. Bildirinin yayımlanmasından birkaç gün önce, 18 Eylül'de, Çin Cumhurbaşkanı Hu Jintao Tianjin'de, yüksek teknoloji şirketlerini ziyaret etti. Hu, o gün kentte düzenlenen Gelişen Dünya için Bilimler Akademisi 12. Genel Akademik Konferansı'nın açılış törenine de katılmıştı. Hu Jintao'ya Devlet Konseyi üyeleri Liu Yandong ve Zhang Gaoli ile ÇKP Tianjin Belediye Komitesi sekreteri eşlik etti.

Devlet Başkanı Hu Jintao, Temmuz başında yapılan Bilim ve Teknoloji Ulusal Konferansı'nda yaptığı konuşmada da bilimde ve teknolojiye insan kaynağı ile ülkenin diğer kaynaklarını canlandıran bir strateji izleneceğini açıklamıştı. Toplantıya Wu Bangguo, Wen Jiabao, Jia Qinglin, Li Changchun, Xi Jinping, Li Keqiang, He Guoqiang ve Zhou Yongkang dahil diğer liderler de katıldı.

"Kalkınma ile El Ele Yürümelii"

Hu, Ulusal Konferans'ta yaptığı konuşmada, bilimde ve teknolojiye insan kaynağı ile diğer ülke kaynaklarını canlandıran bir strateji izleneceğini vurguladı. Hu, bu alanlarda yaşam kapasitesini geliştirmek için, sosyal ve ekonomik kalkınma ile bilimsel ve teknolojik ilerlemenin el ele yürümesi gerektiğini belirtti. Devlet Başkanı Hu Jintao, şöyle konuştu: "Reformları ilerletmek istiyorsak, bilim ve teknolojiye yeniliği teşvik etmemiz ve bu alanda politika geliştirmeye odaklanmamız gerekir. Sosyalizmin modernizasyonu, yaşam standartlarının yükseltilerek müreffeh toplumun inşası gibi Çin ulusunun büyük hedeflerine ulaşması buna bağlıdır."

Hu, Çin toplumunun çok yaratıcı insanlarıyla bir akademik sistem kurduğunu, ancak bilim ve teknoloji kapasitesinin hâlâ ekonomik ve sosyal gelişmenin ihtiyaçlarını, uluslararası rekabet şartlarının gereklerini karşılayamadığını ve güçlendirilmesi gerektiğini belirtti. Hu Jintao, bilimsel ve teknolojik devrim fırsatını kavramak ve reformları derinleştirmek için bütün topluma ve her düzeyde devlet yöneticisine çağrı yaptı

Hu Jintao o konuşmada, geçen hafta ayrıntılarıyla açıklanan 2020 yılı hedeflerinden de söz etmiş-

ti. Başbakan Wen Jiabao da, aynı toplantıda yaptığı konuşmada ekonomi ile bilim ve teknolojinin koordinasyonuna ihtiyaç olduğuna, yüksek düzeyde araştırma ve geliştirme merkezlerinin oluşturulması gerektiğine vurgu yapı.

İlk Teknoloji Bankası da Kuruldu

ABD'nin Silikon Vadisi Bankası'nın Şanghay'a gelerek Çinlilerle ortak bir teknoloji bankası kurması boşuna değil. Zira Çin, son on yılda bilimde ve teknolojiye çarpıcı bir ilerleme kaydetti. ABD ise 16 yıldır yerinde sayıyor. Çin'in ilk teknoloji bankası bir buçuk ay önce kuruldu. Şanghay Pudong Kalkınma Bankası (SPDB) ile Amerika'nın Silikon Vadisi Bankası (SVB) tarafından ortak yatırımla kurulan banka Şangay'da açıldı. 1 milyar yuan, dolarla ifade edersek 157 milyon yatırımla kurulan bankanın ortakları, yüzde 50'şer hisseye sahip. Banka, Bankacılık Düzenleme Komisyonu tarafından 1997 yılından bu yana izin verilen ilk ortak girişim bankası.

Bankanın Şanghay'da kurulması da anlamlı. Şangay'ın "mükemmel mali kaynaklarla yurtdışı finansal hizmetleri birleştiren" bir merkez olduğuna, dikkat çekiliyor. Banka yöneticileri, yenilikçi işletmelere hizmet sunacaklarını belirtiyorlar. ABD'nin Silikon Vadisi Bankası'nın Çin'e gelerek Çinlilerle ortak bir teknoloji bankası kurması boşuna değil. Zira Çin, son on yılda bilimde ve teknolojiye çarpıcı bir ilerleme kaydetti.

Ar-Ge Harcamaları Artış Hızı % 22

ABD Ulusal Bilim Vakfı'nın açıkladığı rakamlara göre Çin'in Araştırma ve Geliştirme harcamaları, dünya toplamının yüzde 12'sini oluşturuyor. Çin, bu bakımdan ABD'nin ardından ikinci sırada bulunuyor. Daha önemlisi Araştırma ve Geliştirme harcamalarının artış hızı. Çin Ulusal İstatistik Bürosu'nun verilerine göre, son on yılda Araştırma ve Geliştirme harcamalarının artış hızı, yıllık ortalama yüzde 21,9. Böylece toplam harcama 861 milyar yuana, dolarla ifade edersek 139 milyar 700 milyon dolara yükselmiş bulunuyor. Artış hızı önemli, çünkü gelecekte kimin teknolojiye atılım yapacağına işaret ediyor. Dünya-

2005 yılında ABD tarafından Lübnan'dan kapı dışarı edilene dek Hizbullah'ı denetim altında tuttu.)

- Esad rejiminin Sünni değil Alevi ve Şii mezhebinden oluşu (2000'li yıllarda İsrail ve Batı, başlıca tehditlerin Sünni dünyasından kaynaklandığına inanıyorlardı. Çnkü El Kaide, Müslüman Kardeşler ve Hamas Sünni'ydi. Son on yıl içerisinde ise, kuzeyde çoğunlukta bir radikal İslamcı rejimle kıyaslandığında yozlaşmış bir azınlık Alevi rejimi İsrail açısından daha "tercih edilebilir" hale gelmişti. Bu tür bir rejimin ne kadar radikal hale gelebileceği net değildi; ancak Şiiilerdense Sünni tarafından daha büyük bir risk doğurduğuna inanılıyordu.)

İsrail'in Esad rejimine ilişkin tavrı, son yılda değişti: Rejimin devam edeceğine yönelik umutlar sönerken, rejimin artık bekasının sona erdiği ve yeni bir rejim için hazırlıkların başlaması gerektiği noktasına kayıldı. Bu muhasebenin ardında, hangi rejimin daha tehlikeli olacağına dair bir değerlendirme de bulunuyordu. ABD'nin Irak'tan çekilmesi ve İran'ın doğan boşluğu doldurmasıyla birlikte, İran; İsrail açısından Hamas ve Sünnilerden bile daha büyük bir tehdit haline geldi. Dolayısıyla İsrail haliha-zırda Suriye'de bir Sünni rejimi tercih ediyor ve bu rejimin İran'ın heveslerini kursağında bırakmasını umuyor. Bu bağlamda, İsrail ve Rusya'nın çıkarları örtüşmemeye devam ediyor. Öte yandan, İsraililer, Suriye'de olan bitenler üzerinde çok büyük bir etki güçleri olmadığının da farkındalar. Gidişatın kendileri lehinde olması umuduyla, süreci yan tribünlerden izliyorlar. Suriye'de şu veya bu hizbin kazançlı çıkması ise, onlara pek bir şey ifade etmiyor. Dolayısıyla, Suriye, İsrail'in gücünün sınırlarının bir göstergesidir. Suriye'de olan bitenler önemlidir; ancak bu süreçte olanları yönlendirmede İsrail'in artık bir gücü kalmamıştır.

nin en büyük, kâr amacı gütmeyen Ar-Ge organizasyonu olan ABD merkezli Battelle Memorial Enstitüsü 2011 yılı küresel Ar-Ge yatırımları hakkında bir rapor yayımladı. Enstitü'nün verilerine de bakalım. Çin'in Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı, 1995 yılında yüzde 0,6 iken 2011 yılında yüzde 1,6'ya yükselmiş. ABD'nin Ar-Ge harcamalarının GSYİH içindeki payı Çin'den yüksek; yüzde 2,7. Ama ABD 16 yıldır hiçbir ilerleme kaydedememiş, yerinde saymış!

'Çin Bu Hızla, 2013'te ABD'yi Yakalar'

Çin, onaylanmış uluslararası patent sayısında ki artış hızında da birinci. Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nın son verilerine göre Çinli şirketler 2012 yılında 16 bin 400'den fazla patet onayı aldı ve bu alanda yılda ortalama yüzde 33,4 büyüyor! Birleşik Krallık'ın ulusal bilim akademisi Royal Society, geçen yıl bilimsel araştırma raporu yayımladı.

Raporda Çinli bilimadamlarının araştırmalarındaki hızlı artışa dikkat çekildi. Rakamlar, "Çin'in bilimsel araştırmalardaki yükselişi olağanüstü, çarpıcı" ifadesiyle sunuldu. Raporda, "Çin bu hızla giderse, 2013 gibi erken bir dönemde ABD ve Avrupa Birliği'ni yakalayacak" deniyor. 2006-2010 yıllarını kapsayan 11. Beş Yıllık Plan döneminde, Çin'in Ar-Ge personeli yılda ortalama yüzde 7,2 arttı. ABD Başkanı Barack Obama'nın bilim ve teknoloji danışmanı John P. Holdren, Çin'in bilimsel ve teknolojik yenilikte önde gelen bir ulus olarak Amerika Birleşik Devletleri'ni sollamak üzere olduğunu söyledi. Çin Bilim ve Teknoloji Akademisi araştırma görevlisi Zhao Gang, yukarıdaki verileri şöyle yorumluyor: "30 yıl önceki durumu düşünürsek Çin'in başarıları daha da dikkat çekicidir. Aslında, Çin'in bilimsel ilerlemesi, ekonomik kalkınmasını ve sosyal yenileşmesini adım adım takip etti. Çin'in büyüyen ekonomik kapasitesi, bilim ve teknoloji çalışmalarını için şirketlere destek sağladı. Çin zaten birçok alanda gelişmiş ülkeleri yakaladı ve ekonomik kalkınmasını bu hızla sürdürdüğü sürece de teknolojik yeteneklerini ilerletecek tir. Çin'in üst düzey liderleri, bilim ve teknolojinin önemini defalarca ifade ettiler ve eminim ki gelecekte Çin bilim ve teknolojiye daha da güçlü bir ülke olacak."

Örtüşen Çıkarlar

Rusların elinde halen belli bir güç ve nüfuz bulunmaktadır. Suriye hükümetine sağladıkları silahlar, rejimin bekasına yardım edebilir. Yatırımların gerçekleşmesini engelleme veya alt etme yeteneği, hem İran'a hem de Suriye'ye yarıyor. Rusya, bir çözüm dayatamaz; ancak ABD'yi içine çekecek ve dikkatini dağıtacak koşulları yaratabilir. Öte yandan, şu da unutulmamalıdır ki, Kuzey Kafkasya'da yaşayan İslamcı gruplarla Rusya'nın kendi iç sorunları bulunmaktadır. Bu gruplar büyük oranda Sünnilerden oluşmaktadır; ancak Sünniler de kendi aralarında çok çeşitlidir. Ruslar radikal bir Sünni grubun Suriye'deki varlığını önlemek isterken, Esad'ı veya rejimini iktidarda tutamazlarsa daha ılımlı bir Sünni grupta da pekâlâ anlaşılabilecek gibi görünüyorlar. Putin'in ziyareti, ABD'yi sinirlendirmeye ve İsrail'in Rusya ile ilişkilerindeki değişimler için zemin yaratmaya yönelikti. Bununla birlikte, İsraililerin Putin'den elde etmeye ihtiyaç duydukları bazı unsurlar da var.

Rusya ise, eğer Esad rejimi varlığını sürdürürse İran'a karşıt bir ağırlık oluşturabilir. Öte yandan eğer rejim düşer ise, İsrail ve Rusya'nın çıkarları, ılımlı bir Sünni rejim üzerinde örtüşüyor. Dolayısıyla, bu noktada Rusya'nın bir karar vermesi gerekiyor; keza sürecin sonucunu etkileyecek gücü elinde bulunduruyor. Uzun vadede ılımlı bir Sünni rejim, Rusya'nın çıkarıdır. Kısa vadede ise, ABD açısından en büyük huzursuzluğu yaratan rejimi istiyor: Ya İran'la sıkı fıkı bir Esad rejimi, ya da radikal bir İslamcı rejim... Herkesin aynı noktada bulunduğu bir konu var: Türkiye, jetinin düşürülmesine yanıt olarak, NATO'yu toplantıya çağırmaya karar vermişti. Türkiye, Suriye'ye tek taraflı bir müdahalede bulunmaya hazır değil; ancak uçağını yitirdikten sonra NATO'nun benzeri bir müdahalede bulunmasını ister hale geldi. Türkiye, en başından beri Esad rejimine düşmandı; bu yüzden de İttifak'ı ortak savunma politikası dahilinde görevi çağırma fırsatı bulmuş oldu.

NATO'nun bu sürece nasıl yanıt vereceği henüz belli değil - ancak, söyleminin sert olacağı ve muharebe arzusunu belli ölçülerde dizginleyeceği kesin. Ne Rusya ne de İsrail, NATO'nun bir müdahalede bulunması karşısında üzülmez. Rusya'nın bakış açısından, NATO'nun önemli miktarda Amerikan gücünü içine alacak şekilde yapacağı bir müdahale en iyi seçeneğe olabilir - özellikle de benzer müdahalelerde yaşadığı gibi eğer NATO bu süreçte bataklığa saplanır ise... İsrail açısından, NATO'nun Suriye'nin sorumluluğu üstlenmesi, bu zamana değin elde edilmiş en iyi seçenek olacaktır.

Elbette İsrail-Rusya toplantısı belirlendiğinde masada bu tür seçenekler bulunmuyordu. O sırada yapılan toplantının anlamı, Suriye gibi farklı meselelerdeki görüş ayrılıklarını ortaya çıkarmak idi. Ancak, yaşanan son olaylara bakıldığında, NATO'nun olası bir müdahalesinin sağlayacağı yararlar -her ne kadar bu müdahale pek mümkün görünmese de- Rusya ve İsrail'in üzerinde anlaştığı bir zemine karşılık geliyor. Elbette her ikisi de NATO üyesi olmayan iki ülkeden söz ediyoruz. Ve herhangi bir NATO ülkesinin Suriye'ye birlik gönderme taahhüdü altına girmesi, pek olası görünmüyor. Ancak, bir zamanlar kulağa manasız gelen bir tartışma, şimdi belli bir anlama bürünmüş durumda.

İsrail, Rusya'nın ABD karşısında güçlü bir karşıt ağırlık olmasını isteyecek; ancak bir yandan da ABD ile ilişkilerini germekten çekinmektedir. Rusya, Orta Doğu'da İran ve Suriye'nin ötesinde ilave seçenekler elde etmeye isteyecektir; ancak bu iki devleti tecrit etmekten kaçınacaktır. Her ne kadar ortak bir zeminde pek çakışmasa da birbirlerinin çıkar alanlarına derin bir şekilde müdahil olmuş olan bu iki ülke arasındaki tuhaf ilişkinin derinlerine inildiğinde, ortaya bir yanıt çıkmaya başlıyor. Rusya ile İsrail'in çıkarları arasında pek fazla gerilim yok; çünkü her iki ülke de bölgede gereken gücü tam olarak elde edebilmiş değil. Rusya'nın elinde bazı seçenekler var; ancak gidişat Soğuk Savaş'taki kadar olumlu değil. İsrail'in ise Suriye veya Mısır'da yaşananlar üzerinde çok büyük bir etki gücü bulunmuyor. Öte yandan, kendilerini daha güçlü ve ağırlıklı göstermek her iki ülkenin de çıkarına... Dolayısıyla devlet düzeyinde yapılan ziyaret, bu amaca hizmet etmelidir.

NEFRET YAYMA SEKTÖRÜ AMERİKA, ORTA DOĞU'DAKİ ROLÜNÜ SORGULUYOR

Amerikalı yetkililer ve dış politika uzmanları, ABD aleyhtarı gösterilerin ardından Ortadoğu'da demokratik yönetimler kurmaya çalışan devletlerle en iyi işbirliği yollarını sorgulamaya başladı. Uzmanlar Ortadoğu'da infiale yol açan amatör filmin, Amerika'da 11 Eylül 2001'deki terör saldırılarından bu yana Müslüman karşılığını körüklemeye çalışan, saçlam mali altyapıya sahip, etkili bir azınlık tarafından yapıldığını söylüyor.

Kent Klein

İslam'a hakaret eden filmin İnternte yayınlanmasının ardından Yemen'den Sudan'a kadar birçok ülkede binlerce kişi sokaklara döküldü. Bazı gösteriler, Batılı ülkelerin temsilciliklerini hedef alan kanlı olaylara dönüştü. Bingazi'deki Amerikan konsoloslughuna düzenlenen saldırıda Libya büyükelçisi Christopher Stevens'la birlikte üç elçilik görevlisi öldü. Bu kargaşanın ardından Amerikalı yetkililer ve dış politika uzmanları, Ortadoğu'da demokratik yönetimler kurmaya çalışan devletlerle en iyi işbirliği yollarını sorgulamaya başladı. Bu uzmanların çoğuna göre Ortadoğu'daki diktatörlük rejimlerinin yıkılması, Amerika için önümüzdeki yıllarda devam etme olasılığı yüksek zorluklar yaratacak. Amerikan İlerleme Merkezi uzmanı Brian Katulis de bu görüşte: "Zorlu bir hafta geçirdiğimizi düşünüyorsanız, önümüzdeki on yıl daha fazlasını yaşayacağımızdan emin olabilirsiniz."

Dış politika uzmanları Amerika'nın yaşayacağı en büyük zorluğun, ısrarlı bir şekilde ileteceği mesajı tutunmak olduğu görüşünde. El Arabiya televizyonu Washington Büro Şefi Hişam Melhem'e göre Washington, Amerikan diplomatlarını hedef alan saldırının içerdiği suç unsurlarına odaklanmalı ve dini özgürlüğü savunmaya zorlanmaktan kaçınmalı: "Ne zaman Amerika'da bir geri zekalı kamerasına sarılsa, ya da Kuran'ı yakacağını söylese, bu hemen Başkan'ın ya da Dışişleri Bakanı'nın İslam, din, Amerika'nın siyasi sistemi ve din özgürlüğüne nasıl hoşgörülü yaklaştığı yönünde nutuk çekmesine yol açacak bir uluslararası krize dönüşüyor."

Brian Katulis Amerika'nın, protestolar yüzünden Ortadoğu'dan elini çekme ya da yardımları kesme çağrılarına kulak asmaması gerektiğini söylüyor. Katulis, Ortadoğu ülkelerinin demokrasilerini kurmalarına yardım konusunda Amerika'nın özel bir konumu olduğunu belirtiyor. Brian Katulis "Amerika'nın bölgenin tartışmasız lideri olduğunu göstermesi çok önemli. Körfez bölgesinde bunu yapabilecek ya da bu isteğe sahip hiçbir ülke yok. Çin bunu yapmaz, Rusya hiç yapmaz." diyor. Katulis, kendi deyimiyle "akıllı güce" yatırım yapmanın daha yararlı olduğunu savunuyor. Yani Amerika Ortadoğu'nun siyasetini, ekonomisini ve sosyal dinamiklerini anlayarak bölgede nüfuz elde etmeli.

Amerika'da 'Müslüman Karşısı Kesimlerin' Filmde Parmağı Olabilir

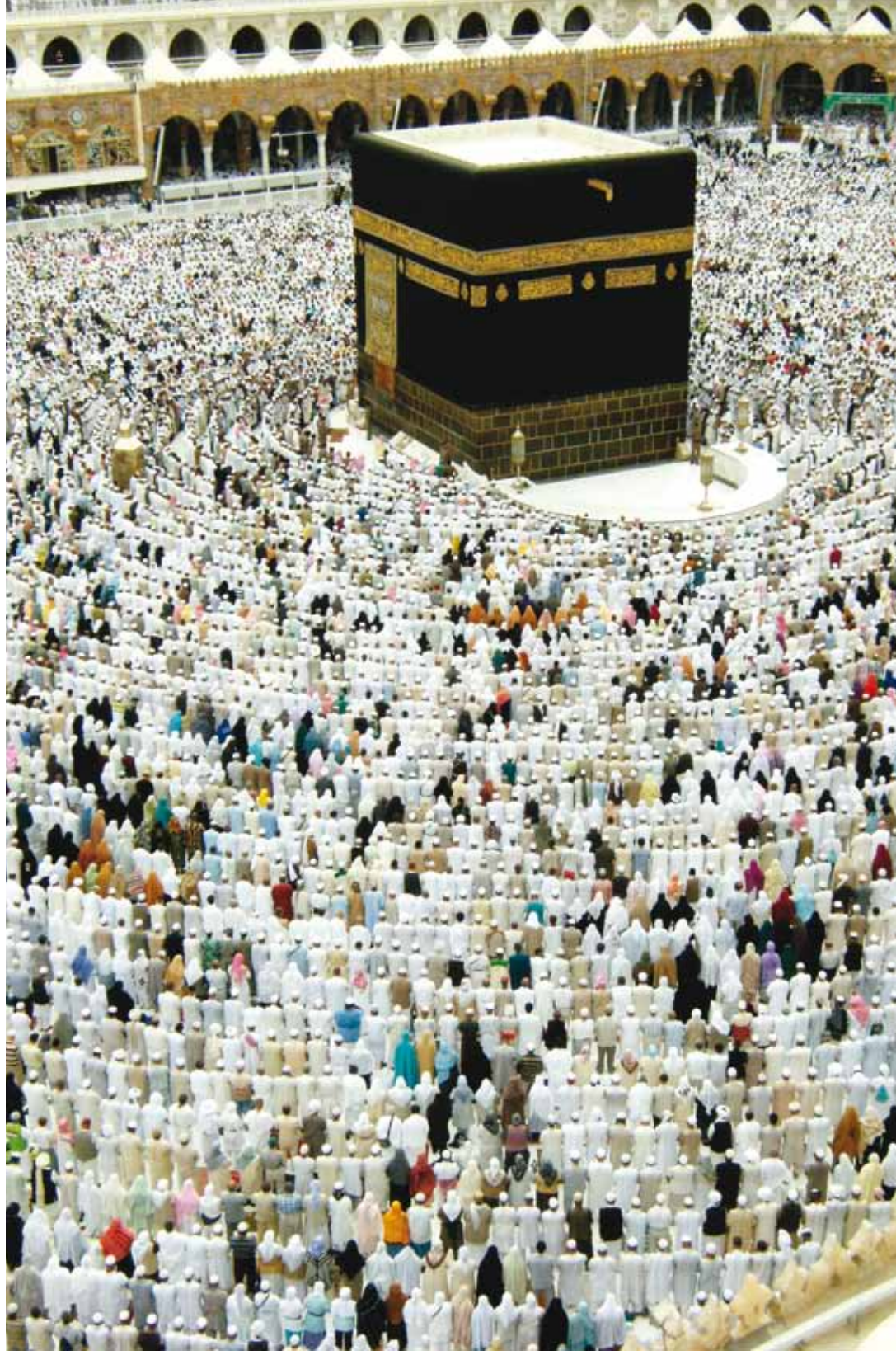
Hız. Muhammed'le alay eden film, Müslüman ülkelerdeki gösterilerin bir anda yayılmasına yol açtı. Washington'daki Müslüman Halkla İlişkiler Konseyi'nden Haris Tarin, filmin, ABD'de amacını özellikle nefret yaymaya adanmış bir sektör tarafından yapıldığını söylüyor: "Bu sektör İslam'ı 'sorunun kaynağı' olarak gösteriyor."

Tarin'e göre bu nefret yayma sektörü, 11 yıl önce New York ve Washington'a düzenlenen terör saldırılarından sonra oluştu. Pamela Geller, "Amerika'nın Müslümanlaşmasını Durdurun" adlı bir örgütün sözcüsü. Amerikan İlerleme Merkezi'nin geçen yıl hazırladığı rapora göre bu tarz örgütler hızla artıyor. "Korku Şirketi" adlı raporun yazarlarından Faiz Şakir, bulgularını geçen yılki dini haber yazarlarının konferansında şöyle açıklamıştı: "Korku Şirketi, son on yıldır bu ülkede asılsız komplo teorileri üreterek, Amerika'daki Müslümanlar hakkında iftiralar yaymaya çalışan insanlardan oluşan küçük bir şebeke."

Shakir, bu yapılaşmanın İslam karşıtı gruplardan milyonlarca dolar yardım aldığı görüşünde. Shakir "Sonuçta Müslüman karşıtı olmanın ödülünü alıyorlar" diyor.

Norveç'te geçen yıl çok sayıda kişiyi öldüren Anders Behring Breivik'in notlarında, kendisinin Amerika'daki İslam karşıtı söylemden etkilendiği yazıyordu. Jocelyne Cesari, Washington'daki Johns Hopkins Üniversitesi Uluslararası Çalışmalar Yüksek Okulu'nda ders veriyor. Jocelyne Cesari: "Bu, transatlantik bir faaliyet. Hem Avrupa'da, hem de Amerika'da aynı tartışmalar yürütülüyor, aynı kişiler faaliyet gösteriyor."

Cesari, iki yıl önce New York'ta yıkılan Dünya Ticaret Merkezi'nin yakınında bir cami yapılmasına karşı başlatılan protestolara Hollandalı ırkçı siyasetçi Geert Wilders'in katıldığını hatırlatıyor. Uzmana göre, İslam korkusu aslında Avrupa icadı: "Hazreti Muhammed'i, Hristiyanlık karşıtı,



STEVENS'İ KİM ÖLDÜRDÜ

ROMNEY DIŞ POLİTİKADA DEĞİŞİKLİK İSTİYOR

ABD Başkan adayı Romney: Esad'ın helikopter ve uçaklarına karşı Suriyeli muhaliflere lazım olan silahları vermeliyiz

Amerikanın Sesi

ABD'nin Cumhuriyetçi başkan adayı Mitt Romney, Başkan Barack Obama'yı eleştirdi ve Orta Doğu'daki dış politika stratejisinin değiştirilmesi gerektiğini savundu. Virginia'da bir konuşma yapan Romney, Beyaz Saray'ı Libya'da Amerikan büyükelçisinin hayatını kaybetmesine neden olan saldırı ile ilgili olarak da eleştirdi. Virginia Askeri Enstitüsünde konuşan Romney, İran'ı nükleer planları ile ilgili olarak "uyaracağını" söyledi ve Suriyeli isyancılara silah yardımı yapılması çağrısında bulundu. Seçimlere dört hafta kala anketler Obama'nın dış politika konusunda raki-

binin önünde olduğunu gösteriyor. Bu konuşma Romney'nin Çarşamba günü rakibiyle yüz yüze katıldığı münazaradan sonraki ilk önemli siyasi konuşması oldu. Birçok kişi Başkan Obama'nın, Denver'deki münazarada "kaybettiğini" düşünüyor. Obama'nın münazarada başarısız olarak algılanması tedirgin davranmasına bağlıyor.

'Daha Özgür, Daha Barışçıl Bir Dünya'

Başkan yardımcılığı için yarışan Joe Biden ve Paul Ryan da, Perşembe günü karşı karşıya ge-

seks düşkünü bir peygamber gibi gösterme çabaları yeni değil. Ortaçağ kaynaklarında da bu iddiaları okuyabilirsiniz."

Washingtonlu uzman, iki taraftan aşırı görüşlülerin bu tarz olumsuz propagandaları beslediği uyarısında bulunuyor ve ılımlı kesimlerin seslerini yükseltmemesi durumunda, her şeyin daha da kötüleşeceğini söylüyor. Gözlemciler İslam muhalifi filme karşı düzenlenen gösterilerin yer yer şiddet eylemlerine dönüşmesini, tepkinin radikal güçler tarafından istismar edildiğinin bir işareti olarak yorumluyor. Yeşil bayrakların deniz gibi dalgalandığı, taş atan gençlerin, peygamberin şerefine sonuna kadar savunmaya kararlı olduklarını haykırdıkları sayısız gösteri... Tunus'tan Yemen'e kadar hemen bütün Arap ülkelerinde kitleler adeta din haysiyetini koruma mücadelesi veriyor. Şii Hizbullah'ın lideri Hasan Nasrallah, Beyrut'un güneyindeki büyük mitingde şöyle haykırıyordu: "Bütün dünya nefretinizi yüzünüzden, yumruğunuzdan ve haykırışınızdan okumalı. Damarlarımızdan kan aktığı müddetçe peygamberimizin aşağılanması susmayacağız!"

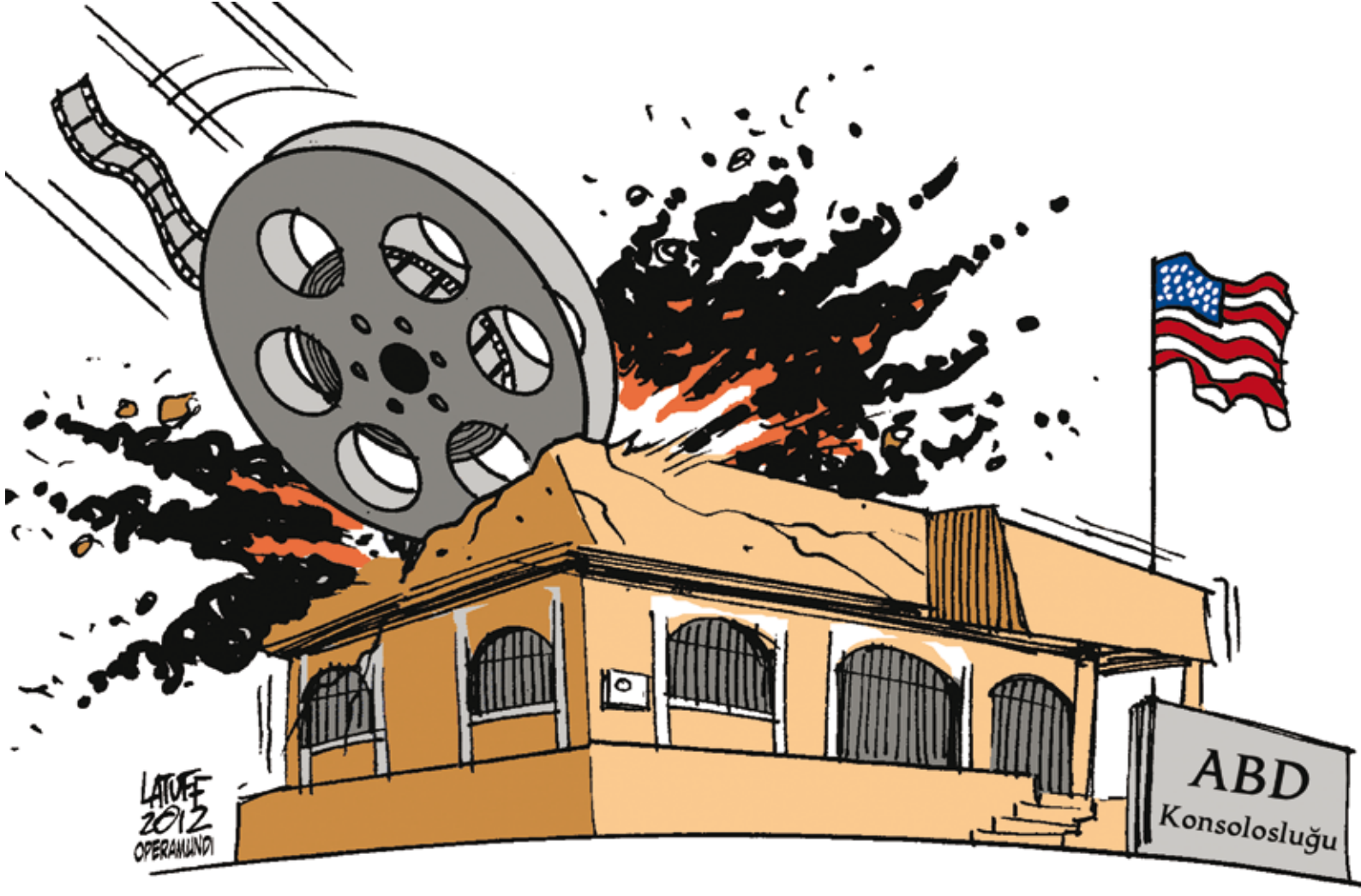
Nasrallah uzun süredir kamuoyuna çıkmamış ve Suriye'deki iç savaşla ilgili açıklama da yapmamıştı. Hizbullah, on yıldır desteğini aldığı Esad rejiminden yana çıkmayı tercih etmiş ve bu yüzden de sempati kaybına uğramıştı. Beşar Esad'ın iktidardan uzaklaştırılmasının kendilerine de pahalıya mal olabileceğini fark eden Nasrallah Müslümanların Masumiyeti adlı filmi bahane ederek taraftarlarının karşısına çıktı.

'Tepkiden Fırsat Olarak Yararlandı'

Barcelona'daki Akdeniz Avrupa'sı Enstitüsü'nden Lurdes Vidal Hizbullah liderinin, ABD ile mücadelenin bayraktarı ve İslam dininin de koruyucusu olduğunu göstermek için hakaret filmine gösterilen tepkiden fırsat olarak yararlandığını söylüyor: "Nasrallah, Hizbullah'ın inandırıcılığını yeniden teessüs ettirmeye çalışıyor. Amerikan aleyhtarı ve İslam'ın koruyucusu olduğunu göstermek için bu fırsatı kaçırmazdı. Hizbullah, Esad rejimiyle ilişkilerinden dolayı zor durumda kalmıştı. Nasrallah aynı zamanda örgüt içindeki sorunların da üzerini kapatmaya gayret ediyor."

Diğer İslam ülkelerinde de filme gösterilen tepkiyi kendi amaçlarına alet etmeye çalışanlar çıkıyor. El Hayat adlı Arap gazetesi, tepkinin gövde gösterisine dönüştürüldüğünü ve Seleflerin Arap Baharı'nın itici gücü olduğunu kabul ettirmeye çalıştığını yazdı. El Hayat'a göre Selefler, teşkilatlanmış olup da kendini yeteri kadar kabul ettirememiş olan alternatif gruplara meydan okuyor.Devlet otoritesinin henüz oturmadığı Libya'da, El Kaide'ye

lecek. Romney, Başkan'ın dış politika stratejisini sert bir şekilde eleştirdi ve Obama'nın ABD'nin yurtdışında saygınlık kaybedip güçsüz görünmesine neden olduğunu iddia etti. Başkan adayı konuşmasında "Yaşanan trajik olaylar karşısında daha geniş bir perspektif sunmayı" istediğini söyledi ve "daha özgür, daha zengin, daha barışçıl bir dünya" konusundaki vizyonunu paylaşmak istediğini belirtti. Romney Bingazi'deki diplomatik temsilcilğe yapılan saldırıyı Başkan'ın dış politika stratejisine bağladı ve hükümetin verdiği tepkiyi eleştirdi. Cumhuriyetçi aday "Geçen ay Amerika'ya yö-



yakın radikal grupların etkisi artıyor. Bern Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Reinhard Schulze, radikallerin hakaret filminin uyardığı infialli niyetlerine alet etmek istedikleri görüşünde: “Bingazi’deki saldırıdan sorumlu olan aşırı uçların, aynı zamanda söz konusu filmi de lanetleyerek, terör saldırısını halkın tepkisiyle maskeleyemeye çalıştıkları izlenimine kapılıyorsunuz.”

‘Selefilerin Maksadı’

Ancak Libyalıların büyük çoğunluğu kabirlerin tahrip edilmesini ve dış temsilciliklere saldırılmasını onaylamıyor. Mısır halkı da, Selefilerin maksadını biliyor. Kahire Amerikan Üniversitesi öğretim üyelerinden Cemal Sultan, her toplumda radikal unsurlara sempati duyanların olabileceğini belirtiyor: “Selefiler ve aşırı sağcılar, Müslüman Kardeşlerle aynı ideolojiyi paylaşma mücadelesi veriyorlar. Bu nedenle de kimse milli diyaloga değer vermiyor. Ekonomik sorunlar olsun, İslam aleyhtarı film olsun, her olay ve gelişmeyi kendi çıkarlarına alet etmek, iktidarına meşruiyet kazandırmak ve kendi görüşlerini yaymak isteyenler çıkacaktır.”

Amerikalı Diplomatlar Güvende mi?

Bingazi’de aralarında büyükelçinin de bulunduğu dört diplomatın öldürülmesinin ardından Obama, tüm diplomatik temsilciliklerde güvenliğin artırılmasını talimatı verdi. Amerikan büyükelçilik ve konsoloslukları teröre yabancı değil. 2011’de Afganistan, 2008’de Yemen ve Türkiye, 2006’da Suriye

ve şimdi de Libya. Libya Büyükelçisi Christopher Stevens ve üç diplomat aşırı dincilerin düzenlediği saldırıda öldürüldü. Amerikan karşıtı gösteriler başka ülkelere de sıçradı. Yemen’de ölenler oldu. Büyükelçi Christopher Hill’in Makendonya’da görev yaptığı Amerikan Büyükelçiliği 1999’da göstericiler tarafından basılmıştı. Hill, Amerikan elçiliklerinde şiddet eylemlerini kontrol altına almak için deniz komandolarının görev yaptığı gibi yanlış bir düşünce olduğunu söylüyor. Hill: “Büyük elçiliklerdeki az sayıda deniz piyadesinin görevi evrakları korumaktır, savunma yapmak değil. Büyükelçilikleri koruma görevi yerel hükümetlerin olmalı.”

Mimari güvenlik firmaları, birinci güvenlik katmanının üzerine patlamalara dayanıklı, sertleştirilmiş dış kaplama yapılmasını tavsiye ediyor. Ho Şi Min Büyükelçiliği’nde görülen bu yapı ya da Bangkok Büyükelçiliği’ni çevreleyen bu duvarlar gibi. 1998’de Kenya ve Tanzanya büyükelçilik-

lerine eşzamanlı düzenlenen saldırılarda 200 kişi ölmüştü. Güvenlik şirketleri acil durum alarm sistemi ve gizlenme odaları kurulmasını da öneriyor. Afganistan eski büyükelçisi Sait Cevat’a göre güvenlik dengeli olmalı.

Cevat “Büyükelçilikler Amerika’nın dünyaya açılan penceresi, sesidir. Elçilik binalarını istediğiniz kadar güvenli hale getirebilirsiniz ama o zaman da mesajınızı dış dünyaya iletmede zorluk çekersiniz” diyor. Amerika şimdi YouTube’da İslam’la alay eden ve bu yüzden şiddet olaylarına neden olan görüntülerle ilgili mesaj veriyor. ABD Dışişleri Bakanı Clinton “Amerikan Hükümeti’nin bu görüntülerle hiçbir ilgisi yoktur. Filmin mesaj ve içeriğini tamamen reddediyoruz” dedi. YouTube protestolarının patlak verdiği Libya ve Mısır’da görüntülerin yayınıni engelliyor. Eski büyükelçi Cevat, Kabul hükümetinin YouTube’u yasaklamasına rağmen bu adımı yanlış buluyor. Cevat’a göre “Görüntüleri sansürle-

meye kalktığınız zaman daha çok sansasyon yaratırsınız. Çok düşük bütçeyle yapılmış saçma sapan bir film bu kadar çok konuşulmayı hak etmiyor.”

Ancak sansasyon yayıldıkça protestolar artıyor, Amerikan büyükelçilikleri vatandaşlarını uyarıyor. Hill “Büyükelçiliğinize saldırı düzenlemeye hazırlanan küçük bir grubun istihbarat teşkilatının tahminlerinden çok daha büyük olduğunun ortaya çıktığını düşünün” diyor. Beklenmeyi beklemek, gelecekte benzer saldırıları engelleyecek en etkili güvenlik önlemi olabilir.



nettilen saldırılar rastgele olaylar olarak görülmemeli. Bunlar Orta Doğu’nun daha geniş bir coğrafyasında yaşanan, daha geniş bir çatışmanın göstergeleriydi. Bu bölge neredeyse yüz yıldır en temel değişimlerin merkezi” dedi. Romney sözlerine “Libya’daki saldırı, hükümetin bizi ikna etmek için gösterdiği yoğun çabaya rağmen, İslam’ı aşağılayan o menfur videoya bağlanamaz” diyerek devam etti. İlk aşamada saldırının Amerikan yapımı İslamiyet karşıtı filme karşı düzenlenen protestoların sonucunda gerçekleştiği düşünülmüştü.

Ancak daha sonra Obama yönetimi, Libya’nın Bingazi şehrinde gerçekleşen ve ABD’nin Libya büyükelçisi Chris Stevens’in hayatını kaybetmesine neden olan saldırının, “El Kaide ile bağlantılı olan ya da bu örgüte yakınlık duyan bazı kişilerle ilişkili olduğunu” bildirdi. Romney, hükümetin “bu korkunç saldırıları düzenleyenlere sempati duymış gibi göründüğünü” söyleyerek eleştirilere hedef olmuştü.

Beyaz Saray saldırının ardından Bingazi’deki güvenlik durumu ile ilgili birçok soruyla karşı karşıya kaldı. Amerikan medyası bugün, Libya Büyükelçisi Stevens’in, Libya elçiliğine atanan özel güvenlik timinin, Ağustos ayından sonra da görevine devam etmesini istediğini; ancak elçilik çalışanlarına “azla idare etmelerinin” söylendiğini duyurdu.

Ancak daha sonra ABC News’e açıklama yapan bir dışişleri yetkilisine göre, elçilikteki güvenlik sorumlusu, özel güvenlik ekibinin daha uzun süre kalmasını talep etmedi ve elçiliğin güvenlik personeli sayısında da bir azalma olmadı. Suriye muhalefetine silah yardımı Dış politika strateji ekibinde Cumhuriyetçi partinin “yeni muhafazakar” ve “realist” kanatlarından birçok temsilci bulunan Romney, Virginia konuşmasında Başkan adayı Obama’yı birçok kez dış politika konusunda yumuşak davranmakla suçladı. Romney özellikle Obama’nın Orta Doğu politikasını hedef aldı ve “Umut bir strateji değildir” dedi. Romney “ABD’nin değerlerini Orta Doğu’daki yeni müttefikleri ile paylaşmak için tarihi bir imkanı kaçırdığını ve bölgede Amerikan liderliği için özlem olduğunu” söyledi. İran konusunda ise Romney “İran’a yaptırım uygulamakta tereddüt etmeyeceğini” ve yapılan askeri yardımı daha fazla koordine etmek için İsrail ile birlikte çalışacağını söyledi. Başkan adayı “Barış için sadece kelimelerle değil, yaptırımlarla İran’a nükleer planlarına tahammül etmeyeceğimizi göstermeliyiz” dedi.

Suriye konusunda ise Romney, yönetiminin “Müttefikleri ile birlikte, Suriye’deki, Amerikan değerlerini paylaşan isyancıları belirlemek ve örgütlemek için çalışacağını, onlara Esad’ın tankları-

nı, helikopterlerini ve savaş uçaklarını yenebilmeleri için silah yardımıyla bulunacağını” söyledi. Romney’nin konuşması sırasında BBC, Suudi Arabistan ordusu için yollanan silahların Halep’teki isyancılara aktarıldığını ortaya çıkardı.

Romney: ABD Donanmasının Gemi Yapımını Hızlandırılmalı

Muhabirimiz Ian Pannel, üzerlerinde Suudi Arabistan Ordusu’na gitmeleri gerektiği yazan Ukrayna yapımı üç kutu silahın Suriye’de isyancılar tarafından kullanıldığına tanık olduğunu söyledi. Romney, konuşması sırasında ABD’nin savunma bütçesinde yapılması beklenen kesintiye de eleştir-di ve ABD donanmasının gemi yapımını hızlandırması gerektiğini, her yıl en az 15 gemi ve 3 denizaltı üretmesi gerektiğini söyledi. Konuşmanın öncesinde Başkan Obama bir reklam yayınlarak Romney’nin bu yaz gerçekleştirdiği gaflarla dolu uluslararası gezisine ve Libya’daki saldırıya verdiği tepkiye dikkat çekmişti. Obama’nın seçim kampanyasının sözcüsü Jen Psaki, bugün “Dış politika konusunda tam anlamıyla bir felaket olan birini bize akıl öğretmesine izin vermeyeceğiz” dedi.

(bbc radyosu)

‘İSLAM DÜNYASI ASIL ABD’YE KIZGIN’



Libya’da öldürülen büyükelçi ve üç elçilik çalışanı adına düzenlenen anma töreninde Dışişleri Bakanı Hillary Clinton saldırılara anlam veremediğini belirtti: “Mısır, Libya, Yemen ve Tunus halkı, çete zulümleri yaşamak için diktatör zulmünden kurtulmaya çalışmadı.”

Gerçekten de 2011’de Tunuslular ülkelerine demokrasi getirmek için sokaklara dökülmüştü. Bin Ali’nin başında bulunduğu diktatörlük rejimini düşüren ülkede şu ana kadar demokrasiden bahsetmek mümkün değil. ABD’nin 6 dışişleri bakanının Ortadoğu konusunda üst düzey danışmanı olarak görev yapan Aaron David Miller durumu şöyle yorumluyor: “Bu toplumların halihazırdaki alt yapısı böyle devam edecek: Amerikan karşıtlığı yükselecek, bir tarafta bu ülkelerdeki gündemi belirleyen farklı kanatlardaki kökten dinciler, diğer tarafta da endişe verici bu durum karşısında kendilerini nasıl yöneteceklerini bilemeyen hükümetler... Yani, önümüzdeki birkaç sene oldukça zorlu geçecek.”

Oysa Başkan Barack Obama 2008’de göreve geldiğinde Amerika ile Arap Dünyası’nın yıldızlarının barışabileceğini düşündürmüştü. Barack Obama’nın Kahire’de yaptığı konuşma da bu umudu kuvvetlendirmişti: “Amerika ile İslamiyet arasındaki bağ, İslamiyet’in ne olmadığı ile ilgili değil, ne olduğu ile ilgili olmalı. Bir ABD Başkanı olarak da benim sorumluluğum İslamiyet karşıtı kalıplaşmış yargılarla mücadele etmektir.”

Fakat bu uzmana göre Arap Dünyası’nı saran bu olumlu hava 3 yılda adeta buhar oldu: “Obama genel olarak İslam Dünyası’nı artık büyülemiyor. Obama’nın sevilme oranı Georges Bush’unki ile aynı seviyelerde. Bu oranı artırmak için uygulanan tüm taktikler beklenen sonuçları vermedi”.

ABD, Filistin ile İsrail arasındaki barış sürecinde iki yıldır hiçbir adım atmadı. Bu durum Arap Dünyası ile Amerika arasındaki ilişkileri daha da kötüleştirdi. İslam ve Arap Dünyası uzmanı Malik Şebel’in konuya ilişkin analizi şöyle:

“Batı karşıtı bir düşüncenin gerçekten varolduğunu saklayamam. Üstelik bu yeni bir şey de değil. Sizin de bildiğiniz gibi bu his kaynağını, Haçlı seferleri ve İslam’ı genel olarak kirlletmeye ve yıkmaya çalışan, her zaman net görülmeyen, Amerika ve Avrupa’daki bazı daha ılımlı küçük grupların manipülasyonlarından alıyor. Yani tabii ki bu his yaşıyor. Amerika’nın önce Irak’taki ardından da Afganistan, Pakistan ve yakın doğudaki varlığı bu rahatsızlığın oluşmasına ve Arap Bölgesi’nin tamamının Amerika’ya karşı düşmanca bir tavır sergilemesine yol açıyor. Üçüncü olarak ise Barack Obama’nın Kahire’de yaptığı konuşmayı somut politikaların takip etmemesi. Bu durum, Arapların ve Müslümanların Amerika’ya karşı duydukları şüpheleri şiddetlendiriyor. Bence bu öncelikle Amerika karşıtı bir tavır. Amerikalıların doğal müttefiki konumundaki Batılı ülkeler de bu durumun ceremesini doğal olarak çekiyor. Fakat bu ikinci bir durum. Ben Arapların Fransa’ya, İtalya’ya, İspanya’ya ya da Yunanistan’a karşı bir düşmanlıkları olduğunu sanmıyorum. Bence onlar özellikle Amerika’ya karşı dış biliyor.

Başta Arap Devrimi’ni yaşamış, Tunus, Libya, Mısır ve Yemen gibi ülkelerin tepki verdiğini düşünüyorduk. Asya’daki diğer Müslüman ülkelerin olaydan rahatsızlık duymadığı düşünülürdü. Ama Lübnan örneğinde olduğu gibi Şii vaizler halkı gösteri yapmaya çağırdı. Ve Asya devreye girmiş oldu. Başından beri dediğim gibi kilit noktalardan biri Pakistan ve Afganistan olacak. Zaten şu anda da devreye girmiş durumdadır. Şuan itibarıyla durum Müslüman bir boyut kazanıyor. Yani tüm dünyaya yayılıyor. Bu noktadan itibaren de birçok olasılığın yaşanması mümkün.”

SÖMÜRGEÇİ ZİHNİYET İNGİLTERE’NİN KÜRESEL DÜZEYDEKİ ÇATIŞMA MİRASI

Britanya’nın yöneticilerinin halihazırda dünyada yaşanan çatışmalarda ne düzeyde bir ahlaki ve siyasi çöküş yaşadıklarının da net bir şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. İngiliz hükümeti ahlakçı parmağını İran’a doğrulttuğunda veya Suriye’nin iç işlerine karıştığında, bunun sadece yasadışı bir eylem olduğunu söylemek yetmez; ayrıca bu şekilde davranarak aslında çatışmaların, imhanın, acıların hamili olmuş oluyor.

Finian Cunningham

Tanıklık ettiğimiz ama ilk bakışta birbirinden ayrılmış gibi görünen tüm bu çatışmalar-da tek bir sistemin ektiği şiddet tohumları-na rastlıyoruz: İngiliz sömürgeçliği ve onun mezhep-çiliği bir mühendis edasıyla kötücül amaçlara hizmet edecek şekilde kullanması. Bu, on yıllardır İngiliz yö-neticilerin yarattığı bir durum olup, insanların yaşan-tıları İngilizlerin “avcı” misali tasarladıkları kriminal bir tarihin mirası altında eziliyor.

İngiliz sömürgeçliği – daha net bir ifadeyle; İn-giliz sömürgeçliğinin şiddet içeren mirası- açısın-dan hareketli bir haftaydı. Dünya çapında süregi-den veya yenilenen çatışmalar, bir zamanların güç-lü Britanyası’ndan miras olunan ve bugün insanla-rın yaşadıkları adaletsizlik ve bazı durumlarda kor-kunç insani acıların sebebi olan zarar ziyani bir kez daha gözler önüne seriyor. Kuzey İrlanda’da Belfast kenti, İngiltere yanlısı Protestan gençler ve İrlan-dalı milliyetçi Katolikler arasında çatışmalara sahne oldu; çok fazla kişi yaralandı, mal mülke zarar ve-rildi ve son yıllarda kan akıtılan mezhepçi çatışmalar acı verici bir şekilde bir kez daha anımsanmış oldu.

Güney Atlantik’te Arjantin ve hükümeti, Londra hükümetinin Malvinas adalarının (yani bir zamanlar İngiliz sömürgesi olan Falkland adalarının) gelecek-teki durumuna ilişkin bir referanduma gitme öneri-si karşısında çok sinirlendi. Orta Doğu’da ise, İsra-il, tutsak Filistin halkına karşı giderek daha fazla suç işlemeye yöneldi; savaş jetleri Gazze şeridinin yakın-larını bombalarken, orada yaşayan insanların gün-lük sefaleti ve içlerine düştükleri dehşet hali bir kat daha artmış oldu. Orta Doğu’nun diğer noktalarında ise, Bahreyn ve Suudi Arabistan halkı, demokratik re-formlar için sokak protestolarına devam ediyor; des-potik monarklarından kurtulmanın yollarını arıyor. Bahreyn’de demokrasi çağrılarının katmerlenmesi ise, bir mahkemenin 20 siyasi lider hakkında verdi-ği mahkumiyet kararına rastlar; keza içlerinden bazı-ları müebbet hapis cezası aldılar. Atlasta daha da do-ğuya gidersek, eskiden Britanya Burması olarak bili-nen Myanmar askeri cuntasında, binlerce Rohing-ya Müslümanı’nın yaşadığı zulüm devam ediyor; iç-lerinden yüzlerce Budist çetelerin elinde öldürül-düler.

Birbirinden ayrı gibi görünen tüm bu çatışmalar-da, tek bir sistemin ektiği şiddet tohumlarına rastlı-yoruz: İngiliz sömürgeçliği ve onun mezhepçiliği bir mühendis edasıyla kötücül amaçlara hizmet edecek şekilde kullanması. Bu, on yıllardır İngiliz yönetici-lerin yarattığı bir durum olup, insanların yaşantıla-rı İngilizlerin “avcı” misali tasarladıkları kriminal bir tarihin mirası altında eziliyor. Kuzey İrlanda’da nere-deyse 30 yılın ardından, gerilla İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu ile İngiliz güçleri arasındaki anti-emperyalist savaşta bir barış anlaşmasına varıldı. 3000’den fazla kişi bu çatışmada öldürüldü; İngiliz hükümetine ait polis güçleri ise, İngiltere yanlısı Protestanlarla Kato-lık İrlandalı milliyetçi halk arasında mezhepçilik ek-seninde kan akmasını önlemeyi başardı. Söz konu-su çatışmanın kökenleri ise, 1920-21 yıllarında ada bölüştürüldüğünde İngiliz sömürgeci yönetimi tara-fından İrlanda’nın ardından, tüm uluslararası ve de-mokratik normları hiçe sayarak türlü dolaplar çevril-mesinde ve bu ülkenin kuzeyinin İngiliz yanlısı bir devletçiğe, güneyinin de nominal olarak bağımsız bir devlete dönüştürülme çabasında yatar.

İngiliz sömürge yöneticileri, yeni kurulan Kuzey İrlanda’daki Protestan halk arasında üstüncü bir zih-niyet telkin ettiler; Katoliklere karşı siyasi, ekono-mik ve sosyal ayrımcılık eşliğinde, ayrıcalıklı ve kötü bir yönetimi ön plana getirdiler. Çalışan sınıf için-de birçok Protestan, Katolik muadillerinden mad-di açıdan daha iyi durumda değildi; bununla birlik-te İngiltere’nin mezhepçi politikası, böl ve yönet po-litikasının bir aracı olarak, aralarında güvensizlik ve nefret ortamı yarattı. Belfast’taki son ayaklanma ise, Katoliklerin haftasonu barışçıl bir yürüyüş düzenle-me çabasıyla patlak verdi. Protestan topluluk için-deki hizipler, bu tür bir protestoyu hoş göremezler-di –her ne kadar 1998 yılındaki barış anlaşması, Ku-zey İrlanda’da dini ve kültürel eşitliği güvence altına alsada da... İngilizlerin İrlanda’daki ulusal hakları sö-mürgeci bir zihniyetle baskı altında tuttuğu dönem-den miras kalan zihniyet, halen canlı bir şekilde var-lığını sürdürüyor. İngiltere’nin sömürgeci zihniyetle gerçekleştirdiği sosyal mühendislik çabalarının bir di-ğer örneği ise bugün Myanmar’daki Rohingya Müs-lümanlarının uğradığı zulümde kendini gösteriyor.

Bu insanlar, Burma’nın İngiliz yöneticileri ve emper-yal Hindistan tarafından ortaya sürüldü. Rohingya-lar, Bangladeş’ten Güneydoğu Asya’daki İngiliz sö-mürgesi Burma’ya işçi ve köle olarak getirilmişlerdi. Her ne kadar kuşaklar boyu Myanmar’da yaşıyor ol-salar da, hiçbir zaman yerli çoğunluğu oluşturan Bu-distler tarafından kabul edilmediler ve uzun yıllardır sert bir bastırma politikasına maruz kaldılar. Bu zu-lüm ortamının son zamanlarda daha da şiddetlenme-siyle birlikte, türlü katliamlar oldu; köyler ve kent-ler yakıldı. Britanya Başbakanı Cameron’ın bu yılın başında Myanmar’a resmi ziyaretinin ardından yö-ne-timdeki cunta kendisini Batılı güçlerin onayını almış gibi hissediyor olabilir. Keza Batılı ülkeler, Myanmar ile ticaret ve yatırım kanallarını açmaya odak-

lanmışken, bu ülkede Rohingyalara yönelik soykırım odaklı politikanın sonlandırılmasıyla pek ilgilenme-diler. Geçmişte İngiliz efendilerine hizmet emeye kendilerini adanmış olan bu insanlar, şimdi de İngiliz sermayesinin piyonu oluverdiler.

İngilizlerin kötü yönetim ve sömürü mirası, tüm dünyaya yayılmış durumda; ancak en çok Orta Doğu bölgesinde kendisini hissettiriyor. Bugün Filistin hal-kı kendi anayurtlarında yabancı gibi yaşıyorlar; tüm haklarından ve evlerinden mahrum bırakılıp, dünya-nın en büyük açık hava hapishanesine kilidi kalmış haldeler. İsrail’in insanlık suçları neredeyse her haf-ta Filistin topraklarında işleniyor ve bunun gerçek-leşmesinde ağırlıklı pay, İngiltere’nin olduğu kadar Amerika ve Avrupa’nın da siyasi desteğinde yatıyor.

Kutsal Topraklar’a dair tarihsel haritalar-a bakıldığında, 1947 ila bugün arasın-da politika ve demografinin tepetak-lak olduğu görülüyor. 1947 yı-lında İsrail devleti yoktu. İn-gilizlerin kontrolündeki Filis-tin, Filistinli Müslümanların ağırlıklı olduğu, ayrıca Hi-ristiyan ve Yahudi azınlığın da yaşadığı üniter bir dev-letti. Ancak Yahudi kapita-listlerin kalbini çaldığı İn-giliz yöneticiler, 1917 yılın-da kabul edilen gizli Balfur Deklarasyonu’nda hak iddia edip, Chaim Weizmann ve Ben Gurion’un başını çektiği Siyonistlere toprak iadesinde bulundular. Bugün Filistinli-ler, duvarlar ve kontrol nok-talarıyla çevrili iki anklavda yaşamak zorundalar. Evleri yıkılmış durumda; Ameri-kalıların tedarik ettiği İsra-illi savaş uçakları ve insan-sız hava taşıtları tarafından keyfi bir şekilde bombardı-mana maruz kalıyorlar.

Basra Körfezi’nde ise Suudi Arabistan ve Bah-reyn monarşilerinde halkın büyük bölümü İngilizlerin başa getirdiği despot yönetici-ler karşısında demokratik öz-gürlüklerini kazanma mücade-lesi veriyorlar. Bu despot yön-e-ticiler, İngiliz ve Amerikalıla-rın askeri gücü ve himayesi sa-yesinde her türlü demokrasi ve insan hakları normlarını hiçe

sayıyorlar. Bunda, Londra ve Washington’un sessiz-liği tercih etmesi de etkili. Bu durum ise, bu insanla-rın bugün yaşadıkları zulümde İngilizlerin kötü yö-netiminin mirasının etkili olduğunu gösteriyor. Ayrı-ca, Suriye’de demokrasi ve insan haklarının avunduk-larını iddia eden bu güçlerin ve onların idaresindeki Arap despotların da ne kadar ikiyezli ve sinik oldu-ğu bir kez daha kanıtlanmış oluyor.

Bu hafta Bahreyn’de bir mahkeme, tek “suçları” se-çilmiş bir hükümetin başa gelmesi yönünde barışçıl bir çağrıda bulunmak olan 20 siyasi lider ve insan hakları aktivistini tutukladı. Bu kişiler, İngilizlerin dayattığı ve Amerika’nın desteklediği Halifa mutlak diktatörünün koltuğu terk etmesini istiyordu. Tutuk-lananlar arasında; Hasan Mushaima ve Ebrahim Shar-irif gibi siyasi liderler; Abdulhadi Al Khawaja ve Ab-duljalil Al Singace gibi insan hakları aktivistleri bu-lunuyordu. Hepsi kötü muamele gördüler, işkenceye maruz kaldılar, yasadışı şekilde hapse atıldılar ve ger-çekle bağdaşmayan itiraflarda bulunmaya zorlandılar.

Ote yandan, merkezi İngiltere’de bulunan Soruş-turmacı Gazetecilik Bürosu’nun açıkladığına göre, Bahreyn kralı Hamad El Halifa, İngiliz askeri akade-misi Sandhurst’a 4,7 milyon dolar bağışta bulundu. Söz konusu akademi, son birkaç yüzyıldır İngiliz mi-litarizminin dünyaya pompalanması görevini üstleni-yordu. Yukarıda sözü edilenler İngiltere’nin gezegen çapında süregiden kötü yönetiminin bir özeti mahi-yetinde. Bugün insanların yaşamak zorunda kaldıkla-rı şiddet ve acı ortamı sonunda, bu listeye daha nice örnekler de eklenebilir. Burada yapılması gereken ise, tarihi, “geçmiş bir olay” olarak düşünmemek; bugü-nün dünyasında yaşanan çatışmalardaki tohumların kökenlerini anlamaktır. Ancak bu şekilde, çatışmanın temel sebeplerine dair daha net bir anlayış geliştirerek bir çözüm bulunabilir.

Britanya’nın yöneticilerinin halihazırda dünyada yaşanan çatışmalarda ne düzeyde bir ahlaki ve siya-si çöküş yaşadıklarının da net bir şekilde değeri-ndirilmesi gerekiyor. İngiliz hükümeti ahlakçı parma-ğını İran’a doğrulttuğunda veya Suriye’nin iç işlerine karıştığında, bunun sadece yasadışı bir eylem oldu-ğunu söylemek yetmez; ayrıca bu şekilde davranarak aslında çatışmaların, imhanın, acıların hamili olmuş oluyor. İngiliz hükümetinin, hiçbir çatışmanın çözü-münde rol oynayacak düzeyde pozitif bir rolü ola-maz. Tam tersine, eğer gizli yollardan Suriye içine sı-zacak olursa, bu müdahillik, nefret kokan bir mez-hepsel çatışmaya dönüşebilir ve çok kan akıtılır. Tıp-kı Amerikan, Fransız ve Arap despot müttelikleriyle Libya’da yaşadığı gibi. İngiltere, bir zamanlar taşı-toprağı yönetebilen bir ülkeydi. Ancak, bugün ken-disinin atadığı hatalı ve hatalar yapan yöneticiler, ar-tık horgörölmek suretiyle, elimizin tersiyle itilmeli.

globalresearch.ca/britains-global-legacy-of-conflict/

TÜRKİYE, ATATÜRK’ÜN BARIŞ SİYASETİNE DÖNMELİ

Times gazetesinde (8 Ekim) çıkan Nor-man Stone imzalı makalede, Suriye ile iliş-kilerin gerginleşmesi ardından Türkiye’ye Atatürk’ün “Yurtta sulh cihanda sulh” politikasına dönme çağrısı yapıldı. Bilkent Üniversitesi’nden Profesör Norman Stone’un imzasını taşıyan yazı-nın başlığı “Türkiye tarihini hatırlasa iyi olur.”

Yazı, Mustafa Kemal Atatürk’ün “Yurtta sulh, cihanda sulh” sözlerini hatırlatarak başlıyor. “Atatürk’ün bu formülü genelde Türkiye’ye yaradı” diyor Stone, “Evet, 1973’te Kıbrıs’taki Türk azınlı-ğı korumak için buraya müdahale etti ama bu-nun dışında yurtdışına yalnızca uluslararası ortak-larla birlikte çıktı. Karmaşasıyla ünlü bir bölgede, bir istikrar ve refah adası oldu.” Başarılı lider ve hatasıProfesör Stone’a göre Recep Tayyip Erdo-ğan da önce belediye başkanlığında, sonra başba-kanlıkta müthiş başarılı oldu. “Şimdi,” diyor Stone, “Erdoğan’ın yeni bir misyonu var. Türklerin geri döndüğünü, İslam’ın kapitalizmle ve modern

eğitimle bağdaştığını kanıtlamak istiyor.”

Stone’a göre Erdoğan’ın içerdeki başarıla-rı hatırı sayılır olsa da, dış politikada önce İsra-il ile kavgaya tutuştu; şimdi de Suriye ile sava-şın esşğine gelindi. Norman Stone geçen haf-ta TBMM’den geçen tezkereyi ve tezkere sonra-sında yapılan açıklamaları “Türk siyasetinde bir devrim” diye niteliyor ve “Eski Osmanlı toprak-larına beyaz at üzerinde akın etme fikri ne kadar heyecan verirse versin, Türkiye’nin bu işe karış-ması bir hataydı.” diyor. Yazı şöyle devam ediyor: “Kimse bu işe hevesli değil, başbakanın en yakın takipçileri bile. Türkiye yüzünü Batı’ya öyle bir dönmüş durumda ki, medyada Arapça konuşan uzman bulmak bile zor. “Evet Arapların parasıyla İstanbul’da bir emlak balonu yaratıldı; bu balon da kuşkusuz Suriyeli isyancılara akıtılan silahlara katkıda bulunuyor. Ancak bunun Türkiye’ye etki-leri olumsuz, çünkü Suriyeliler de intikam ama-cıyla ülkenin güneydoğusundaki Kürt bölgelerin-

de yapılan ve belki de yakında başka yerlerde ya-pılacak terör eylemlerini destekliyor. “Amerikalı-lardan da fayda yok: Başkanlık seçimleri yüzün-den telefonlarını beklemeye almış durumdalar. Barack Obama ne yapsa ters tepebilir; bu yüz-den hiçbir şey yapmaması yerinde olur. Bu se-beple Davutoğlu’nun Kuzey Suriye’de uçuşa ya-sak bölge ilan edilmesi önerileri kibarca reddedi-liyor. Türkiye ortaklaşa hareket konusunda ken-dini yapayalnız bulabilir.”

“Özgüven başlarına vurdu”Norman Stone yazısı-nın devamında bu durumun “yeni bir Kürt cephe-si açılması” ve Türkiye içinde Kürtlerle ve Alevi-lerle ilişkiler açısından tehlikelerine de değiniyor. Stone yazısını şöyle noktalamış: “Türkiye bu duru-mun sorumlusu değil ama bu hükümetin de hatı-rı sayılır başarılarından gelen ani öz güven başına vurmuş durumda. Irak’taki anlaşmazlıkta gösteri-len sağduyu ve tereddüt artık yok. Geri dönmeliler. Kemal Atatürk haklıydı.” (bbc radyosu)



İTALYA İLE TÜRKİYE: DOSTTAN ÖTE

21. Yüzyılın ikinci on yılı, mevcut gelişmelerden doğan pek çok belirsizlikle zorlu bir dönem olmaktadır. İtalya ile Türkiye karmaşık güçlüklerin çok katmanlı çözümler gerektirdiğinin ve kimsenin tek başına bunu yapamayacağını farkındadır. Bugünün gerçeği ve geleceğin kılavuzu olarak İtalya ile Türkiye arasındaki stratejik ortaklığın açıkça gösterdiği üzere bunun yolu, çabaları birleştirmek ve ikili iş birliğini güçlendirmektir.

Gianpaolo Scarante ve Hakkı Akil *

8 Mayıs'ta İtalya ile Türkiye hükümetleri Roma'da ikinci zirvelerini yaptı. Dışişleri ve Avrupa işleri, İçişleri, Ekonomi, Çevre ve Maliye Bakanlarının eşlik ettiği Başbakanlar Mario Monti ile Recep Tayyip Erdoğan ikili iş birliğini değerlendirdiler. Zirveden önce İstanbul'da 1-4 Mayıs tarihleri arasında "İtalya'nın Türkiye'deki misyonu" konulu bir ekonomi organizasyonu düzenlendi ve her iki ülkeden ilgili tüm kamu ve özel sektör yetkilileri, şirketler ve işadamları bir araya geldi. Roma'da yapılan toplantılar bir kez daha, son yıllarda pekişmeye devam eden eski bir dostluk sayesinde, ülkelerimiz arasındaki ilişkilerin ne kadar yakın olduğunu ve tüm alanlardaki iş birliğimizin ne kadar derinleştiğini gösterdi. Karşılıklı saygı ve değerinin bakış açısını samimiyetle anlamak, bugün dostluğun ötesine geçen bu ilişkinin sırrı. Ülkelerimiz stratejik bir ortaklık oluşturmayı kararlaştırdılar ve Roma Zirvesi büyük ölçüde bu hedefe katkıda bulundu. Ekonomik bir perspektiften Türkiye-İtalya iş birliği sağlamlığı ve gelecek fırsatları açısından eşsiz bir örnek oluşturmaktadır. 2011'de 21,3 milyar doları aşan ticaret hacmiyle İtalyan ve Türk şirketleri diğer pazarlardaki işbirliklerini güçlendirmenin de yeni yollarını aramaktadır. Bugün İtalyan-Türk ortak girişimleri Varşova metrosunu, St. Petersburg'da yeni bir havaalanını, Umman'da da bir ototel inşa etmektedir. Üretken sistemlerimizin birbirini tamamlamayı ve -milli sanayilerimizin belkemiği- küçük ve orta büyüklükte işletmelerimizin artan rolü olağanüstü bir dinamik ve enerjik bir ortaklık oluşturmaktadır. Roma'daki görüşmeler sırasında mevcut iş birliğini güçlendirecek pek çok yeni fırsata dikkat çekildi: Yenilenebilir kaynaklardan stratejik altyapı projelerine; enerji verimliliğinden yatırımları destekleyecek mali araçlara kadar. Ancak önemli bir ayağı ortak NATO üyeliğimiz ve uluslararası istikrarla barışa bağlılığımız olan stratejik ortaklığımızı şekillendiren ekonomi değil. Kosova'da olduğu gibi Afganistan'da da İtalya ile Türkiye el ele çalışıyor, barışa somut bir katkıda bulunuyor ve tüm güvenlik meselelerinde ortak bir vizyonu paylaşıyor. Terörle mücadele en önemli öncelik olmaya devam ediyor ve bu alandaki ikili iş birliğimiz her geçen gün artıyor.

Mevcut uluslararası durum, özellikle 2011'den beri Akdeniz'de yaşanan olaylar açısından, ülkelerimizi bölgesel bağlamda da iş birliğini güçlendirmeye mecbur etmektedir. İtalya ile Türkiye, Akdeniz bölgesindeki değişikliklerden en doğrudan etkilenen iki ülkedir. Dışişleri Bakanlarımız Ahmet Davutoğlu ile

Giulio Terzi arasındaki koordinasyon düzeyi, devam eden krizler açısından, geçmişte tecrübe edilmemiş bir yoğunluğa ulaştı. Türkiye ile İtalya'nın paylaştığı ortak Akdeniz vizyonu, istikrarlı, barışçıl ve demokratik bir ortam yaratmak için kültürel çeşitliliğin sosyo-ekonomik kalkınmayla buluştuğu bir bölge olmasıdır. Bölgedeki insanların özgür, çoğulcu ve demokratik bir toplumda yaşam meşru emellerini tamamen destekliyoruz. Bu amaç konusundaki kararlılığımız sınır tanımamaktadır.

Stratejik bir ortaklık, NATO içinde sağlam bir ittifak ve bölgeye dair ortak bir bakışla ilişki yap-bozumuzu son parçayla tamamlamanın vakti gelmiştir: Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliği. Türkiye'nin AB'ye katılımı her iki tarafın da kazançlı çıkacağı bir durumdur. Roma Zirvesinde liderle-

rimizin verdiği mesaj bu noktada daha sesli ve daha net olamazdı: AB'ye katılmak Türkiye'nin nihai hedefi olmaya devam etmektedir ve İtalya her zaman ki gibi ona tam destek vermeye devam etmektedir. Türkiye'nin bakış açısından, AB'ye katılmak ülkenin tarihinde ve kültüründe derin kökleri bulunan meşru emellerin gerçekleşmesi anlamına gelmektedir. AB'ye katılım gerçekten de sosyo-ekonomik kalkınma ve dinamik demokratik bir topluma dönüşme sürecinin nihai eylemi olacaktır. Buna paralel olarak, Türk vatandaşları ve girişimcileri için ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda benzersiz fırsatlar yaratacak, siyasi alanda ise ülkenin uluslararası alana yansımaları genişletecektir. Türkiye'nin de AB'ye vereceği çok şey vardır. Avrupa, Asya ve Orta Doğu arasında bir köprü ve kuvvetli ekonomisiyle enerjik bir merkez olarak Türkiye, AB'ye ortak zorluklarla başa çıkmakta önemli bir destek sağlayabilir: Bölgesel istikrar, enerji güvenliği, ekonomik rekabetçilik, terörle mücadele ve yasadışı göçle mücadele. Ancak Türkiye'nin AB'ye katkısı ancak, güvenilir bir katılım süreciyle onaylanmış tam üyelikle etkin olabilir.

Türkiye'nin üyeliğinin Avrupa projesinin inşasında önemli bir ayak olduğuna inanan İtalya, Komisyon üyesi Stefan Füle tarafından önerilen Pozitif Gündeme uygun somut adımlarla Türkiye'nin AB'ye katılım müzakerelerine yeniden enerji vermek için elinden gelen çabayı sarf etmekte kararlıdır. AB-Türkiye ilişkilerinin yeni bir ivme kazanması açısından önemli bir mesele, Türk vatandaşları için vize serbestisidir. Bu, Avrupalı ve Türk toplumları giderek yakınlaştırmak için güçlü bir araçtır. Vizelerin kaldırılması Avrupa rüyasını sıradan insanlar için somut ve elle tutulur bir gerçeğe dönüştürmek demektir. Bu nedenle, mümkün olan en kısa sürede tam serbesti sağlanması amacıyla bu sürecin hızlandırılmasına öncelik verilmelidir. 21. yüzyılın ikinci on yılı, mevcut gelişmelerden doğan pek çok belirsizlikle zorlu bir dönem olmaktadır. İtalya ile Türkiye güçlü güçlüklerin çok katmanlı çözümler gerektirdiğinin ve kimsenin tek başına bunu yapamayacağını farkındadır. Bugünün gerçeği ve geleceğin kılavuzu olarak İtalya ile Türkiye arasındaki stratejik ortaklığın açıkça gösterdiği üzere bunun yolu, çabaları birleştirmek ve ikili iş birliğini güçlendirmektir.

* Hakkı Akil, Türkiye'nin İtalya Büyükelçisi.

Gianpaolo Scarante ise, İtalya'nın Ankara Büyükelçisidir.

(İtalyan Dışişleri Bakanlığı'nın Katkılarıyla Yayımlanan İlk İtalyan Dış Politika Dergisi Longitude - 3 Ekim 12)

YENİ DÜNYA DÜZENİ VE YENİ ŞEKİLLENDİRİCİ GÜÇLER

S oğuk Savaş'ın iki kutuplu dünyası, Demir Perde'nin yıkılmasının ardından yerini çok kutupluluğa bıraktı. Peki, bölgesel çatışmaların giderek tırmandığı, bu süreç nereye varacak? Çin'in baş döndürücü yükselişi, Rusya'nın yeniden güçlenişi, Hindistan, Brezilya, Türkiye gibi bölgesel güçlerin artan nüfuzu... Dünya düzeni yeniden değişiyor. Bilim insanları ise gelecekteki jeopolitik düzenin nasıl olacağını tartışıyor. Alman ekonomi bilimci Helmut Reisen, "Korkarım ki yeniden iki kutuplu bir dünyaya doğru yol alıyoruz" diyor ve geleceğin kutuplarını ABD ile Çin olarak görüyor. Reisen bu görüşüyle, dünyanın çok kutupluluk dönemine girdiğini düşünen çok sayıda bilim insanından ayrılıyor. Genel geçerli görüşe göre bu çok kutuplu dünyanın aktörleri ABD ve AB'nin yanı sıra 'yeni şekillendirici güçler' olarak nitelendirilen BRICS ülkeleri yani Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika. Bu ülkelerin yanında bölgesel güçler olarak ağırlığını artıran Türkiye, Endonezya ve Meksika da bulunuyor.

Bu ülkelerin ortak özelliği ekonomilerindeki büyük dinamizm ve uluslararası politikada artan nüfuzları. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı OECD'nin Kalkınma Merkezi Araştırma Direktörü Helmut Reisen, "Yeni şekillendirici güçler, kalkınmanın eşindeki büyük ülkeler. Bunlar, ekonomideki başarıları, ama aynı zamanda Amerikalıların siyasi ve ekonomik taleplerinden bağımsız tutumları ile dünya düzenini değiştiren güçler" diyor.

Reisen, bu yeni güçleri birleştiren en önemli faktörün, ABD ve Batı'ya karşı oluşturdukları cephe konumu olduğunu belirtiyor ve bunun dışındaki konularda çıkarların birbirinden çok farklı olduğunu kaydediyor. Bu bağlamda Rusya ve Brezilya gibi hammadde ihracatçısı ülkelerin çıkarları, Çin ve Hindistan gibi hammadde ithalatçısı ülkelere göre büyük farklılıklar gösteriyor. "Almanya ve yeni şekillendirici güçler" adlı araştırmasını kısa süre önce yayınlayan ekonomi bilimcisi Robert Kappel de yeni güçlerin homojen bir grup olarak algılanamayacağını ancak BRICS ülkelerinin farklı çıkarlarına karşılık benzer bir siyasi tarzı paylaştığını kaydediyor. Kappel'e göre, bu ülkeler politikalarını pragmatizm temeline oturtuyor, muhatap ülkelerin idaresine karışmadan son derece çeşitli siyasi sistemlerle işbirliği yapıyorlar.

'ABD çok kutuplu dünyada güç kaybetmektense iki kutuplu düzeni tercih eder'

Leibniz Küresel ve Bölgesel Araştırmalar Enstitüsü'nün eski direktörü Kappel, bu yeni güçlerin nüfuzundaki muazzam artışın sırrını, "güçlü ekonomik büyümeyle yaratıcı ve yenilikçi işbirliği tekliflerinin kombinasyonu" olarak açıklıyor. Alman ekonomi bilimci Helmut Reisen da Çin'in Afrika politikalarının bu pragmatik yaklaşıma güzel bir örnek oluşturduğu görüşünde: "Çin Afrika'nın ve aynı zamanda kalkınmanın eşindeki diğer ülkelerin gelişimine çok olumlu etkide bulundu. Bürokratik yükü ağır, büyük konferanslar yerine saha çalışmalarına ağırlık verdi, örneğin altyapı projeleriyle doğrudan yerinde etki gösterdi."

Alman hükümeti de dünyada etkisini giderek artıran bu yeni güçlerin farkında. Alman dış politikasını yeni koşullara adapte etmeyi hedefleyen strateji şubat ayında kamuoyuna ilan edilmişti. Çok kutuplu düzeni dış politik gündemin temelinde oturtan Alman hükümeti, bu ülkelerle işbirliğini güçlendirme yoluna gidiyor. Ancak Helmut Reisen'a göre bu temel sağlam çıkmayabilir. Çin'in ezici gücü karşısında dünyanın daha ziyade iki kutuplu bir düzene doğru yol aldığına işaret eden Reisen, ABD'nin de çok kutuplu bir dünyada güç kaybetmektense iki kutuplu düzeni tercih edeceğini ve bu yolda elinden geleni yaptığını belirtiyor. Reisen, "Öncü konumu kaybetmek Amerikalılar için çok zor bir durum. Çok kutuplu bir dünyada yapıcı rol oynarlarsa bir şansları olabilir. Ama son bir yılda gördüğüm, sadece çok katı Çin karşıtı eylemler" ifadelerini kullanıyor. Reisen, Avrupa ve diğer şekillendirici güçlerin dünya politikalarındaki rolünün ise son derece sınırlı olacağı görüşünde. (dw)

SÖMÜRGEÇİLİKTEN SOĞUK SAVAŞA AMERİKA’NIN AFRİKA’DAKİ MİLİTARİZMİ: İNSACIL MİSYONLAR MI, EMPERYALİST SALDIRGANLIK MI?

1619’dan 1865 yılına dek, kölelik, refah ve teknoloji sağlayıp kar getiren bir ekonomik sistem haline gelmiş; Amerika’yı endüstriyel bir pozisyona sıçratmış ve bu pozisyonunu 19. Yüzyıl’ın son dönemlerinde sürdürmesini sağlamıştı. Büyüyen endüstriyel örgütlenmenin yarattığı rekabet ortamında, kölelik sistemi devasa karlar elde etmenin bir kaynağı olmuştu. Güney’de bir kölenin efendisine yıllık maliyeti 19 dolar idi.

Abayomi Azikiwe *

ABD’de birçok kişi bilmez ama Pentagon, artık giderek Afrika kıtasına yoğunlaşıyor dikkatini. Amerika Birleşik Devletleri Afrika Komutanlığı Africom’un 2008 yılında kurulması, en az on yıldır gelişmekte olan bu eğilimin işaretini veriyor. Amerika ve onun Avrupalı öncüllerinin tarihini göz önüne aldığımızda bu durum şaşırtıcı değil. 15. Yüzyıl ortasından beri Batı Avrupalı uluslar, Atlantik Köle Ticareti, ardından da kıtanın sömürgeleştirilmesi yoluyla Afrika’ya müdahil olmuşlardır. Batı yarımküredeki kolonilerin karlılığı ise, doğrudan, Afrikalı işçilerin sömürülmesiyle bağlantılıydı.

Amerika’nın resmi tarihi; bireysel özgürlükler, reform kapasitesi ve anayasa değişiklikleri üzerinden gururlansa da, siyasi kültürün, yasaların ve toplumun ekonomik yapılarının oluşumuna derinden içkin olan bir “değişime direnç” durumunu da gözden kaçırmamak gerekiyor. Amerika’daki köle sistemi, 17. Yüzyılın ikinci on yıllık diliminde Virginia’da İngiliz sömürgeciler tarafından ortaya atılmıştı.

1619’dan 1865 yılına dek, kölelik, refah ve teknoloji sağlayıp kar getiren bir ekonomik sistem haline gelmiş; Amerika’yı endüstriyel bir pozisyona sıçratmış ve bu pozisyonunu 19. Yüzyıl’ın son dönemlerinde sürdürmesini sağlamıştı. 19. ve 20. Yüzyılın sonları itibariyle, İspanya-Amerika savaşı, giderek Amerika’nın hegemonyası altına giren yeni bir emperyalizm çağının fitilini yakacaktı.

Köleliğin ekonomik sistemine ve onun Amerikan yasal sistemi içindeki meşrulaştırılmasına spesifik bir atıfta bulunan Afro-Amerikalı tarihçi W.E.B. DuBois, önemli bir çalışmasında, sivil savaşın hemen ardından yaşanan Yeniden Yapılanma sürecinin başarsızlığından şu şekilde söz eder: “Amerika’daki siyahi köleler, modern işçiler arasındaki en kötü ve en aşağılık koşulları temsil ediyorlardı.” (Black Reconstruction in America, 1935) DuBois, sözlerine şu şekilde devam eder. “Güney’de bir kölenin efendisine yıllık maliyeti 19 dolar idi; bu da modern dünyada en az ücretle çalıştırılan işçiler sınıfında yer aldıklarını gösteriyor. Köleler, kelimenin gerçek anlamında, insanlığın en aşağılandığı noktayı temsil ediyordu. Sistem, modern ilerlemeyle o denli tutarsız ve ona o kadar karşıtı ki, bugün tam anlamıyla tasavvur edilmesi bile imkansızdır.”

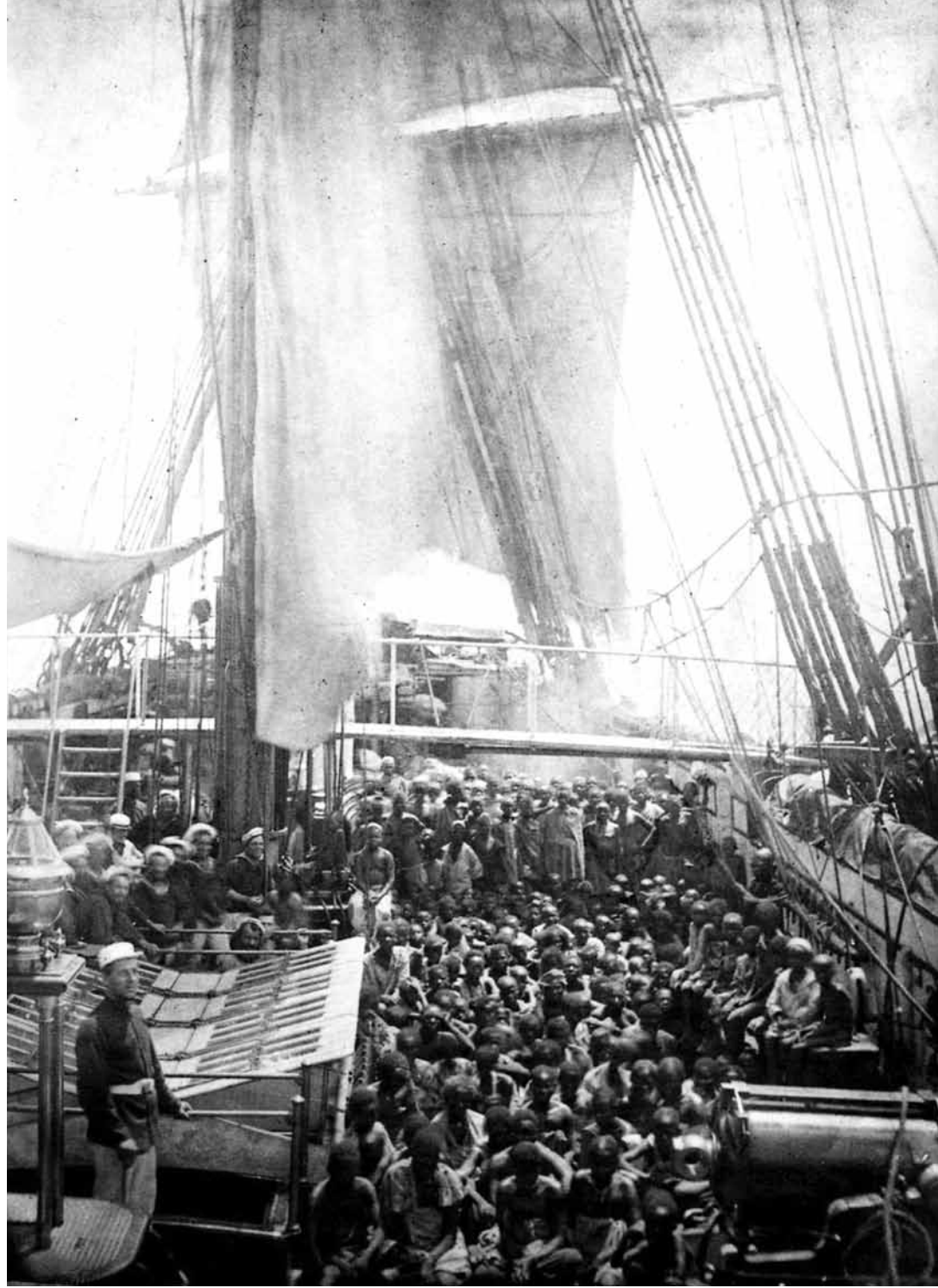
Amerika’daki kölelik sistemi çerçevesinde Afrikalıların nasıl aşağılandığının bir örneği olarak, 1857 yılında verilen o meşhur Dred Scott kararını anımsayabiliriz. DuBois, şu şekilde anlatır: “Köleliğin tam yasal statüsü, Amerika Birleşik Devletleri’nin Baş Yargıcı’nın (Taney) verdiği şu sıradışı açıklamada tam ifadesini bulmuştur: ‘Siyahiler, Amerika’da beyaz adamın saygı duymaya zorunlu olduğu türden hiçbir hakka sahip olmayan varlıklar olarak kabul edilgelmiştir.’”

Amerika’da kölelik uygulaması dahilinde üretim süreçlerine bakıldığında ise, DuBois şu noktaya parmak basar: “Büyüyen endüstriyel örgütlenmenin yarattığı rekabet ortamında, kölelik sistemi devasa karlar elde etmenin bir kaynağı olmuştur. Ancak, köle sahibi ve arazi lordu açısından bu karlar içinde önemli bir pay sahibi olmak son derece güç idi. Bir kölenin serbest piyasa içindeki üretiminin fiyatı, istihbarat ve gizli anlaşmalarla hareket eden tüccarlar tarafından düşürülebilirdi. Dolayısıyla, köle sahibi, sürekli olarak kar peşinde koşmalı, bu sırada da pamuk veya şekerin fiyatını artırmaktansa, kölenin işgücünün maliyetini aşağı çekmelidir.”

Sömürgeçilikten Soğuk Savaşa

Atlantik Köle Ticareti’nin sonucu olarak, sömürgecilik, Kuzey Amerika, Karayipler ve Latin Amerika’da yerleşti. 1791-1803 Haiti Devrimi, köle ve sömürge sisteminin ne kadar kırılgan temellere oturduğunu bir kez daha göstermiş oldu. Bu devrimin gösterdiği bir diğer şey ise, insanlığın ne kadar alçalmış, baskı altına alınmış ve sömürülmüş olmasına bakılmaksızın, köle efendilerinden gücü almak üzere organize olup ayaklanma konusundaki kapasitesinin ne kadar güçlü olduğudur.

İspanyol-Amerikan Savaşı ile İkinci Dünya Savaşı’nın sonu arasındaki dönemde, Amerika’nın



endüstriyel ve teknolojik ilerlemesi, tarihi bir düzeye ulaştı. Montaj üretim hattının ilerleyişi, endüstriyel ürünlere yönelik küresel piyasaların yaygınlaşması ve spekülasyon finansal hareketler, Amerika içindeki yönetici sınıfı, Avrupalı ve emperyal Japon muadilleriyle kıyaslandığında ekonomik ve siyasi anlamda başat bir pozisyona taşımıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen mücadelelerin niteliği, Amerika’yı, Avrupa ve Japonya’da ekonomik ve sosyal dokuda yaşanan bozulmadan korumuştur. Amerika’daki savaş üretimi ve Avrupa’nın borçluluk hali, Amerika’daki yönetici eliti dünya kapitalist sistemi içerisinde başat bir pozisyona doğru adeta “fırlatmıştır.”

1945 sonrasında ise, Amerikan hegemonyasına gerçek anlamda karşı koyabilecek konumda olan tek ülke Sovyetler Birliği oldu. Kore (1945-48), Çin (1949), Vietnam (1945-54) ve Yugoslavya’daki

(1945) diğer sosyalist yönelimli devrimler, kapitalist sisteme hem askeri açıdan ilave sorunlar yarattı; hem de toplum yapılanmasına, ulusal ekonominin planlanmasına ve uluslararası ilişkilerin doğasına yönelik alternatif bir model sunmuş oldu. Amerika’nın hegemonyasına yönelik olarak algılanan bu tehdit, Soğuk Savaş ile sonuçlandı. Bu savaş, 1950 yılında Kore Savaşı’nın başlamasıyla birlikte “sıcak” bir hal aldı. Söz konusu savaş, üç yıl sürdü ve Çin Halk Cumhuriyeti’ni de sürece dahil etti. Amerika, Vietnam’da Fransa’nın hakimiyetini sağlamaya hevesliydi; ancak bu hakimiyet, Dien Bien Phu’da 1954 yılında mağlubiyetle sonuçlandı. 1961 yılı itibariyle, Amerika, komünizmi durdurmak üzere Vietnam’a bir takım danışmanlar gönderdi. 1965 yılında ise, yüz binlerce işgal birliği, Güneydoğu Asya’ya girdi ve burada on yıl ka-

dar kaldı.

1959 yılındaki Küba Devrimi ise, kısa süre içerisinde sosyalist yönelimli bir hal aldı ve Amerika’nın “arka bahçesinde” yaşanan bu duruma verdiği yanıt, neredeyse 1962 yılında Sovyetler Birliği ile bir nükleer savaşa girmeye kadar gidecekti. Küba Devrimi, Amerika’nın 1965 yılında Dominik Cumhuriyeti’ne girmesinde teşvik edici oldu; amaç bir başka sosyalist müdahaleyi önlemek idi. Aynı yıl içerisinde Endonezya’da (o dönemde Çin’den sonra bu ülkede ikinci en büyük oluşuma sahip olan) Komünist Parti’nin iktidara gelme potansiyeli, yüz binlerce insanın ölümüyle sonuçlandı. Amerikan hükümeti, Afrika’ya ilişkin olarak, İkinci Dünya Savaşı’nın ardından sömürge-karşıtı mücadeleyi göstermelik bir şekilde destekledi; ancak aslında statükonun devamını savundu. Her ne kadar Amerikan yönetimi ile Afrikalı devletler arasındaki ilişkiler Gana, Gine, Mısır, Cezayir, Tanzanya ve diğer ülkelerde yerleşik olsa da, 1950’li ve 1960’lı yıllarda daha da bariz hale geldi ve daha sonraları ortaya çıktı ki Washington’da birbirinin ardı sıra gelen yönetimler, sömürgelerin bağımsızlığına kavuşma süreçlerine destek vermekten ziyade Sovyetlerin, Çin’in ve Küba’nın nüfuzunu çevrelemekle ilgileniyordu.

Eski bir Fransız sömürgesi olan Cezayir, özgürlüğünü 1954-1961 yılları arasında kesintili bir şekilde gerçekleştiren bir silahlı mücadele sonucunda elde etmiş ve Washington ile ilişkilerine önem vermişti. Bununla birlikte, Kennedy yönetimi sırasında Cezayir’i devrimci Küba ile işbirliğini güçlendirmekten alıkoyan bazı çabalarda bulunuldu. 1963 yılında Cezayir’in Fas tarafından işgali, bizzat Amerika tarafından Afrika Devrimi’ni tersine çevirmenin bir aracı olarak teşvik edildi ve tasarlandı. Gana’da ise 1966 yılında Kwame Nkrumah yönetimi sırasında CıA ve ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından askeri bir darbe tertiplendi. Tüm bu gerçeklikler ise, Watergate skandalının hemen ardından 1970’li yıllarda ortaya çıktı. Bunda, istihbarat dokümanlarının gizliliğinin kaldırılması da büyük rol oynadı.

Güney Afrika’ya gelirse; Afrika Ulusal Kongresi ANC’nin lideri Nelson Mandela, Ulusal Özgürlük Cephesi FLN’den Ahmed Ben Bella’nın sağladığı askeri eğitimi almak üzere Cezayir’e gitmesinin hemen ardından 1962 yılında hapse atılmıştı. Bu sürecin ardında da CIA vardı. 27 yılını hapiste geçiren Mandela’nın tutuklanması ve hapse atılmasında ırkçı aparteid rejimi, ABD tarafından desteklenmişti. Eski Portekiz sömürgelerinden Angola, Mozambik ve Gine-Bissau, Lizbon açısından bir hayat damarı oldu. Portekiz, NATO üyesiydi ve bu eski sömürgelerindeki özgürlük hareketlerine karşı on yıldan uzun süredir sürdürdüğü savaşta Amerika’nın desteğinden yararlanmıştı.

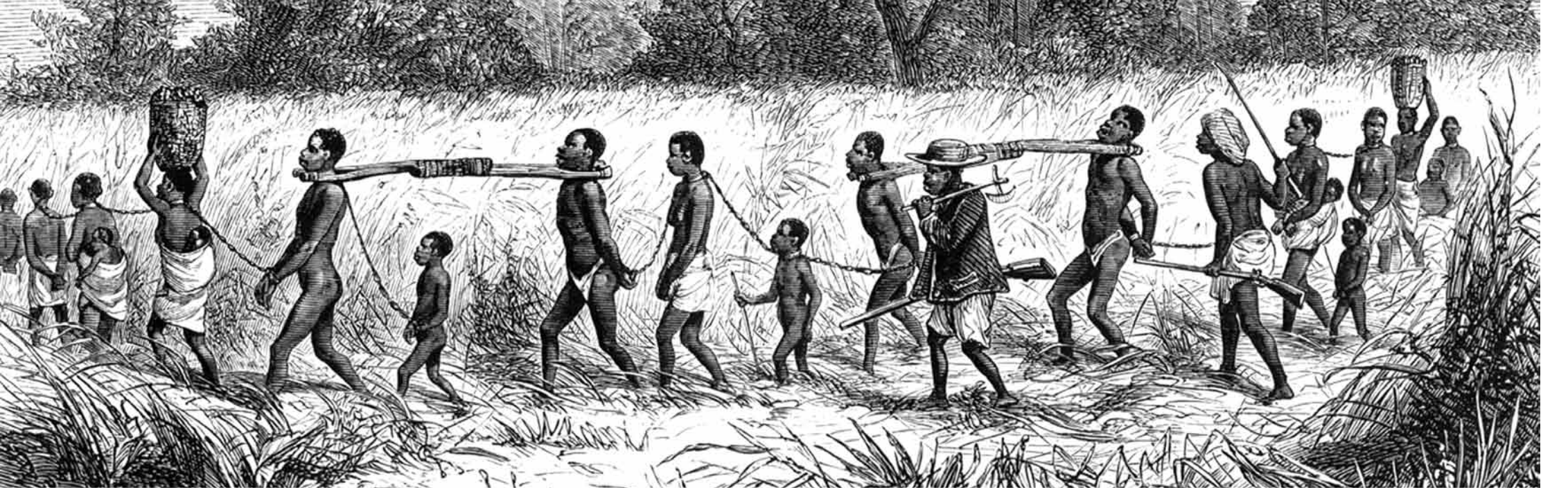
1975 yılında Angola’nın bağımsızlığına kavuşmasından bile sonra, Amerika, ırkçı Güney Afrika Savunma Güçleri SADF ve devrimci UNITA ve FNLA gerilla gruplarıyla işbirliğine gitmişti. Buradaki amacı, petrol zengini Güney Afrika’nın tamamen bağımsızlığına kavuşmasını engellemek idi. SADF’nin yenilgiye uğramasını sağlayan ise, 1975-1989 arasında Angola’da Kübalı enternasyonalist güçlerin müdahalesi olmuş; sonunda Namibya bağımsızlığına kavuşmuştu. 1990 yılında yaşanan bu bağımsızlığın ardından, Amerika’nın kurumsal yatırımı ve askeri desteğinden yüz milyonlarca dolar nemalanan aparteid rejimi, Nelson Mandela ve Güney Afrika’daki diğer siyasi mahkumları salmayı kabul etti ve iktida-

TÜRKİYE, ORTADOĞU’NUN PARASINI KENDİNE ÇEKİYOR

İnşaat grubu Ağaoğlu’nun Maslak 1453 adı altında 322.000 kilometrekarelik bir alana 5.000 adet apartman inşa etme planı, 2,8 milyar dolarlık fiyat etiketiyle ülke tarihinin en büyük emlak projesini teşkil ediyor. Bu proje aynı zamanda Körfez’den de büyük ölçekli bir yatırım çekmeyi amaçlıyor. Bu, Türkiye’nin iş dünyası, siyaset ve ekonomi alanlarında içinde yer aldığı bölgeyle bağları artırmaya yönelik genel eğilimiyle aynı doğrultuda. Hükümetle birlikte bu projenin arkasında bulunan müteahhit Ali Ağaoğlu,

lu, 1970’li yıllardan bu yana büyük yol kat etti. Forbes dergisinin tahminine göre Ağaoğlu’nun bugünkü serveti 2,1 milyar dolar. Öte yandan inşaatları bitirmek için çoğunlukla nakit paraya bağımlı olan Türk inşaat sektörü canlanmış durumda.

Maslak 1453 kapsamındaki tek bir apartman bile bitmiş olmamasına karşın, Ağaoğlu, projenin hâlihazırda Körfezli yatırımcılardan 400 milyon dolar aldığını belirtiyor. Projenin 2016 yılı sonunda tamamlanması bekleniyor. Bu yatırıma olanak sağla-



rın transferine yönelik olarak özgürlük hareketleriyle ciddi müzakerelere girdi.

Soğuk Savaş Sonrası Amerika-Afrika İlişkileri

1980'lerin sonundan itibaren Doğu Avrupa'daki sosyalist devletler de ortaya çıkmaya başladılar. 1991 yılında Sovyetler Birliği dağıldı. Bağımsız bir sosyalist mecrada ilerleyen Yugoslavya, 1990'lı yıllarda yaşanan bir iç savaşla parçalandı.

Her ne kadar sosyalist niteliği devam etse de, Çin, iç ve dış politikasını değiştirerek Amerika ile kapsamlı bir ticaret ve yatırım ortamına uyum sağlayacak bir düzeye geldi. Tüm bunları da, 1976 yılında Mao Tse-Tung'un ölümü ve yerine Deng-Tsao-Ping'in gelmesiyle yapmaya başladı. Afrika'da kendilerini "sosyalist" ilan eden devletlerin çoğu, ekonomi planlaması üzerinde devlet kontrolü ve emperyalizm karşıtı dış politika ile ilgili politikaları tersine çevirmeye başladılar. Peki, tüm bu gelişmeler Amerika'nın Afrika'ya yönelik dış politikasını nasıl etkiledi? Eğer sosyalist etki gibi gerçek bir tehdit yok ise, Pentagon niçin kıtaya yönelik askeri müdahilliliğini artırma gereği duymuş olabilir? Africom niçin 2008 yılında kuruldu? Pentagon'un Afrika Boynuzu'nda bir üs kurması, acaba Doğu Afrika'daki istikrarsızlığı artırmış olabilir mi? Bu da hem Doğu hem de Orta Afrika'daki istikrarsız siyasi durumu daha da katmerlenmesine sebebiyet verebilir mi? Tüm bu sorulara verilecek yanıtlar, son beş yılda Afrika'da yaşanan gelişmelerde gizli. Birkaç Afrika devletinde yaşananları inceleyelim ve hem ABD'nin hem de müttefikleri-nin bölgedeki rolünü mercek altına alalım.

Libya: İnsancıl Bir Savaş mı?

2011 yılında Libya'ya yönelik olarak başlatılan savaş, Africom'un projesini ortaya koymuş oldu. Libya'nın 1969 yılında yaşadığı Devrim'den beri Amerika bu ülkelye bir türlü anlaşıyor, lideri Muhammer Kaddafi'yle yıldızı ne yapsa barışmıyordu. Libya, eski bir İtalyan sömürgesidir ve İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerika bu topraklara girip Wheelus Hava Kuvvetleri Üssü'nü inşa etmeye başlamıştır. Soğuk Savaş'ın etkisinin artmasıyla birlikte, Libya, Pentagon açısından önemli bir ileri karakol mevki haline gelmiştir.

Kaddafi başa geldiğinde ise Amerikan hava üssü kapatılmış ve ülke petrol kaynaklarını millileştirmiştir. Bunun ardından ise, Libya'nın kıtada bilinen en geniş petrol rezervlerine sahip olduğu ortaya çıkmıştı. 1980'li yılların başında, ABD ile Libya arasındaki ilişkiler, Libya uçaklarının 1981 yılında Amerikan hava kuvvetleri tarafından düşürülmesiyle birlikte daha da kötüleşmiştir. 1986 yılında, Libya'nın iki şehri, Trablus ve Bingazi, Reagan yönetimi tarafından bombalanmıştı. Almanya'da konuşlanmış Amerikan birliklerinin sık sık gittiği bir gece kulübüne yapılan saldırının ardından da Libya hükümeti gösterilmişti. Amerika tarafından Libya'ya ekonomik yaptırımlar ve seyahat yasağı getirilmişti. Durum bu şekilde 2003 yılına kadar devam etti; ta ki Irak savaşı öncesinde Amerika Libya ile ilişkilerini "normalleştirme" kararı alana kadar. Bunun karşılığında ise, Libya'nın "kitle imha silahlarından" arınmasını talep ediyordu.

Libya ile ABD arasında olduğu gibi, diğer Batı Avrupalı devletler ile ticaret arttı. Ticaretin bu gidişatı ise, 2009 yılına kadar devam etti. Ta ki insani sebeplerden dolayı Libya'da bir mahkumun İskoçya'daki bir

hapishaneden tahliyesine kadar. Kendisi, 1990'lı yıllarda İsviçre-Lockerbie'ye giden bir uçağın bombalanmasına karıştığı iddiasıyla tutuklanmıştı. Bu suçtan ötürü yargılanan iki Libya'dan sadece birisi hapse atılmıştı. Salıverildiğinde ise, dava temyize gitmişti ve geri çevrilme olasılığı bulunuyordu.

Libya ile ABD arasındaki ilişkilerin daha da kötüleşmesi ise, 2009 sonrasına, spesifik olarak da Şubat 2011'e rastlar. Söz konusu dönemde, ülkenin doğusunda bir isyan patlak verince Amerika ve NATO silah ambargosu, deniz ablukası ve kapsamlı bir bombardımanla sürece müdahil oldu. Bombardıman sonucunda 26.000 sorti ve yaklaşık 10.000 hava saldırısı gerçekleşti. İsyancı Geçici Ulusal Konsey, ülkenin "meşru" hükümeti olarak kuruldu. Ülkede yaşayan yaklaşık 2 milyon Libya'da ve yabancı uyruklu kişi yerlerinden edildi; binlerce kişi savaş sırasında öldü ve sonuçta bir istikrarsızlık ortamı oluştu. Yabancı varlıkların 160 milyar doların üzerinde bir kısmı donduruldu. Tüm bu durum ise, bölgesel etkiler doğurarak komşu Mali topraklarına sıçradı. Mali'nin kuzeyinde yaşanan bir isyan, askeri darbeye giden yolu araladı ve durumu kontrol altına almak üzere bölgedeki askeri güçlerin olası bir müdahalesini hızlandırmış oldu. Libya, bağımsızlık sonrası dönemle kıyaslandığında bugün çok daha bölünmüş durumda. Güney topraklarındaki çatışmalar artmış halde. Ulusal bir ordu çerçevesinde milislere hakim olmada ise artık NTC'nin başarısızlıkları ağır basıyor.

Somali: Petrol İçin Yeni Bir Savaş mı?

Somali'ye, Amerika'nın müdahalesi 1970'li yılların sonuna denk gelir. Söz konusu dönemde Carter yönetimi, Etiyopya'nın Ogaden bölgesini işgal etmesi için Muhammed SiadBarre'nin o dönemde askeri nitelikteki hükümetini teşvik etmişti. Somali'nin Etiyopya ordusu karşısındaki mağlubiyeti ve Kübalı enternasyonalist güçlerin ülkeyi sosyalist bir yöne kaydırma çabalarının ardından, Somali devleti istikrarsızlığa sürüklendi ve gıda kıtlıkları baş göster-

di. 1991 yılı itibarıyla, SiadBarre rejimi, uluslararası baskılar altında çöktü ve o zamandan beri Somali'de istikrarlı ve uluslararası toplumun tanıdığı bir hükümet bulunmuyor. 1992 yılı sonunda binlerce Amerikan donanma görevlisi ülkeye "Umut İnşa Edici Operasyon" dahilinde girdiler. Operasyonun amacı, halkı açlıktan kurtarmak üzere insancıl yardım sağlamak şeklinde belirtilmişti.

Birkaç ay içerisinde Amerika ve Birleşmiş Milletler'in Somali'deki mevcudiyeti aleyhine ulusal bir ayaklanma tertiplendi ve birçok donanma görevlisinin olduğu kadar binlerce Somalili'nin de ölümüyle sonuçlandı. Hem Amerikan hem de NATO güçleri 1994 yılında bu topraklardan çekildiler ve yakın zamana kadar da geri dönmediler. ABD, 2006 yılından beri ülke içindeki durumu kontrol etmeye çalışıyor. Geçici Federal Hükümet TGF, esas olarak Amerika tarafından finanse ediliyor. Somali'deki Afrika Birliği Misyonu Amisom ise, büyük ölçüde, Amerika'nın desteklediği Uganda, Burundi ve Cibutili güçlerden oluşuyor. Ekim 2011'de Kenya Savunma Kuvvetleri KDF, Somali'nin güneyini işgal etti. Amaç, burada yuvalanan Al-Shabaab İslami direniş hareketini bastırmaktır. ABD, söz konusu hareketi, "terörist" örgüt olarak tanımlamıştı. Görülen o ki, söz konusu müdahale (Linda Nchi Operasyonu) iki yıldır Africom, TFG ve Kenya hükümeti arasında planlanmaktaydı.

Bu müdahaleye karşın Somali halen istikrarlı bir ülke değil; insani sorunlar da halen devam ediyor. Pentagon ve CIA, Somali'ye insansız hava araçları konuşlandırdılar; ancak bu da yüzlerce vatandaşın ölümüyle sonuçlandı. Söz konusu uçaklar, yerlerinden edilmiş kişilerin üzerine düşerek, masum sivilleri öldürdü.

Somali'de gerçekleşen bu saldırılar, Pentagon ve Avrupa Birliği'nin Aden Körfezi açıklarındaki mükemmel donanma varlığıyla da paralel düşünülmeli. Söz konusu bölge, dünya üzerinde en kar getiren denizcilik hatlarından biriydi. Bu varlık, bölgede büyük bir sorun haline gelen korsanla mücadeleye dö-

nük olarak tasarlanmıştı. Somali, petrol rezervleri açısından büyük bir kaynak olarak biliniyor. Sondaj ve spekülasyon, kuzeyde Puntland bölgesinde Kanadalı ve İngiliz firmalar tarafından gerçekleştiriliyor. Amerikalı firmalar, petrol sondajı için ödünler ko-parmaya çalışırken, bu projeler için kuşkusuz özel kurumsal çıkarlardan besleniyor.

Kony 2012: Yardıma Yönelik Özel Kuvvetler ve Danışmanlar

Amerika'nın Afrika'da en etkin şekilde duyurulan askeri maceralarının başında, belki de, "Görünmez Çocuk" kampanyası gelir. 14 Ekim 2011 tarihinde, Obama yönetiminin yaptığı açıklamaya göre, Pentagon'un 100 Özel Kuvvet mensubu ve danışmanları, Doğu ve Orta Afrika'daki dört devlete gönderilecekti. Amaç, Tanrı'nın Direniş Ordusu LRA'nın lideri Joseph Kony'nin izini bulmaktır. LRA, merkezinin bulunduğu Uganda'nın kuzeyinde büyük bir yenilgiye uğratıldı. Gruptan arta kalanlar, Orta Afrika Cumhuriyeti'ne, Güney Sudan'a ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne kaçarak sığındılar.

Uganda, bir başka petrol üreticisi devlet olarak giderek daha ön plana çıkıyor. Bu ülkenin ABD ile yakın siyasi, askeri ve ekonomik bağları bulunuyor. Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde ise, çok önemli miktarda stratejik mineraller bulunurken, Güney Sudan ise petrole dolup taşıyor. Kony ele geçirilse veya öldürülse de Amerika'nın bölgeye müdahilliliği devam edip güçlenecek. Amerika, giderek daha fazla oranda Afrika'dan petrol ithalatına bağımlı hale geliyor. Halihazırda, ABD'nin toplam petrol sevkiyatının yaklaşık dörtte biri ülke dışından geliyor.

Çin'in Rolü

Çin'in Afrika meselelerinde artan rolünden söz etmezsek, analizimiz eksik olmuş olur. 2010 yılında yazdığım gibi, "ticarette en güçlü büyüme, Afrika ile Asya devletleri arasında gerçekleşti. Bunlar arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin yeri son derece önemliydi. Çin'in Afrika ile olan ticareti, 2008 yılında 93 milyar dolarlık rekor bir düzeye ulaştı ve Amerika'dan sonra Afrika'nın en büyük partneri haline geldi. Sadece Nijerya ile Çin'in kısa süre önce imzaladığı petrol işbirliği anlaşmasının ticaret ve yatırım potansiyeli anlamında 32 milyar dolardan 50 milyar dolara uzanan bir kapasiteye sahip olduğu söyleniyor." Birleşmiş Milletler'in bir raporunda da belirtildiği gibi, 2000-2008 yılları arasında Afrika ile Çin arasındaki ticaret, %1000 oranında artmış bulunmaktadır. 2010 yılı itibarıyla, Çin, kıtanın dış ticaretinin %11'ini kendi başına üstlenmektedir. Ticaretin ana kalemi ise, ilksel ürünler (yakıt ve mineraller de dahil olmak üzere) olarak gösterilmektedir.

Sonuç Niyetine

Amerika-Afrika ilişkilerini değerlendirirken bazı önemli unsurların gözden kaçırılmaması gerekiyor. Atlantik Köle Ticareti ve doğrudan sömürge yönetiminden beri bu ilişkinin kaynağı "ekonomik" olagelmıştır. Büyük Buhran'dan sonra Amerika ve Avrupa'nın en berbat ekonomik krizlerini yaşadıkları bir dönemde, yabancı kaynakların egemenliğinin ele geçirilmesine ve Amerika içinde işgücü piyasasının kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırılmasıyla bağlantılı ticari ilişkilerin şekillendirilmesine yönelik çabaların güçleneceğini göreceğiz. Afrika'ya yönelik bu müdahilliliğin önümüzdeki dönemde devam edip etmeyeceği, ABD içindeki siyasi gelişmeler ve Afrika'daki muhalefet düzeyine bağlı olacaktır. Şu anda net olan şu ki; daha dengeli ve eşitlikçi bir ticaret sistemi ve uluslararası ilişkilerin gelişeceği zamana dek ABD içindeki kişiler, gerek Afrika'daki gerekse dünyanın diğer noktalarındaki petrol ve diğer stratejik kaynaklara olan bağımlılığa yüksek bir bedel atfetmeye devam edeceklerdir.

*Abayomi Azikwe, Pan-African News Wire'in editörüdür. www.globalresearch.ca/u-s-militarism-in-africa-humanitarian-missions-or-imperialist-aggression/

yan hamle ise mülkiyet yasalarında yapılan bir reform oldu. Projenin satış müdürü Serhat Çeşmecî "Arapların çok fazla parası var ve para harcamak istiyorlar. Avrupa'da işler iyi gitmiyor ve Türkiye ucuz. Biz Müslümanız, onlar da Müslüman, bize güveniyorlar." diye konuşuyor. Çeşmecî geçen hafta bir Suudi iş adamının yatırım amacıyla 12 daire aldığını, bir arkadaşını da 13. daireyi almaya ikna ettiğini, ayrıca bir Suudi şirketin aynı anda 80 daire aldığını anlatıyor. Maslak 1453 bu konudaki tek örnek değil. Dubai

merkezli yatırım bankası Arqaam Capital'da portföy yönetimi müdürü Amin El Kholy, geçtiğimiz ağustos ayında İstanbul'u son kez ziyaret ettiğinde otelin lobbiesinde Arap yatırımcılara emlak satmak için masaların kurulduğunu görmüş. El Kholy bir daire almamış ancak Türkiye'ye yatırım yapmanın yararını görmüş, özellikle de ülkenin büyük çaplı bir enerji ithalatçısı olmasının ülkeyi Körfez'in petrol zengini ekonomilerine maruz kalmış fonlar için bir çit haline getiriyor. Ancak Abraaj Capital Genel Müdürü Mustafa

Abdel-Wadood, Körfez ile yapılan az sayıda anlaşmanın yürürlüğe girdiği yönünde uyarda bulunuyor ve şöyle konuşuyor: "Herkes konuşuyor ancak çok az sayıda insan bu konuda bir şey yapmış durumda. Bir piyasa geçici bir dereceye kadar heveslere kapıldıysa insanların kendi varlıkları hakkındaki fikirleri biraz abartılı olabiliyor." Diğer özel sermaye yatırımcıları da Türkiye'deki fiyatlandırma derecelerinin yüksek olduğundan yakınıyorlar. Ülke ekonomisi 2010 ve 2011 yıllarında canlanmıştı. (FINANCIAL TIMES)

ALMANYA-FRANSA İŞBİRLİĞİ SINAVDAN GEÇİYOR FRANSA DOĞRU YOLDA MI?

Euro bölgesindeki kemer sıkma dalgası Fransa'ya da ulaştı. Ekonomik büyüme vaadiyle iktidara gelen Cumhurbaşkanı François Hollande, 10 milyar euroluk kesinti ve 20 milyar euroluk vergi artışları öngören 2013 bütçesini açıkladı. Ama uzmanlara göre, Fransa'nın kesintilerin yanı sıra, rekabet gücünü yükseltecek ve ekonomiyi canlandıracak reformlar da yapması gerekiyor. Avrupa Birliği tarafından yapılan açıklamada, tasarruf önlemlerinin alındığı Euro bölgesinde 17 milyon kişinin işsiz olduğu belirtildi.

Christian Fraser

Florange'daki çelik fabrikası özellikle bu yaz çalışma bakımından düşmanca bir ortama sahip; sendikalar savaş yürütüyor. 24 Eylül günü kontrol odasını işgal edip kalan küçük çaplı üretimi de durdurdular. Avrupa'dan gelen siparişlerin azalmasını protesto ediyorlar. Dev çelik şirketi Arcelor Mittal'in dev bacaları artık tütmüyor. İşler açıldığında üretime yeniden başlayacaklarını söylüyorlar; ama sendikalar buna ikna olmuş değil. Sendikalı işçi Marc Sardoyne "Sonuna kadar mücadele edeceğiz" diyor ve devam ediyor: "Babamın ömrü bu fabrikada geçti. Bu yıl sonunda emekliye ayrılıyor. Ben de işe başladığımda hep burada çalışacağım sanıyordum. Artık hiçbir şeyin garantisi yok."

İmalat sanayisinin belkemiği olan çelik ekonominin gidişatına dair iyi bir göstergedir. Bu fabrika bir zamanlar kâr yapıyordu ama geleceğine dair şüpheler bir süredir devam ediyordu. Fransa'da Ağustos ayı üretiminin son üç buçuk yılın en düşük seviyesine indiği haberleriyle bu gelecek bugün daha belirsiz hale geldi. Seçimlerden önce François Hollande sanayi bölgesi olan Lorraine'e giderek burada istihdamın korunacağı vaadinde bulunmuştu; ama 27 yaşındaki çelik işçisi Renald Carmona kısa süre önce işten çıkarıldı. O şimdi işsiz üç milyon Fransızdan biri. İşsizlik Fransa'nın euro'ya katılmasından bu yanaki en yüksek seviyesine çıktı. Carmona'nın Lüksemburg'da iş araması boşuna değil. "Cumhurbaşkanı güzel vaatlerde bulunuyor" diyor Carmona, "ama eyleme geçse daha iyi olacak" diye devam ediyor. 2013 yılı bütçesi sıkıntılı ekonomik durumu yansıtıyor. Bütçeyi son 30 yılın en ağır bütçesi olarak tanımlayan Hollande mali sorumluluğa vurgu yapıyor. Bütçe harcamalardan 10 milyar euro'luk kesinti ve yarıısı işletmelerden gelmek üzere 20 milyar euro vergi artışını içeriyor. Bu sadece başlangıç; büyüme görülmezse kesintiler daha da artacak.

Cumhurbaşkanı, "Hükümetten gerçek büyüme tahminlerine göre bütçe hazırlamasını istedim. 2013 yılı tahminlerini yüzde 1'den 0,8'e çektik; yanlış tahminler kullanmakla suçlanmak istemiyoruz" dedi. Ancak bazıları bu tahminlerin de fazlasıyla iyimser olduğu görüşünde. Hollande'nin görevdeki ilk dört ayında fazlasıyla işten çıkarma olayı yaşandı; dahası, son üç çeyrekte sıfır büyüme kaydedildi. Ekonomist Nicolas Baverez Fransa'nın ekonomik modelinin artık sürdürülebilir olmadığını belirtiyor. Baverez, "Gidişat resesyona doğru. Kamu borçları neredeyse gayri safi milli hasılanın yüzde 90'ına ulaştı; devletin yıllık harcamaları hala üretimin yüzde 56'sına karşılık geliyor" diyor ve devam ediyor: "Bütçede bu gidişatı geriye çevirecek birşey yok. 2012 bütçesinde 10 milyar euro'luk fazla harcama vardı; bu bütçe ise 10 milyar euro kesinti yapıyor. Yani nötr etki olacak. Fransa'nın sosyal ve ekonomik modelinde toptan reforma ihtiyaç var."

Son dönemlerde Fransız hükümetleri devletin mali işlerinin bozulduğundan Euro Bölgesi krizini sorumlu tutuyordu. Fakat 1973'ten bu yana Fransa'da hiç bütçe fazlası olmadı. Sosyal yük daha yüksek vergiler yoluyla işverene aktarıldı. Fransa euro'ya geçtikten sonra birim işgücü maliyeti yüzde 28 arttı. Almanya'da ise bu artış yüzde 8'de kaldı. Ticaret Bakanı Nicole Briçq yeniden değerlendirme konusunda şöyle düşünüyor: "İngilizler vergi kesintisini sever, ama bütçe açığını kapatma konusunda Avrupalı ortaklarımıza verdiğimiz sözleri tutmak gerekiyor."

Hollande hükümetinin kamu sektörü ve sosyal devlete ekonomist Baverez gibilerinin radikal yaklaşımını uygulamasının işaretleri görünmüyor. Fransız siyasetçilerinin durumun ciddiyetini görmediklerini ifade eden Baverez "Bu Fransa'nın sorunu ama yakında Euro Bölgesi'nin sorunu haline gelebilir" diyor ve ekliyor: "Borçlara, yapısal işsizliğe, azalan üretime ve reform isteksizliği ya da yeteneksizliğine bir de resesyonu eklerseniz İspanyol tarzı istikrarsızlığın bütün bileşenlerine ulaşırsınız; 2013'te bu bir çöküntüye yol açarsa euro açısından ciddi bir risk oluşur."

İş dünyası, reform olmazsa Fransız imalat sanayisinin batacağını söylüyor. 28 Eylül Cuma günü açıklanan bütçe başlangıç olabilir, ama Hollande'nin çok daha fazlasına ihtiyacı var. Ekonomist Baverez haklıysa Euro Bölgesi'nin geleceği de buna bağlı olabilir.

Fransa'da En Zengin %10'un Vergileri Artacak

Fransa Başbakanı Jean-Marc Ayrault, yeni bütçede vatandaşların %90'ının gelir vergisinin artmayacağını söyledi. Ancak başbakan, en zengin %10 için vergilerin ne kadar artacağını henüz açıklamadı. Yalnızca bunlar arasında yılda 1 milyon eurodan fazla kazananlara %75 vergi uygulanacağını tekrarlamakla yetindi. Jean-Marc Ayrault "cesur ve sorumluluk sahibi bir bütçe, bir fetih bütçesi" diye nitelediği planlarda zenginlere vergi artışının temel politikalarından



Elysee'de Hollande Operasyonu

Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, Elysee'den ve devletin üst kademelerinden 'Sarkozy izini' silmek için operasyon başlattı. Bakanların ardından kamu patronlarının astronomik maaşlarını büyük oranda kırpın Hollande, Sarkozy ile birlikte isimleri pek çok skandala karışan polis teşkilatının üç müdürünün de görevden aldı. Hollande değişime, Sarkozy'nin yaptığı gibi Elysee sarayından canlı yayınla değil, televizyon stüdyosuna bizzat gelip soruları yanıtlamakla başladı. Hollande konuşmak için sadece devlet televizyonunu da seçerek, Sarkozy'yi destekleyen ülkenin en büyük kanalına da mesafe koydu.

Sarkozy'nin yaptığı gibi devlet medyasının yöneticilerini de kendisinin atamayacağını belirtti. Sarkozy yönetimi ile kavgalı olan sendikalarla da barışan Hollande, 14 Temmuz'dan önce büyük Sosyal Konferansı toplayarak yeni emeklilik yasası, istihdam, asgari ücret seviyesi gibi reformları karar

başlayacaklarını açıkladı. Hollande, bütün bu çalışmaların eskiden olduğu gibi Elysee'de değil, başbakanlıkta yapılacağını, her konuyu kontrol eden 'hiper-president' döneminin de sona erdiğini dile getirdi.

Hollande'in ilk kadro adımı ise Sarkozy'nin 'Bermuda üçgeni' diye tanımlanan üç polis şefi Frédéric Péchenard, Michel Gaudin ve Bernard Squarcini'yi göndermesi oldu. Yeni cumhurbaşkanı, adları Karaçi ve l'Oreal skandallarında Sarkozy ile birlikte geçen Emniyet Genel Müdürü Frédéric Péchenard'ın yerine Emniyet teşkilatından Claude Baland, Paris Valisi Michel Gaudin'in yerine Bernard Boucault ve İç İstihbarat Genel Müdürü Bernard Squarcini'nin yerine de istihbarat uzmanı Patrick Calvar'i getirdi. Sarkozy ekibinin 'cadı avı yapılıyor' diye eleştirdiği atamalara Hollande, « 3 kişi ile cadı avı olmaz. Bu üç görevli de başka görevlere atanacak » yanıtını verdi.

Medya da Değişiyor

Ülkenin en büyük televizyonu TF1'in yıldız sunucusu Laurence Ferrari, Hollande döneminde görevinden ayrılma kararı aldı. Sarkozy yanlısı yayınları nedeniyle kamuoyunda sıkça eleştirilen Ferrari, artık daha az gergin, daha farklı derinlik içeren bir iş

yapmak istediğini açıklayarak, Hollande'in eşinin de çalıştığı Direct 8 televizyonunda bir Talk-show sunacağını açıkladı. Hollande'a muhalefet ettiği halde Sarkozy-Hollande düellosunda Hollande'a sorduğu soru ile Hollande'in kazanmasına katkı sağlayan Ferreri, kampanya boyunca da en çok izlenme başarısını yakın rakibi devlet televizyonu France 2'ye kaptırmıştı. Hollande program sonrasında, "Ferrari'ye teşekkür etmeliyim. Kampanyanın en etkili sorusunu sordu" demişti. Ferreri'nin kanala geldiği günden bu yana kanalın ana haber bülteni 2 milyon izleyici kaybederek 6 buçuk milyona geriledi.

Almanya-Fransa İşbirliği de Sınavdan Geçiyor

De Gaulle'in tarihi konuşmasıyla başlayan Almanya-Fransa işbirliği, Merkel-Hollande döneminde yeni bir sınavdan geçiyor. Avrupa'yı enkaza çeviren İkinci Dünya Savaşı'nın üzerinden 17 yıl geçmişti. Düşman komşuları Avrupa'nın gelişiminin lokomotifine getirecek yakınlaşmanın tohumları, dönemin Fransa Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle'in 1962 yılındaki Almanya ziyaretiyle başladı. Savaş sırasında Alman ordusunun eline esir düşen de Gaulle, Ludwigsburg kentinde Alman gençliğine hitaben yaptığı tarihi konuşmasında o ana kadar akla bile gelmeyecek bir vizyonu paylaşıyordu: Alman-Fransız dostluğu vizyonu. De Gaulle'e göre Avrupa'da birlik sadece bu temel üzerine inşa edilebilirdi.

Bu konuşmadan sadece birkaç ay sonra 22 Ocak 1963'te Paris'te Elize Antlaşması imzalandı. Kısa süre içinde Alman-Fransız Dostluk Antlaşması adını alan antlaşmayla eski düşmanlar, dış politika, güvenlik, gençlik ve kültür politikalarında istişare yükümlülüğü altına girmiş, ayrıca hükümetler düzeyinde düzenli aralıklarla istişarelerde bulunma kararı almıştı. Dönemin Almanya Başbakanı Konrad Adenauer, Elize Antlaşması'nın tarihi önemiyle ilgili şunları söylüyordu: "Fransa ve Almanya arasındaki gerginlikler devam edip kararları etkileseydi tek bir Avrupa kurumu oluşturulamaz, Avrupa yaratılamazdı."

De Gaulle-Adenauer ikilisinin ardından göreve gelen Georges Pompidou-Willy Brandt çifti döneminde ise ilişkiler soğudu. Fransızlar, Brandt'ın doğu politikasına şüpheyle yaklaşıyordu.

Euro'nun Temellerini Attılar

Helmut Schmidt-Valéry Giscard d'Estaing hükümetleri döneminde dostluk yeniden canlandı, birbirine 'sen' diye hitap edecek samimiyetteki iki lider, ortak para birimi Euro'nun temellerini attı. Avrupa düşüncesine sıkı sıkıya bağlı iki lider, Helmut Kohl-François Mitterand döneminde Avrupa'nın birliği yönünde çabalar ivme kazandı, 1992 yılında Maastricht Antlaşması imzalandı. Aynı yıl, Almanya ve Fransa'nın öncülüğünde, gelecekteki Avrupa ordusunun çekirdeğini teşkil etmesi düşünülen Eurokorps-Avrupa Kolordusu kuruldu ve Alman-Fransız kültür kanalı ARTE televizyonu yayına başladı.

İkinci Dünya Savaşı'nda savaşan Mitterand ve ağabeyini savaşta kaybeden Kohl'ün, 1984 yılında Fransa'daki Alman asker mezarlığı Verdun'daki törende çekilen fotoğrafları ise büyük bir sembolik anlam taşıyordu. İki lider, Alman ve Fransız bayraklarıyla donatılmış bir tabutun önünde el ele duruyorlardı. Helmut Kohl duygularını şu sözlerle dile getiriyordu: "Bu, 80 yaşını devirmiş babamın, hâlâ en büyük kâbusuydu. Geceleri birden içi ürperip, üzerinden on yıllar geçmesine rağmen hâlâ Birinci Dünya Savaşı'nda Duomon'daki çatışmaları rüyasında görüyordu. François Mitterand ile birlikte Verdun'a gittik. Orada yaşananlarla ilgili sık sık konuşurduk. Çünkü kendisi 1940 Haziranında Fransız ordusunda genç bir üstçavuş olarak yaralanmış ve esir düşmüştü. Alman-Fransız dostluğu... Bu, hükümetlere bağlı bir şey değil." Halefleri Gerhard Schröder-Jacques Chirac dönemi ise sancılı başladı. Almanya'nın çiçeği burnunda başbakanı, İngiltere ile birlikte bir üçlü oluşturmaktan yanaydı. Avrupada Alman-Fransız ek-seni sorgulanmaya başlamıştı. Fransızlar bu durumdan hiç hoşnut değildi. Ancak zamanla ilişkiler düzeldi. İki ülke Irak Savaşı'na karşı Avrupada güçlü bir cephe oluşturdu, Schröder, 2004 yılında Normandiya Çıkarması'nın anma törenlerine davet edilen ilk Almanya Başbakanı oldu. Alman-Fransız ikilisi aradan geçen yıllarda pekçok fırtınayı atlattı. Angela Merkel-Nicolas Sarkozy döneminde iki ülke özellikle Euro krizi konusunda ortak cephe oluşturdu. Ancak Merkel ile şu anki partneri Hollande krizle mücadele konusunda farklı görüşlere sahip. Merkel-Hollande çiftinin, görüş ayrılıklarını aşmak için, Elize Antlaşması'nın 50'nci yılının kutlanacağı Ocak ayındaki 'Altın Balay'na kadar zamanı var.



On yıldır Türkiye siyaset sahnesinde siyasal bir karışıklığa şahit olmadık. Bugün ise kimi filizlenmeler var. Bir politik değişim öngörmek zor, özellikle de Erdoğan'ın hakimiyeti dikkate alındığında; ve ona karşı bahse girmek ahmaklık olur. Ama 2014 itibarıyla, içerde ve yanı başında devam eden karmaşa yeni partilerin ortaya çıkışına ve hatta belki de AKP'nin çözülmesine yol açabilir.

Morton Isaac Abramowitz*

Yarı-özerk Suriye Kürtleri'nin sahneye çıkmasıyla yeni bir dış basınç daha eklendi. Ayrica Erbil ve Bağdat arasındaki süregelen politik sorunlar, Kürtlerin Irak'tan muhtemel kopuşuna işaret ediyor. Türkiye'nin Kürtleri Suriye'deki olaylardan etkilenecek, Irak parçalanırsa daha da fazla etkilenecekler. Irak'ta ayrışma kolay olmayacak ve muhtemelen de kanlı olacak. Bu durumda, ne Türklerin ne de Amerikalıların Kürtleri kurtarmak için askeri olarak harekete geçeceğine inanmak kolay olur. Kürt meselesi nedeniyle Erdoğan sanki sallantıdaymış gibi görünüyor ve PKK ile başa çıkma yönündeki çabaları çılgınca ve kafa-yetsiz bir manzara oluşturuyor. Erdoğan ayrıca pek çok Kürt vekili "PKK destekçileri" diye Meclis'ten atmaya odaklanmış görünüyor ki, bu bir uzlaşma önlemi olmaktan çok uzak. Erdoğan can yakıyor ve seleflerinden pek çoğu gibi Türk milliyetçiliğine başvuruyor ve ülkenin milliyetçi partisinden destek görüyor.

İç Politika

Bu çalkantı süresince, Erdoğan, Türkiye'nin anayasasını başkanlık sistemine geçecek biçimde değiştirmeye karar vermiş görünüyordu. Yeni anayasa, 1980 askeri darbesinin Türkiye'ye bıraktığının yerine geçirilmek üzere tasarlanıyor. Bu politik sorun Türkiye'yi sürekli meşgul ediyor ve hem iç hem de dış politikayı etkiliyor; çünkü Erdoğan, başkanlık özelemleri üzerinde kötü etkide bulunabilecek bütün unsurları bertaraf etmek istiyor. Çoğu

Türk, Erdoğan'ın bu çabasından en sonunda vazgeçeceğini düşünüyor.

Politik gerilimler yükseliyor ve çoğunlukla Erdoğan'a yöneliyor. Hoşnutsuzluklar giderek çoğalıyor ki bunlar sadece Erdoğan'ın Suriye politikası ile sınırlı kalmayıp onun devam eden otoriter-yanizmini, eleştiriyi karşı tahammülsüzlüğünü ve yurtsever bir örtü altında medyaya karşı yürüttüğü savaşı da kapsıyordu.

Ek olarak, Türkiye'de giderek tırmandığı görülen İslami pratikler, okul sisteminde daha fazla çocuğun dini okullara yönlendirilebilmesini sağlayan değişiklik ve Erdoğan'ın ahlaki konulardaki artan kişisel müdahalelerine ilişkin kaygılar devam ediyor. Kimi zaman tâli iç meseleleri kullanıyor; mesela dikkatleri diğer ciddi sorunlardan uzaklaştırmak için, sezaryeni ve kürtajı yasaklama açıklamaları bunun örnekleriydi.

Politik muhalefet hala güçsüz ve Erdoğan'ın karizmasına ya da politik cesaretine meydan okuyacak bir rakip yok. Ancak destekçileri arasında dahi kaygılar çoğalıyor. Önde gelen AKP'li politikacılar AKP tüzüğündeki üç dönem kuralıyla sınırlandırılmış durumlar ve Erdoğan kuralları değiştirmedeği takdirde, bu durum pek çok mutsuz üst düzey insan yaratacaktır. Bununla beraber, Suriye ve Kürt sorunları yakın zamanda bir felakete yol açmazsa, Erdoğan istediği gibi bir anayasa değişikliği için gerekli desteği koruyabilir. Ama eğer ki (yavaşlayan ama görece iyi dayanan) ekonomi düşüşe geçerse, hevesini kursağında bırakabilecek büyük bir belayla karşı karşıya olacaktır.

GİDİŞAT NEREYE?

Türkiye hala Erdoğan'ın ülkesi. Dev bir heykel gibi ona hükmediyor ve hataları ne olursa olsun kişisel popülaritesini koruyor. Muhalefet partileri için onu yaralamak güç. Geçen yıl mide kanserini aldırırken (kolon kanseri ameliyatını kastediyor; çn), Türk hükümeti iki hafta boyunca neredeyse felç olmuştu. AKP' - nin, mevcut büyük otağında, onsuz hayata kalabileceğini görmek zor....

Gelecek her zamankinden daha bulutlu. Suriye savaşı daha uzun sürerse ve belki savaş bittikten sonra daha karmaşık bir hal alırsa, politika sahnesi daha da kötüleşecek. Erdoğan'ın Ortadoğu'yu değiştirmeye dönük emelleri gerilediye de ortadan kalkmış değil. Din, dünya perspektifiyle bütünsellik kalmaya devam ediyor; Olimpiyatların Müslüman bir ülkede düzenlenmesini istiyor. Ancak Ortadoğu'nun, yükselen mezhepçiliği ile daha büyük bir sorunu olabilir. Erdoğan son derece hiddetli bir biçimde, Suriye savaşının etkileri ile ve Irak'ın (Erdoğan'ın ülkesindekiler de dahil) bütün Kürtler üzerinde yaratacağı muhtemel kırılmayla başa çıkmaya çalışıyor.

Erdoğan, aynı zamanda Batı'yla temaslarında muazzam bir deneyim biriktirdi ve şu anda ikti-

dara geldiğinde göre çok daha donanımlı bir perspektife sahip. Hala bir NATO destekçisi olmayı sürdürüyor ve Batı'yla daha yakın ilişkiler kurma yönünde hareket etti. Onunla Obama arasındaki kişisel ilişki kusursuz.

Ancak, Erdoğan'ın da politik olarak işine gelen Anti-Amerikancılık, Türkiye'de hala güçlü bir politik kuvvet. Erdoğan adanmış biri ancak gerçeklerden kopmuş değil. Ve Kürt sorunu bütün tezahürleriyle, Erdoğan'ın Aşıl topuğuna dönüşebilir. On yıldır Türkiye siyaset sahnesinde siyasal bir karışıklığa şahit olmadık. Bugün ise kimi filizlenmeler var. Bir politik değişim öngörmek zor, özellikle de Erdoğan'ın hakimiyeti dikkate alındığında; ve ona karşı bahse girmek ahmaklık olur. Ama 2014 itibarıyla, içerde ve yanı başında devam eden karmaşa yeni partilerin ortaya çıkışına ve hatta belki de AKP'nin çözülmesine yol açabilir. Bu arada, Türkiye önemli, dinamik ve sonu gelmez sürprizlerle dolu bir yer olmayı sürdürüyor. (nationalinterest - 20.09.12)

* Morton Isaac Abramowitz (20 Ocak 1933, New Jersey) ABD'li eski diplomat. 1 Şubat 1985 ile 19 Mayıs 1989 tarihleri arasında Ronald Reagan başkanlığı döneminde ABD Haberalma Araştırma Dairesi direktörlüğünü yaptı. Türkiye'nin Ankara Büyükelçiliği görevinde bulundu. CFR üyesi.

'TÜRKİYE BÜYÜME TRENDİNİN SONUNA GELDİ'

Türkiye'de açıklanan son rakamlar büyüme hızının ikinci çeyrekte %2,9 olduğunu gösterdi. Beklen-ti %3,1 civarındaydı. Bir önceki çeyrekte ise büyüme %3,2 düzeyindeydi. Bundan sonrasında Türk ekonomisi nasıl bir seyir izleyebilir? Türkiye büyüme sürecini sürdürebilir mi? Türk ekonomisinin kriz döneminde çok başarılı bir performans sergilediğini söyleyen Johns Hopkins Üniversitesi profesörü Steve Hanke kısa vadede bu performansın devam edeceğini düşünmüyor: "Büyümenin sürdürülebilir olduğuna inanmıyorum. Türkiye ciddi bir büyüme süreci yaşadı ama bu sürecin sonuna geldiğini düşünüyorum. Asya ülkeleri büyümeye devam etse de onlar da yavaşlayacaktır. Bugün dünyanın ekonomik motor gücü olan Çin yavaş-

larsa bence tüm dünya yavaşlayacaktır, Türkiye'nin de bunun dışında kalması beklenemez."

Hanke, Türk Merkez Bankası'nın izlediği para politikasının ekonomik başarıya önemli katkısı olduğu görüşünde. Hanke, Merkez Bankası'nın para arz seviyesini sağlıklı bir çizgide tutmasını övse de geçmişte yaptığı eleştirilerin de hala geçerli olduğunu söylüyor: "Geçmişte Merkez Bankası'nı eleştiriyordum çünkü bankanın yarattığı arz, toplam arz içerisinde giderek artıyor. Bu da temelde çok tehlikeli bir durum. Büyüme ve istikrarın sürdürülebilir olmasını riske atan nedenlerden biri de bu durumdur. Merkez Bankası'nın para arzı ne kadar artarsa risk de tehlike de o kadar artıyor. Türkiye'de bankaların sun-

duğu krediler yavaş büyüyor. Çünkü burada Merkez Bankası'nın ticari bankalar üzerindeki baskısı var. Toplam para arzında ticari bankaların payının daha fazla olmasını tercih ederim. Ama Türkiye'de bu toplamda Merkez Bankası'nın ağırlığı var."

Amerika ve Avrupa'daki olumsuz ekonomik koşullar Türkiye'ye akan sıcak parayı arttırmış, Türkiye'de hızla büyüyen ekonomisiyle birlikte artan cari açıklarına bu fonlarla rahatlatma sağlayabilmişti. "Sıcak para konusu biraz riskli. Amerika ve Avrupa merkez bankalarının faiz politikaları yüzünden, yatırımcılar en yüksek getirinin peşindeler. Bu yüzden de Türkiye gibi ülkelere gidiyorlar. Ama eğer Amerika ve Avrupa'da işler çok kötüye giderse bu durumda sıcak para da Türkiye gibi ülke-

leri terk eder. Bu da Türkiye'de faizlerin artmasına, bor-sanın değer kaybetmesine neden olabilir." Hanke, geçmişte olduğu gibi bugün de Türkiye'de bir para kurulu oluşturulmasını istiyor: "Türkiye'ye mali disiplin sağlayacak para sistemi, Bulgaristan'ın kabul ettiği kurulu benzeri bir yaklaşım olabilir. Hatta bunu 1997'de ben önerdiğim zaman uygulamaya koymuş olsalardı 2001 krizi olmazdı. Ama şimdi de bölgedeki siyasi gerilim düşünüldüğünde hala bu sisteme ihtiyaç var. Lira'nın kur fiyatı Euro veya Amerikan Doları'na göre belirlenmeli ve Lira'nın değeri de %100 Dolar veya Euro cinsinden rezervle desteklenmeli." Hanke, bu yöntemin hem paranın değerinin sabitleyeceğini hem de piyasalara istikrar getireceğini söylüyor. (Amerikanın Sesi)

SARSILAN GÜÇ MONOPOLÜ LİBYA'DA MİLİTANLAR NASIL SİLAH BIRAKACAK?

Bugün Libya'nın karşı karşıya olduğu sorunlar kendine has değil. Savaştan çıkan bir çok toplum savaşta kullandığı militanları ve onların sahip olduğu silahları nasıl kontrol edeceğini bilemez. Libya geçmişte başka ülkelerde yaşanan benzer durumlardan ders alabilir. Bu konuda özellikle Kamboçya, Mozambik ve Arnavutluk öne çıkan örnekler. Programların ardındaki ana fikir, savaşçılara silah ve cephanelerini teslim etmeleri için bir gerekçe yaratmaktır. Militanlar gruplar ancak üyelerine anlamlı bir hayat yaşama imkanı sağlanırsa gerçekten dağılacak. Ve ancak o zaman Libya'da hukukun üstünlüğü söz konusu olabilecek.

Peter Fragistakos - Kersten Knipp *

Libya'da üç Amerikan vatandaşı ve ABD büyükelçisi Christopher Stevens'in öldürülmesinin ardından Libyalı yetkililer ülkede büyük güvenlik tehdidi yaratan militanlara karşı harekete geçme kararı aldı. Devrim öncesinde Kaddafi'ye karşı savaşmak için bir araya gelen bu militanların sayıları iktidarın değişmesinin ardından da artmaya devam etti. Şu anda Libya'da yüzlerce silahlı grubun faaliyetinde olduğu düşünülüyor. Birçok grup kontrol ettikleri bölgelerde güvenliği sağlamak için çaba harcarken bazı gruplar da tamamen kendi kurallarına göre yaşıyor. Bu nedenle Libya'nın bir hukuk devleti olabilmesi için bu grupların etkisiz hale getirilmesi gerekiyor.

Ancak bu nasıl gerçekleşecek?

Stevens'in ölümünden sorumlu olduğuna inanılan cihad yanlısı Ensar el Şeria bu kanunsuz militan gruplardan sadece bir tanesi. İntikam duygusu ile hareket eden daha bir çok grup var. Bunlar hala Kaddafi'ye sadık olduğunu düşündükleri kişilere ve gruplara işkence ediyor, hatta cinayetler işliyor. Tabii bir de petrol akışını kontrol etmeye çalışan, uyuşturucu piyasasını kontrol altına almak isteyen, göçmenlerden kâr sağlayan aklı fikri parada olan gruplar var. Bu gruplar da durmaksızın aralarında çatışıyor. Bunun sonucunda Libya bütün bu unsurların kolajı olan, eşkiyaların seçilmiş yetkililerden daha çok güç sahibi olduğu bir ülkeye dönüştü. Ülkede tek bir hukuk düzenini egemen kılmak neredeyse imkansız hale geldi. Bu nedenle militan grupların dağılmaya başladığına dair gelen son haberler oldukça ümit verici. En azından ilk bakışta. Ensar el Şeria ve buna benzer islamcı militan gruplar operasyonlarını sürdüreceklerini söylüyor. Zaten halkın büyük oranda onlara karşı olduğu düşünülürse -Geçen hafta Bingazi'deki merkez ofisleri kitlesel protestolara sahne oldu- pek de başka bir şansları yok.

Başkent Trablus'ta ordunun özel bir kanadı bu militanlara karşı harekete geçti. Libyalı yetkililer bu operasyonların gelecek haftalarda da devam edeceğini söyledi. Ancak sorun şu ki, ordunun başarılı olması çok da olası değil. Sonuçta ülkede yüzbinlerce militanı barındıran yüzlerce grup var. Bu militanların elinde toplamda iki milyon tabanca, makineli tüfek ve suikast silahı bulunuyor. Elllerinde tanklar da var. Ayrıca bu grupları şehirlerin dışına itmek de çok yararlı değil. Dağıldıklarını açıklayan grupların üyeleri de silah bırakmaya yanaşmıyor. Militanlara teslim ettikleri silahlar karşılığında belirli ödülleri verilmesi fikri daha etkili sonuçlar doğurabilir. Bu yakınlarda Kaddafi'yi yakalayan isyancılardan biri olduğu bilinen Ümrân Bin Şaban'ı öldürdüğünden şüphelenilen Kaddafi yanlısı militanlar için de geçerli.

Bugün Libya'nın karşı karşıya olduğu sorunlar kendine has değil. Savaştan çıkan bir çok toplum savaşta kullandığı militanları ve onların sahip olduğu silahları nasıl kontrol edeceğini bilemez. Libya geçmişte başka ülkelerde yaşanan benzer durumlardan ders alabilir. Bu konuda özellikle Kamboçya, Mozambik ve Arnavutluk öne çıkan örnekler. Bu ülkelerin her birinde 90'lı yılların ortasında ve 2000'li yılların başlarında savaşın etkileri ve yozlaşma ile savaşmak için silah toplama programları başlatıldı.

Programların ardındaki ana fikir, savaşçılara silah ve cephanelerini teslim etmeleri için bir gerekçe yaratmaktır. Kamboçya ve Arnavutluk'ta hükümete bağlı olmayan Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi kuruluşlar mesleki kurslar açtı ve yerel halka iş imkanı sağlayacak yol yapımı, elektrik hattı döşenmesi, sulama sistemi kurulumu gibi projeleri finanse etti. Bu çalışmaların yaptığı bölgelerde silahlarını teslim edenlerin sayısı oldukça yüksekti. Mozambik'te kili-se grupları tarafından organize edilen bir program dahilinde silahlarını teslim edenlere para kazanmalarını sağlayabilecek alet edevat verildi - dikiş makineleri, bisikletler, tohumlar, hortumlar.. Bu yaklaşımlar bu ülkelerdeki silah probleminin çözülmesine yardımcı olurken savaşçılara ve ailelerine de silahlar olmadan hayatta kalma imkanı sunmuş oldu.

Bu programların her birinin bedeli on milyon doların altındaydı ve silah geri alım programlarının yarattığı yüksek enflasyona da neden olmadılar. Savaşçılara silahları karşılığında nakit para vermek teoride iyi bir fikir gibi durabilir, ancak bu fiyatların yükselmesine neden olurdu. Tabii elbette silah fiyatlarının da. Bundan sonra bir de şimdiki yetersiz güvenlik güçlerinin yerini alacak, ülkenin tamamına ulaşma gücüne



ve yetkisine sahip, bu militanları da içine alan bir ordunun kurulması gerekecek. Güvenlik güçlerinin şu anki yetersizliği ve zayıflığı Kaddafi döneminden kalma bir miras. Kaddafi güçlü bir ordunun kendisine karşı oluşturacağı tehditten her zaman çekindiği için ülkenin silahlı kuvvetlerini hep belli bir boyutta tuttu.

Yolsuzlukla başetmek

Ulusal Geçiş Konseyi , yani ayaklanmalar sırasında kurulan geçici otorite bu yeni militanları içine alan ordu kavramını hayata geçirmek için en güçlü grupların üyelerine ortalama bir Libyalı'nın kazandığından daha yüksek maaşlar bağladı. Bu girişim başarısız oldu ve militanlar kafalarına göre takılmaya devam etti. Ancak yeni seçilen meclis bu sorunu çözebilir. Tabii militan gruplara saldırarak değil, bunu denese de böyle bir çatışmadan kârlı çıkması neredeyse imkansız. Hükümetin başarısı için en doğru rota Kamboçya modelini takip etmesi. Kamboçya'da yolsuzlukla başetmek adına güvenlik güçlerine alınanlara sadece iyi maaşlar ödenmemiş ayrıca aile üyelerine kanuni yollardan geçimlerini sağlamaları için tarım, dikiş ve tamircilik eğitimleri verilmişti. Bu insanların yasadışı işlere yönelmesini büyük oranda engellemiştir çünkü her hanede birden fazla kişi devlet çalışanı statüsüne ulaşmıştı. Libya'da militanların benzer bir programa sıcak bakıp bakmayacağı bilinmiyor. Ancak geçmişte bazıları sağlayan bu sistem denemeye değer. Son günlerde yaşanan olaylar Libya'da hem yönetimin hem de halkın değişim istediğini gösteriyor. Ancak bu yeterli değil. Militanlar gruplar ancak

üyelerine anlamlı bir hayat yaşama imkanı sağlanırsa gerçekten dağılacak. Ve ancak o zaman Libya'da hukukun üstünlüğü söz konusu olabilecek.

Libya ordusu, silahlı grupları denetimi altına almak ve dağıtmak amacıyla çalışmalara başladı ve Bingazi'deki iki milis grubunun liderini tasfiye etti. 17 Şubat Tugayı lideri Fevzi Bukatî ile Rafallah el Sahatî'nin lideri İsmail el Salabî'nin yerine idareyi ordudan albaylar devraldı. Geçici lider Muhammed Magarief milislere devlet arazisini terketmeleri için 48 saatlik süre tanıdı. Amerikan elçisi Christopher Stevens'in öldürülmesinin ardından Bingazi'de silahlı gruplara karşı gösteriler yapılmıştı. ABD'de yapılan İslam karşıtı bir filmi protesto olayları sırasında 11 Eylül'de Bingazi'deki Amerikan elçiliğine yapılan saldırılarda elçi Stevens ve üç Amerikan vatandaşı ölmüştü. İslamcılar saldırıyı üstlenmemiş, fakat elçinin öldürülmesi Bingazi halkı arasında öfkeye neden olmuştu. Gerçekleşen olaylarda 11 kişi ölmüş ve İslamcı Ensar el Şeria grubu Bingazi'deki merkezini terketmeye zorlanmıştı. Bingazi'nin doğusunda bulunan ve İslamcılarının güçlü olduğu Derna liman kentinde üslenen iki militan grup Pazar günü feshedildi. Uzmanlar, Libya geçici yönetiminin izinsiz grupları denetim altına almak için halkın bu tepki dalgasından yararlandığını belirtiyor. Kaddafi'nin düşürülmesinin ardından geçici hükümetin güvenliğin sağlanmasında bazı gruplardan yardım aldığını belirten uzmanlar, ülke genelinde askeri denetimi sağlama konusunda yetkililerin büyük bir görevle karşı karşıya olduğunu söylüyor. Önümüzdeki yıl yapılacak seçimlere kadar devlet başkanlığı görevini yürüten Magarief, yap-

tığı konuşmada “devletin denetimi altında olmayan bütün milisleri ve askeri kampları dağıtmak istiyoruz” dedi. Magarief “herkesi şiddete ve kamu alanlarında silah taşımaya son vermeye” çağırıyor.

“Dışarıdan Zorlamalarla Devlet Kurulamaz”

KontROLSÜZ silahlı grupların yanı sıra Ortadoğu'da devletlerin güç monopolü sarsılıyor, tüm bölgede istikrarı tehdit eden bir güç boşluğu oluşuyor. Uzmanlar zayıflayan devletlerin, komşuları için de bir tehlike oluşturduğuna dikkat çekiyor. Amerikalılar 2003 Martında Irak'a girdi. Üç hafta geçmeden Saddam Hüseyin devrildi, uzaklardaki bir kıtada, Washington'da demokratik yeni bir devlet hayalle-ri kurulmaya başlandı. Bu hayal hâlâ gerçek olamadı. Duisburg-Essen Üniversitesi'nden siyaset bilimci Daniel Lambach, Afganistan'da 19'uncu yüzyılda İngilizlerin, 80'li yıllarda Sovyetlerin fiyaskoya uğradığına dikkat çekiyor ve ekliyor:

“Hep böyle oldu. Emperyalist güçler olsun, sömürgeci güçler olsun ya da yakın dönemdeki gibi yeniden imarda yardımcı olmak isteyen devlet ya da devlet grupları olsun, halkta direniş oluştuğunda dış güç olarak yapabileceğiniz pek bir şey yoktur. Bir halkın iradesini karşınıza alarak bir devlet kuramazsınız. Halklar devletlerini kendileri kurmalıdır. Dışarıdan yardım edebilir, destekleyebilirsiniz, ama aynı zamanda etkili bir şekilde engelleyebilirsiniz de. Ancak dış aktörler tarafından oluşturulacak bir devletin yaşam şansı yoktur...Afganistan ve Irak'ta açıkça görüldü: Devlet oluşturma'nın yüzde 70,80,90'lık bō-

ARAP BAHARI VE TÜRK MODELİNİN GİZEMİ

Geçtiğimiz yılın başından bu yana Türk “modeli”, yönünün belirlenmesi için bir pusulaya ihtiyaç duyan Arapların devrimsel dönüşümleriyle ilgili dönen tartışmalarda popüler bir konu olmaya başladı. İslami bir parti yönetiminde 10 yıldan fazla bir süredir kapsamlı reform yolu izleyen bu model, yeni Arap siyasi çevrelere ilham kaynağı olabilir. Aslında bu modeli pazarlama süreci ABD'de 11 Eylül 2001 saldırısından sonra başladı. O dönemde neo-muhafazakârlar, projelerini büyük Orta Doğu'ya pazarlama hususunda yardımcı ve çekici unsurlar arama eğilimindeydi. NATO'ya üye bir İslam ülkesi olan ve AB üyesi olmak isteyen Türkiye, Batı'nın düşmanı olan ve terörü silah olarak kullanan radikal İslamcılığın karşısında “ılımlı İslam”ı somutlaştıran ülke olarak göründü.

Türkiye'nin içinde yaşanan gelişmeler bu yönde ilerliyordu. Tarihi lider Necmettin Erbakan'ın 70'li yıllarda kurduğu milliyetçi İslami akımdan doğan Refah Partisinin eski üyeleri tarafından kurulan İslami AK Parti, kurulmasından bir yıl sonra 2002 yılında iktidara geldi. AK Parti, orta sağa üye siyasi sınıftan üyeleri, modern bir ekonomik programın ve aynı zamanda gelenek ve değerler bakımından muhafazakâr bir ekstenin etrafında topladı. Liderleri ise Recep Tayyip Erdoğan ve Abdullah Gül gibi kişilikler. Bunlar kendilerini tıpkı Avrupa'daki “Demokrat Hristiyanlar” gibi “Demokrat Müslümanlar” olarak nitelediler.

Yeni yönetim kadrosu, AB'ye üyelik beklentisiyle reform sürecini ileri doğru itmeye başladı: idam cezası kaldırıldı,

İktisad İlmi Krizde!

Finans ve borç krizi iktisat ilminin de krizde olduğunu ortaya çıkardı. İktisadın geliştirdiği modeller realiteleri yansıtmaya ve doğru analizler yapmaya yetmiyor. Finans ve borç krizine nasıl çözüm bulunabilir? Yunanistan Euro Bölgesi'nden ayrılmalı mı? Enflasyon patlayıp, paramızı pula mı çevirecek? İktisat uzmanlarının görüş ve analizleri hiç günümüzdeki kadar aranır olmamıştı. Ama onların ortaya attığı tezler de yoğun bir şekilde eleştirilir oldu. Serbest piyasanın kendi kendini sağlığa kavuşturabileceğine artık kimse inanmıyor. İktisatçıların, bitmek bilmeyen kriz senaryoları karşısındaki çaresizlikleri camia bünyesinde de hararetli tartışmalara yol açıyor. Hamburg'daki Dünya Ekonomi Enstitüsü adlı araştırma merkezinin direktörü Thomas Straubhaar, iktisat ilminin temel kurallarının bile tartışılması gerektiğini şöyle anlatıyor: “Düşündüklerimden çıkarabileceğim en önemli mesaj belki de şudur: İktisat ilminde, fizikteki gibi kolayca tatbik edilip, sonucu önceden kestirilebilen mutlak geçerli kurallar yoktur. Bu nedenle, son derece karmaşık problemlere standart reçeteler sunmaya kalkışmamalıyız. Örneğin, Yunanistan Euro'yu bıraksa, ortak para bölgesinde her şey düzelir, diyemeyiz.”

İktisadın sınırları

Profesör Straubhaar, iktisat ilminin, hangi karar süreçlerinde farklı davranış biçimlerinin ne gibi etkileri olabileceği, avantaj ve dezavantajlarının hangileri olduğu, kaç çıkacağı ve ne kadar yarar sağlayabileceği hususlarında yol gösterici olabileceğini belirtiyor. Özetle, analizlere evet. Ancak analizi yapılan olguların değerlendirilmesinde iktisatçılık, sınırlarını zorlamış oluyor. Straubhaar, ekonomistin, hangi davranışın ne sonuç doğuracağını kabaca söyleyebileceğini ama değerlendirme aşamasında hemen ideolojik kulvara girildiğini belirtiyor ve ekliyor: “Objektif, bilimsel tutarlılığı olan ve genel geçerli sayılabilecek analiz sonuçlarına varlamıyor.”

Enstitü direktörü Straubhaar meslektaşlarına, karmaşık konulara çözüm önermede aceleci olmamalarını, halihazırdaki gergin ortamda Euro'nun nasıl kurtarılabilceğine dair kesin



formüller üretmemelerini tavsiye ediyor. Enstitü direktörü Straubhaar meslektaşlarına, karmaşık konulara çözüm önermede aceleci olmamalarını, halihazırdaki gergin ortamda Euro'nun nasıl kurtarılabilceğine dair kesin formüller üretmemelerini tavsiye ediyor. Ona göre iktisatçının görevi, belli problemler karşısında hangi tercihlerin yapılabileceğini gösterip siyasi otoriteye karar aşamasında yardım etmek olmalı.

Ekonomistler ve kriz

Aynı zamanda yazarlık ve fon yöneticiliği de yapan Profesör Max Otte, klasik iktisadi modellerden öteye geçemeyenleri daha sert eleştiriyor. 2006 yılında küresel finans krizini doğru tahmin eden Otte, akademik bilgilerin krizin çözümüne katkı sağlamayacağı görüşünde. Otte şu iddiayı ortaya atıyor: “Şu anda kafa karıştırmaktan başka bir işe yaramıyorlar. Krizin yaklaştığını göremedikleri gibi şimdi de çelişkili tahmin ve çözüm önerileriyle boy gösteriyorlar. Bu bakımdan iktisatçılık, krizleri azdırmak ve arttırmaktan öteye geçmiyor.”

Max Otte, modern iktisadın güncel kriz senaryolarını açıklayıp tarif etmeye yetmediğini savunmaların başında geliyor. Farklı kişilerin fark-

lı ortamlarda nasıl davranacaklarının hesaplanması mümkün değil. Önyargı ve duyguların davranışlar üzerindeki etkisi çok daha önem kazanıyor. Bu nedenle, iktisadın, sosyoloji, felsefe, tarih ve hatta biyoloji bilimleriyle bütünlenmesini talep edenler artıyor.

Serbest piyasa yetmiyor

Yeni bir bilim dalı olan ‘Davranış İktisadı’na henüz gereken önem verilmiyor. Max Otte, iktisat ilminin kendini yenileyebileceğine ve uzmanların borç krizinin değerlendirirken yaptıkları hatalardan ders alacaklarına inanmıyor. Otte'nin iktisat krizine koyduğu teşhis şöyle: “Prensip olarak, iktisat ilminin yapısında hataların bulunduğunu kabul edilmesi gerekir. Önce insanın ve sosyal süreçlerin söz konusu olduğu unutulmamalı. Dengesizliklerin ve güç dağılımının önemi hep göz önünde bulundurulmalı. İktisatçılar hâlâ piyasanın bütün çarpıklıkları tamir edebileceği ön koşuluna uygun çalışıyorlar. Ama onların kafasındaki ‘piyasa’ yok ki. Son derece farklı işleyen çok sayıda piyasa var. Analizlerde bu noktadan yola çıkılmalı. Ne yazık ki henüz bu yönde gelişme olduğunu söyleyemeyiz.”

Klaus Ulrich, Almanyanın Sesi Radyosu

lümü, ülkedeki siyasi elitin yapıcı işbirliğine bağlıdır. Dışarıdan ne kadar zorladığınıza, ne kadar kaynak ayırdığınıza değil.”

Saddam rejimi devrildikten sonra işgal güçlerinin ilk icraatı ülkeyi 40 yıldır yöneten Baas rejimini devlet çarklarından temizlemek oldu. Sayısız me-mur, devlet çalışanı, uzman, özellikle de güvenlik uzmanları işten çıkarıldı. Ancak bunun bedeli, devletin çökmesi oldu. Ülkenin güvenlik sisteminde ortaya çıkan boşluk hâlâ doldurulabilmiş değil. Ülkede terör ile birlikte etnik gerilim de arttı, bölünme tehdidi baş gösterdi. Siyaset bilimci Lambach, Ortadoğu'da fiyasko devletlerin tipik ortak özelliğini tek adam yönetimi olmaları olarak açıklıyor ve tek bir kişiye bağlı rejimlerin daha büyük bir tehdit altında bulunduğunu belirtiyor. Lambach'a göre, çökme tehlikesi altındaki devletlerin ikinci önemli sorunu ise mevcut anlaşmazlık ve çatışmaların ideolojik ya da mezhepsel boyut kazanması.

Güç boşluğu kimele yapıyor?

Bunun en aşırı örneği, 1975-1990 yılları arasında Lübnan'da yaşanan iç savaş. Bu savaşta Lübnanlı Sünni, Şii ve Hristiyanlar değişen ittifaklarla birbirine karşı savaşmıştı. Bugün bu tehlikenin en yoğun olarak görüldüğü ülke Suriye. Bir zamanlar Lübnan'da olduğu gibi bugün Suriye'de de çatışmalara komşu ülkeler de taraf oluyor ve çatışma mezhepsel boyutlar taşıyor. İktidarda Sünnilerin bulunduğu Körfez ülkeleri ile Türkiye direnişçilerin yanında yer alırken, Şiiler tarafından yönetilen

İran, Irak ve Lübnan'daki yarı devlet konumundaki Hizbullah, Şii Esad rejimini destekliyor.

Güney Danimarka Üniversitesi'ne bağlı Çağdaş Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nden siyaset bilimci Martin Beck, özellikle de dış güçlerin kriz bölgelerindeki stratejilerini gözden geçirmesi gerektiğini, aynı görüş ya da değerleri paylaşımadığı yerel güçlerle de işbirliği yapmak zorunda olduğunu vurguluyor: “Sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparken, kendi değerlerinizi paylaşmaları seçebilirsiniz. Ama genelde bunlar, siyasi güce sahip olanlar arasında yer almıyor. Yani ortak değerlere sahip olunmayan gruplarla da işbirliği yapılmak zorunda. Bu şekilde onları kendi değerlerinize yakınlştırabilir, benimse-



Kürt meselesine siyasi çözüm arayışları başladı, sivil hükümet ile ordu arasındaki ilişki yeniden dengelendi vs... Böylece seçmenin güveni elde edilecek yapılan seçimlerde peş peşe zaferlere imza atıldı. Bu parti, “sıfır sorun” ve komşularla ilişkileri iyileştirme stratejisi geliştirdi. Orta Doğu'nun, ekonomik araçların (serbest ticaret anlaşmalarını imzalamak; kişilerin, malların ve sermayenin dolaşımını kolaylaştırmak gibi) ve diplomasinin (Suriye ile İsrail, Filistin'deki gruplar arasında veya nükleer konuda İran ile Batılı güçler arasındaki ara buluculuklar gibi) çift taraflı kullanılmasına dayalı “yumuşak gücü” kullanan Türkiye'nin beklentilerinin test ala-

nı olması gayet normaldi.

Türkiye, televizyon dizileri aracılığıyla da modelini piyasaya sürmeye başladı. Daha sonra İsrail'e yönelik sergilenen tutumlar, Türkiye'yi, yönetime açık duyan bir bölgesel sisteme lider portresi olarak sundu. Türkiye, Arap Baharına yönelik ikili bir rol üstleniyor: “ilham kaynağı” ki Erdoğan bu terimi “model” veya ortak kelimelerine tercih ediyor. Daha belirleyici olmak için şunu söylemeliyiz: Bu rolü, bir bütün olarak devlet değil, AK Parti üstleniyor. Nitekim AK Parti, Mısır'daki Müslüman Kardeşler ve Tunus'taki el Nahda Partisi gibi kardeş Arap İslami partilerle temaslarını yoğunlaştırdı.

melerini sağlayabilirsiniz. Sadece kendi değerlerini paylaşanlarla işbirliği yapmanın demokrasinin teşvi-kinde pek bir anlamı yok. Çünkü bu şekilde toplumun sadece küçük bir bölümüne bağlı kalırsınız.”

Ortadoğu'da çökme noktasına gelme de salıntıda olan devletlerin önündeki önemli bir tehlike de ortaya çıkan güç boşluğunun İslamcı terör örgütlerini mıknaus gibi kendine çekmesi. Bu güç boşluğu şu an özellikle de Libya'da görüldüğü gibi aşiret kökenli grupları devletin gücünden pay almaya cesaretlendiriyor. Özellikle de terör örgütleri devletin yeterince kontrol edemediği bölgeleri geri çekilme ve ikmal alanı olarak kullanıyor ve serpil-dikleri bu bölgelerde komşu ülkeler için de tehdit oluşturabiliyorlar.

Siyaset bilimci Lambach, uluslararası toplumun yerel gerçeklikleri göz önünde bulundurması ve her kesimle işbirliğine açık olması gerektiğini belirtiyor: “Çok açık olunmalı. Ortadoğu'da gerçekten de terör yelpazesine uzanan aşırı İslamcı hareketler dışında neredeyse herkesle işbirliği yapmaya hazır olmak lazım. Sivil İslamcı gruplarla; Mısır'da Müslüman Kardeşler, Tunus'da Ennahda Partisi ile her halükarda diyalog yolu aranmalı. Batı'da pek çoklarının hoşuna gitmeyen tutumları savunsalar bile... Yemen, Libya gibi merkezî erkin nispeten zayıf olduğu ülkelerde bu daha da önem taşıyor. Geleneksel meşruiyeti bulunan aşiretler olsun, dinî meşruiyeti bulunanlar ya da sivil toplum kuruluşları olsun, yerel yetkililerle de işbirliği içinde olunmalı.”

** P. Fragistakos Uluslararası İliş. Uzmanı, K. Knipp Alman Radyosu muhabiridir*

IRAK'IN İŞGALİNDE YAPILAN GİZLİ OPERASYONLARI

BAŞ TARAFI SAYFA 11'DE

Bunlardan biri Basra şehri dışından yayın yapan Birleşik Krallık'ın Radio Nahrain (Yki Nehir) isimli FM radyo istasyonu idi. Koalisyon güçleri kendi vericilerini kurmanın yanı sıra Irak halkına radyo yoluyla ulaşacak haberleri tekellerinde tutmak için de Irak radyo istasyonlarının yayınlarını elektronik yöntemlerle engellemeye çalıştılar. Bu anlatılan PSYKOP taktikleri “Beyaz PSYKOP” olarak adlandırılan türden operasyon örnekleridir. Bu tür operasyonlarda faaliyetin sponsorluğunu kimin yaptığı açıkça ve doğru olarak belirtilir.

Irak savaşı sırasında aynı zamanda “Siyah PSYKOP” yöntemi de kullanılmıştır. Bu yöntemde ise faaliyetlerin kaynağı konusunda bilinçli olarak yanlış bilgi verilir. Amerikan İstihbarat Ajansı CIA'nin Şubat 2003 tarihinden itibaren “Siyah” PSYKOP'lar başlattığı söylenmektedir. Bu tür faaliyetlerin bir örneği Tikrit Radyosu idi. Tikrit Radyosu önce Tikrit bölgesindeki rejime bağlı Iraklılar tarafından yönetildiğini iddia ederek ve açıkça Saddam Hüseyin'i destekleyen yorumlarla inanılırlık kazanmaya çalıştı. Birkaç hafta sonra ise yayınların rengi değişti ve Saddam'ı eleştiren bir tavır takındı. “Siyah” PSYKOP'ların amacı hedeflenen dinleyici kitlesinin bunu fark etmemesi ve haberlerin gerçekten de açıklanan kaynaktan geldiğine inanmasıdır. Tabii ki burada şöyle bir risk vardır:

Bu aldatmaca fark edilirse “Beyaz” olsun, “Siyah” olsun tüm PSYKOP çalışmaları güvenilirliğini kaybeder. Irak'a Özgürlük Operasyonundan önce koalisyon kuvvetleri tarafından kullanılan en yeni PSYKOP yollarından biri de cep telefonlarına gönderilen yazılı mesajlar ve Irak rejiminin karar mekanizması içindeki şahıslara gönderilen elektronik posta mesajları oldu. 2003 yılının başında Irak'ta sadece 30 internet kafe vardı; evden bağlanma ücreti olan 25 Dolar ise sıradan Iraklıların ödeyebileceği bir miktar değildi. Zaten Irak rejimi de ülkede internet erişiminin pek yaygınlaşmasını istemiyordu. Bu nedenle sıradan Iraklıların çoğu hiçbir internet ulaşımına sahip değilken Baas Partisinin önde gelen kişileri bu imkana sahipti. Koalisyon güçleri interneti bu kişilere Saddam'ı desteklemeye devam etmelerinin gerek Irak için gerekse kendileri için ne gibi bir maliyeti olacağını anlatan mesajlar yollamakta kullandılar.

Taktik PSYKOP unsurları da (kara ve deniz birliklerine bağlı, hoparlörlü ve bir tercüman taşıyan araçlara sahip PSYKOP birlikleri) son derece faaldiler. Geçmişteki çatışmalarda olduğu gibi, bu birlikler tek başına kalmış Irak unsurlarını teslim olmaya ikna ederek, Iraklı esirlerin kontrolüne yardımcı olarak ve hatta hoparlörlerden tank ve helikopter sesleri yayınlamak suretiyle Irak askeri unsurlarına karşı aldatma faaliyetleri yürüterek ne kadar değerli olduklarını kanıtladılar. Irak'a Özgürlük operasyonunun askeri planlamacılarının savaş sonrası PSYKOP yeteneğini geliştirmeyi önceden akıllarına getirmemiş olmaları şaşırtıcıdır. Bu eksiklikten dolayı ortaya çıkan enfomasyon boşluğu özellikle güney Irak'ta bulunan Yran ajanları tarafından dolduruldu. ABD bu boşluğu doldurmak için bazı şirketlerle ne olursa olsun yayın yapmaları konusunda anlaştı. Ancak istemeden bazı komik durumlar ortaya çıktı. Örneğin Amerikan medyasının dikkati Irak'tan başka tarafa çevrilince anlaşmalı şirketlerin farkında olmadan verdiği önemsiz yerel Amerika haberleri Iraklıları güldürdü. Her iki tarafın da Irak'ta gönülleri ve düşünceleri fethetmek için yürüttükleri çabalar aralıksız olarak sürüyor ve daha yıllarca da sürecek. Aslında en sonunda Irak'taki çatışmanın bu kadar gayrete değip değmediğini bir dereceye kadar bu mücadelenin sonucu belirleyecek.

Buna rağmen Koalisyon güçlerinin Irak'a Özgürlük operasyonu sırasında yürüttükleri algı yönetimi faaliyetlerinden bazı erken sonuçlar çıkarılabilir. NATO'nun bu sonuçları dikkatle incelemesi ve algı yönetimi ile ilgili çalışmalarının planlanması ve bu çalışmalara kaynak sağlanması konusunda herhangi bir değişiklik yapıp yapmayacağını belirlemesi iyi olacaktır. Diğer yandan ABD ve Birleşik Krallık'ın da NATO'nun çatışma sonrası algı yönetimi faaliyetlerinden alacağı birçok ders vardır. Kamu diplomasisi bir gecede sonuç vermez. Amerika'nın son iki yıldır yaptığı gibi bu işe büyük miktarlarda para ayrılrsa ve çalışanlar konunun uzmanları olsalar bile, olumlu sonuçlar almak pek kolay olmaz. Ancak bu kamu diplomasisinin göz ardı edilmesini de gerektirmez. Yerleşmiş tutumların değiştirilmesi ancak çok uzun bir dönemde, ısrarla çalışarak mümkün olabilir.

** Collins, Mons'taki (Belçika) Avrupa Müttefik Kuvvetler Karargahı'nın Operasyonlar Bölümü'nde PSIKOP başkanıdır.*



SIYASET ANKARA AKADEMİSİ



01 ARALIK 2012-09 ŞUBAT 2013
HİLTON OTEL ANKARA

TÜRKİYE YÜKSELEN GÜÇ MÜ? FIRSATLAR, TEHDİTLER VE ÇÖZÜM ARAYIŞLARI



A.HALUK KOÇ (CHP TBMM Parti Sözcüsü ve Samsun Milletvekili)
ATILLA SANDIKLI (BİLGESAM Başkanı)
BİLAL MACİT (AK Parti İstanbul Milletvekili, TBMM Katip Üyesi)
CAN ATAĞLI (Vatan, Köşe Yazarı)
DOÇ. DR. İHSAN YILMAZ (Fatih Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler Öğretim Üyesi)
DOÇ. DR. MUHAMMET ÇAKMAK (Din Sosyoloğu, CHP TBMM Grup Danışmanı)
DR. BAHADIR KALEAĞASI (TÜSİAD Uluslar arası Koordinatörü, Paris Bosphorus Enstitüsü Başk.)
DR. MASUM TÜRKER (DSP Genel Başkanı)
DR. SÜLEYMAN YAŞAR (Sabah, Köşe Yazarı, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi)
ERDOĞAN TOPRAK (CHP Genel Başkan Yard., İstanbul Milletvekili)
FAİK ÖZTRAK (CHP Ekonomi Politikalarından Sorumlu Genel Başk.Yard., Tekirdağ Milletvekili)
FAİK TUNAY (CHP İstanbul Milletvekili, TBMM Dış İşleri Komisyonu Üyesi)
FATİH ŞAHİN (AK Parti Ankara Milletvekili, TBMM Katip Üyesi)
GÜLSÜN BİLGEHAN (CHP Ankara Milletvekili, Avrupa Konseyi Parlamenterler Birliği Türk Grubu Üyesi)
GÜRSEL TEKİN (CHP İletişim, Tanıtım ve Medyadan Sorumlu Genel Başk. Yard., İstanbul Milletvekili)
İŞİN ELİÇİN (Gazeteci)
İSMAİL KÜÇÜKKAYA (Akşam Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni)
İSMAİL SAFİ (AK Parti İstanbul Milletvekili, KEİPA Türk Grubu Başk.)
KEMAL BURKAY (Yazar, Siyasetçi)
MAHMUT ÖVÜR (Sabah Gazetesi, Köşe Yazarı)
MAZHAR BAĞLI (AK Parti Sosyal İşlerden Sorumlu Başkan Yard.)
MEHMET ARINCI (Genç Liderler Derneği Başkanı)
MEHMET ŞAHİN (Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Ankara Müdürü, Eski Milletvekili)
METİN KÜLÜNK (AK Parti Dış İlişkilerden Sorumlu Başkan Yard, Milletvekili)
MURAT BİLHAN (Emekli Büyükelçi, TASAM Başkan Yard.)
NACİ BOSTANCI (AK Parti Amasya Milletvekili ve AGİT Parlamenterler Asamblesi Türk Grubu Üyesi)
NAZMİ ÇELENK (Yeni Çağ Gazetesi, Yazar)
NECATİ ÖZKAN (Öykü Dialogue International, Başkan)
NECDET PAMİR (CHP Enerji Komisyonu Başkanı)
NEVZAT BİNGÖL (Gazeteci, Yazar)
OSMAN KORUTÜRK (CHP İstanbul Milletvekili, TBMM Dış İşleri Komisyonu Üyesi)
ÖMER ÇELİK (AK Parti Dış İlişkilerden Sorumlu Genel Başk Yard. Ve Adana Milletvekili)
PROF. DR. BÜLENT ARAS (Dış İşleri Bakanlığı SAM Başkanı)
PROF. DR. ÇAĞRI ERHAN (Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü)
PROF. DR. EDİBE SÖZEN (İletişimci, AK Parti MKYK Üyesi)
PROF. DR. ERGUN ÖZBUDUN (Hukukçu, Şehir Üniversitesi Öğretim Üyesi)
PROF. DR. HASAN SAYGIN (İAÜ Müttevelli Heyeti Başkan Danışmanı)
PROF. DR. HURŞİT GÜNEŞ (CHP PM Üyesi ve Kocaeli Milletvekili, Parlamentolar arası Birlik Grb. Türk Grb. Üyesi)
PROF. DR. NUMAN KURTULMUŞ (AK Parti Ekonomik İşlerden Sorumlu Genel Başk. Yard.)
PROF. DR. NÜKHET HOTAR (AK Parti Sosyal İşlerden Sorumlu Genel Başk. Yard.)
PROF. DR. YASİN AKTAY (AK Parti MKYK Üyesi, SDE Başkanı)
ROBER KOPTAŞ (Hrant Dink Vakfı)
SİNAN OĞAN (MHP Iğdır Milletvekili, TBMM Dış İşleri ve Anayasa Komisyonu Üyesi)
SUAT KILIÇ (T.C. Gençlik ve Spor Bakanı)
SUAT KINIKLIOĞLU (STRATİM Başkanı)
SÜLEYMAN SOYLU (AK Parti ArGe'den Sorulu Genel Başk. Yrd.)
ŞAHİN ALPAY (Zaman Gazetesi, Köşe Yazarı)
UMUT ORAN (CHP İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başk. Yard. Ve İstanbul Milletvekili)
ÜMİT FIRAT (Gazeteci, Yazar)
Y.TUĞRUL TÜRKER (MHP Ankara Milletvekili, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Türk Grubu Üyesi)
YAVUZ BAYDAR (Sabah Gazetesi, Köşe Yazarı)
ZEYNEP BANU DALAMAN (İstanbul Aydın Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi Başkanı)
ZEYNEP DERELİ BATU (APCO Türkiye Direktörü)

Program Genel Koordinatörleri: Prof. Dr. Hasan Saygın, Zeynep Banu Dalaman (Moderatör)

Ankara Koordinatörleri: Tolga Yüksel, Can Üçok

DETAYLI BİLGİ VE KAYIT İÇİN:

Proje Asistanları: Ersiz Başıydız / 0546 550 02 59, Arzu Tek / 0539 969 42 99, Burcu Teper / 0535 302 88 34

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ ANKARA OFİSİ

Cumhuriyet Mah. Sakarya Cad. No: 01/89 Ali Nazmi i Hanı 10. Kat Kızılay – Ankara
Tel: 0312 433 13 65-66

GENÇ LİDERLER DERNEĞİ GENEL MERKEZİ - ANKARA

İzmir Caddesi 33 / 21 Kızılay – Ankara

Tel: 0312 425 05 71 E-Posta: info@gencliderler.org

www.aydin.edu.tr

444 1 428

